

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

**Богдан Шуневич, Віталій Власовець,
Олена Дерпак, Ірина Турчин**

**Англійсько-український словник
термінів з робототехніки та машинного зору**

Частина 1

Львів-СПОЛОМ 2024

Рекомендовано Вченою радою
факультету землевпорядкування та туризму Львівського національного
університету природокористування (Протокол № 10 від 28 травня 2024 р.)

Рецензенти:

Лиса О., к. т. н., доцент кафедри інформаційних технологій Львівського
національного університету природокористування

Рак Н., к. пед. н., доцент кафедри іноземних мов Національного університету
«Львівська політехніка»

Шуневич, Богдан Іванович

Англійсько-український словник термінів з робототехніки та машинного зору. Ч. I / Шуневич Б., Власовець В., Дерпак О., Турчин І. За ред. Шуневича Б., Власовця В. Львів – Дубляни : СПОЛОМ, 2024. 170 с. : Бібліогр. 167-169 (25 назв).

Перша частина «Англійсько-українського словника термінів з робототехніки та машинного зору» містить понад 6 000 термінів і термінологічних сполук сучасної англійської та української мов.

У словнику представлено науково-технічну термінологію з такої тематики: робототехніки, машинного зору, цифрових двійників, штучного інтелекту тощо.

Розраховано на студентів, магістрів, аспірантів, слухачів курсів післядипломної освіти, а також фахівців цієї сфери.

© Шуневич Б. І., Власовець В. М., 2024

© Дерпак О. В., Турчин І. М., 2024

© ЛНУП, 2024

©Видавництво СПОЛОМ, 2024

ISBN 978-617-8557-30-0

Передмова

Англійська та українська термінологія з робототехніки та машинного зору активно розвивається: проходить процес номінації нових наукових понять, постійно уточнюються і вдосконалюються наявні поняття, фіксуються та осмислюються зміни, які відбуваються в словниковому складі у зв'язку з появою нових ідей, теорій, методів, інструментарію, технологій.

Двомовні словники необхідні для перекладу і, відповідно, покращення контактів між українськими і закордонними фахівцями, а також для ширшого пропагування англійської фахової літератури в Україні. Що стосується сфери робототехніки та машинного зору, то, незважаючи на великий обсяг літератури і необхідність у відповідних довідкових посібниках з цієї галузі знань, досі не існує опублікованого англійсько-українського словника зі згаданої вище тематики. Для того щоб допомогти фахівцям у перекладі англійської технічної літератури з цієї тематики, колектив викладачів Львівського національного університету природокористування уклав «Англійсько-український словник термінів з робототехніки та машинного зору».

Основою цього словника є рукопис частотного словника з робототехніки, укладеного на основі вибірки з 200 джерел науково-технічної літератури на цю тематику, а саме журнальних статей, матеріалів міжнародних конференцій, патентних описів, опублікованих у США, Канаді, Великобританії та Австралії протягом 1980-1985 рр. Дослідження матеріалів словника дало змогу підготувати й захистити у 1991 р. кандидатську дисертацію на тему «Структурні і функціональні характеристики англійської термінології з робототехніки».

Після захисту дисертації словник було переглянуто і доповнено термінологією відповідної тематики до 14 000 лексичних одиниць за рахунок термінів, виявлених у нових виданих за кордоном словниках і стандартах, згаданих у списку літератури у кандидатській дисертації.

У 2024 р. роботу над словником продовжено у складі колективу співавторів: насамперед стосовно виявлених у науково-технічній літературі за 2019-2024 рр. нових термінів з робототехніки і, зокрема, термінології з машинного зору, пошук їх еквівалентів (доц. Турчин І., проф. Власовець В., доц. Дерпак О. (назви опрацьованих джерел див. у списку літератури), проведено ревізію архаїчних термінів та їх значень з робототехніки та машинного зору (проф. Власовець В.), уточнено українські еквіваленти англійських термінів зі старої версії словника (доц. Дерпак О.), організацію роботи над остаточною версією словника провели проф. Б. Шуневич і проф. В. Власовець.

Як користуватися словником

Словник побудований за алфавітно-гніздовою системою. Англійські заголовні слова – однослівні терміни – надруковані жирним шрифтом і розташовані в алфавітному порядку, наприклад:

absorbable
absorbate
absorbency

Терміни, що складаються зі слів, написаних через дефіс або разом, також розташовані за алфавітом їх початкових літер, наприклад:

leakproofness
leak-tested
leaky

Термінологічне сполучення *heat absorption*, яке складається з означення *heat* та ядра *absorption*, потрібно шукати в гнізді *absorption*. Ядро терміна за наступного згадування в тексті словникової статті не пишеться, а замінюється спеціальним знаком ~ (тильдою), наприклад:

absorption абсорбція, поглинання; всмоктування, вбирання
heat ~ поглинання тепла

У випадку постпозитивного означення *temperature of inflammation* або препозитивного *ablation temperature* тильда ставиться перед або після означення, наприклад:

temperature температура; температурна межа; температурний
~ **of inflammation** температурне займання
ablation ~ температура абляції

Якщо в гнізді є група термінів, які тематично пов'язані між собою і мають означення, то гніздо будується за алфавітно-тематичним принципом. Стійкі сполучення, ідіоматичні вирази треба шукати зразу після ядра гнізда за алфавітом. В українських еквівалентах англійських термінів тлумачення подані в круглих дужках курсивом, а факультативна частина – без курсиву, наприклад:

line лінія; трубопровід; рукавна лінія; рятувальна мотузка; провід; кабель; облицьовувати; обшивати; обкладати; **advance** а ~ ! перенести рукавну лінію! (на вказаний рубіж); **make up a hose** ~ прибирати рукавну лінію; **on the** ~ «в готовності» (про пожежну команду, яка повернулась в депо і готова до виїзду за сигналом тривоги); **run [stretch] a hose** ~ прокладати рукавну лінію
~ **of hose** рукавна лінія
~ **of pressure** напірна магістраль
additional ~ додаткова (рукавна) лінія
adiabatic ~ адіабата

air ~ повітропровід, повітряна магістраль

Для зменшення обсягу словника в сторінках, синоніми ядра гнізда подано через кому, в термінологічних сполученнях – в квадратних дужках, наприклад:

layer шар; пласт; прошарок; ряд, нашарування; укладач
ablating [ablation, ablator] ~ абляційний шар

element елемент; (складова) частина; батарея; електрод
thermal ~ термоелемент; термочутливий елемент; тепловий
[терморелейний] роз'єднувач [вимикач, запобіжник]

Близькі за значенням варіанти перекладів написані через кому, а різні значення – через крапку з комою.

Авторський колектив дякує рецензентам словника к.т.н., доценту кафедри інформаційних технологій Львівського національного університету природокористування Ользі Лисій і к.пед.н., доценту кафедри іноземних мов Національного університету «Львівська політехніка» Наталії Рак за слушні зауваги.

ENGLISH ALPHABET

Aa Bb Cc Dd Ee

Ff Gg Hh Ii Jj

Kk Ll Mm Nn

Oo Pp Qq Rr

Ss Tt Uu Vv

Ww Xx Yy Zz

A

ability здатність: можливість

cognitive ~ здатність до пізнання, пізнавальна (когнітивна)
здатність

interpretive ~ здатність до інтерпретації, інтерпретаційна здатність

reproductive ~ відтворювальна здатність, репродуктивна здатність

abnormality 1. відхилення від норми 2. аномалія

absorber поглинач; абсорбер

shock ~ амортизатор; демпфер

sound ~ 1. шумопоглинальний [звукопоглинальний] матеріал
2. звукопоглинальний пристрій

abstraction абстракція, абстрактна структура

acceleration 1. прискорення 2. розгін

angular ~ кутове прискорення

end-point ~ прискорення в кінцевій точці, прискорення кінця
(маніпулятора)

joint ~ 1. прискорення у зчленуванні (маніпулятора) 2. сумарне
прискорення

linear ~ лінійне прискорення

link ~ прискорення ланки (маніпулятора)

program(med) ~ програмне прискорення

rotary ~ кутове прискорення

accelerometer акселерометр, вимірювач прискорення

accentuator 1. підкреслювач (особливостей зображення) 2. схема
частотної корекції

access 1. доступ; звернення 2. вибірка (з пам'яті)

to obtain ~ отримувати доступ;

to seek ~ запитувати доступ

authorized ~ санкціонований доступ, авторизований доступ

distributed ~ розподілений доступ

illegal ~ недозволений доступ

library ~ звернення до бібліотеки програм

line ~ доступ по лініях зв'язку

memory ~ 1. звернення до пам'яті 2. вибірка з пам'яті

midcycle ~ доступ (до системи) у процесі роботи
occasional ~ епізодичний доступ
remote ~ дистанційний [віддалений] доступ
safe ~ безпечний доступ
storage ~ 1. звернення до пам'яті 2. вибірка з пам'яті
unauthorized ~ несанкціонований доступ
untimely ~ несвоєчасний доступ (*до робочого обладнання*)

accessories допоміжні засоби

optional ~ допоміжне обладнання [допоміжне оснащення], що постачаються за бажанням замовника

accomodation 1. акомодация; налаштування 2. адаптація; пристрій

active ~ активна адаптація; активний пристрій

passive ~ пасивна адаптація; пасивний пристрій

accordance відповідність (*напр. технічним умовам*), нагромадження, накопичення; акумулювання

energy ~ акумулювання енергії

error ~ нагромадження помилок; нагромадження похибок

experience ~ нагромадження досвіду

knowledge ~ нагромадження знань

accumulator акумулятор

hydraulic ~ гідравлічний акумулятор, гідроакумулятор

spring-loaded hydraulic ~ пружинний гідроакумулятор

accuracy 1. точність 2. правильність; безпомилковість 3. чіткість (зображення)

absolute ~ абсолютна точність

calibration ~ точність калібрування

contouring ~ 1. контурна точність; точність контурного керування; точність відстеження контуру 2. точність оконтурювання

control ~ точність (системи) керування

dynamic ~ динамічна точність

encoder ~ точність кодового датчика

end-point ~ точність у кінцевій точці (маніпулятора)

manipulator ~ точність маніпулятора

measurement ~ точність вимірювань

path ~ 1. точність відстеження траєкторії; контурна точність; точність контурного керування 2. точність завдання траєкторії

path-following ~ точність відстеження траєкторії; контурна точність; точність контурного керування
path velocity ~ точність відстеження швидкості вздовж траєкторії
playback ~ точність відтворення (рухів роботом)
pose ~ точність виведення (*маніпулятора*) у позу
positioning ~ точність позиціонування
programming ~ 1. точність програмування (*робота*)
2. правильність (безпомилковість) програмування
range ~ точність діапазону
relative ~ відносна точність
robot ~ точність робота
static(al) ~ статична точність
tacho (generator) ~ точність тахогенератора; точність вимірювання швидкості (*ступеня рухливості маніпулятора*)
teaching ~ точність навчання (*робота*)
transmission ~ точність передачі

acoustimeter акустиметр, вимірювач рівня звуку

acquisition 1. захоплення 2. отримання, набуття 3. збір
blind ~ захоплення об'єктів наосліп (*без використання СТЗ*)
data ~ 1. збір даних 2. сприйняття інформації
image ~ отримання зображення чи зображень
knowledge ~ набуття знань

actigram циклограма (*виконаних дій*)

action 1. дія; вплив 2. діяльність; поведінка; лінія поведінки 3. робота
4. операція

atomic ~ елементарна дія
back ~ 1. зворотна дія, протидія; реакція 2. задній хід
3. зворотний зв'язок
braking ~ гальмування; загальмовування
control ~ керівний вплив; регулювальний вплив
corrective ~ коригувальна дія; коригувальний вплив
default ~ стандартна дія (*без явної команди оператора*)
deflection [deviation] ~ (керівна) дія щодо відхилення
direct ~ пряма дія; безпосередній вплив
elementary ~ елементарна дія; елементарна операція (*робота*)
gyroscope ~ гіроскопічний ефект
homing ~ повернення у вихідне положення
internal ~ прихована дія

manipulative ~ маніпуляційна дія; маніпуляційна операція, маніпуляція
overt ~ явна (*очевидна*) дія (*на відміну від прихованої*)
performable ~ здійсненна дія
programmed ~ запрограмована дія
remedial ~ ремонтна операція

activation 1. увімкнення; запуск; активізація 2. ініціація; збудження

activity 1. діяльність; поведінка 2. робота; дія (*напр. робота*)
3. активність

actuation 1. приведення в дію чи рух, урухомлення; увімкнення; активізація 2. ініціація; збудження

gripper ~ увімкнення захватного пристрою; приведення в дію захватного пристрою

remote ~ дистанційне [віддалене] увімкнення; дистанційне приведення в дію

actuator 1. привід (*див. drive*) 2. пускач 3. виконавчий механізм
cylinder ~ привід із циліндром (*гідравлічним або пневматичним*)
diaphragm ~ мембранний привід
multiaxis ~ 1. багатоосьовий привід, привід із кількома провідними осями 2. привід кількох ступенів рухливості
multimotion ~ багатокоординатний привід

adaptability адаптивність; здатність до адаптації; пристосовуваність

adaptable-programmable адаптивно-програмований

adaptation адаптація; пристосування

adapter 1. адаптер 2. перехідний пристрій; перехідна деталь;
проф. перехідник; підганяння захватного пристрою

manipulator ~ юстирування маніпулятора; регулювання маніпулятора

mechanical ~ механічне налаштування; регулювання механічної частини (*напр. робота*)

on-line ~ оперативне підстроювання [підлаштування]

setpoint ~ задане значення адаптера

trial-and-error ~ 1. уточнення рішення методом проб і помилок
2. налаштування методом проб і помилок

zero ~ 1. встановлення на нуль 2. налаштування [встановлення] нуля

admeasurement 1. обмір 2. габаритний розмір

admittance 1. допуск 2. впуск; введення 3. *ел.* повна провідність

advance 1. передовий, прогресивний 2. випередження 3. просування (*до мети*) 4. просуватися

project ~ хід проєктування, попередній проєкт

advanced 1. покращений; удосконалений 2. перспективний; прогресивний; передовий

affinity *мат.* 1. афінна подоба 2. афінне перетворення

affixment 1. приєднання; прикріплення 2. прив'язка (*координатних систем*) 3. присвоєння (*найменування*)

aftereffect післядія

afterimage залишкове зображення

ageing 1. старіння; зношування 2. витримування; тренування

agent виконавчий пристрій; «посередник»; чинний суб'єкт; агент

artificial ~ штучний «посередник» (*між людиною та середовищем*)

reasoning ~ «мислячий» виконавчий пристрій

agregate 1. агрегат; (виробнича) установка 2. скласти до купи, комплектувати 3. агрегувати (дані) 4. зчленувати; з'єднувати; збирати

AI-based заснований на використанні систем штучного інтелекту (*напр. про робота*)

aid 1. допомога 2. *мн.* (допоміжні) засоби

computer ~s засоби обчислювальної техніки

diagnostic ~s засоби діагностики

handling ~s засоби маніпулювання (об'єктами)

operator ~ 1. допомога (з боку) оператора 2. допомога [підказка] оператору (з боку роботи)

robot control ~s засоби керування роботом

robot training ~s засоби навчання робота

sensing ~s засоби відчуття

testing ~s 1. засоби контролю 2. засоби тестування

training ~s засоби навчання

alarm 1. сигнал тривоги 2. сигнальний пристрій

light ~ світлова аварійна сигналізація

algorithm алгоритм

adaptation ~ алгоритм адаптації

adaptive ~ адаптивний алгоритм

aim ~ алгоритм пошуку мети; цілеспрямований алгоритм

approximation ~ алгоритм апроксимації

best route ~ алгоритм вибору найкращого [оптимального] маршруту

binarization ~ алгоритм бінаризації (в обробці зображень)

check(ing) ~ алгоритм перевірки; алгоритм контролю

clustering large application ~ алгоритм кластеризації великих масивів даних

collision fronts ~ алгоритм фронтів зіткнення (в обробці зображень)

condensing ~ алгоритм стиснення

control ~ алгоритм управління

cooperative ~ кооперативний алгоритм (в обробці зображень)

decision ~ алгоритм вибору рішення; алгоритм прийняття рішення

decision-making ~ алгоритм прийняття рішення

decomposition ~ 1. алгоритм декомпозиції; алгоритм розкладання; алгоритм розбиття (напр. зображень)

2. алгоритм розбору (пропозиції)

decoupling ~ 1. алгоритм усунення взаємовпливу (ступеня рухливості роботи) 2. алгоритм розв'язки; алгоритм декомпозиції

edge-guided thresholding [EGT] ~ алгоритм порівняння (яскравості) з порогом вздовж виділеного контуру

graph-search ~ алгоритм пошуку на графі

hardware ~ апаратно-реалізований алгоритм

heuristic ~ евристичний алгоритм

image-understanding ~ алгоритм розуміння зображень;
алгоритм інтерпретації зображень
Lee-expansion ~ (хвильовий) алгоритм Лі (для автоматичного прокладання траси)
line-merging ~ алгоритм злиття ліній (в обробці зображень)
Moore ~ алгоритм Мура (пошуку шляху на графі)
MRAC ~ алгоритм адаптивного керування з еталонною моделлю
Nilsson ~ алгоритм Нільсона (пошуку шляху на графі)
nonheuristic ~ неевристичний (регулярний) алгоритм
numerical ~ чисельний алгоритм
obstacle-avoidance ~ алгоритм обходу перешкод (робо́том)
optimization ~ алгоритм оптимізації, оптимізаційний алгоритм
partitioning ~ алгоритм розбиття (напр. зображень)
predictive ~ алгоритм із прогнозуванням
region-growing ~ алгоритм з нарощуванням (однорідних) областей (в обробці зображень)
regular ~ регулярний [неевристичний] алгоритм
routing ~ 1. алгоритм прокладання шляху або маршруту (мобільного робо́та) 2. алгоритм прокладання траєкторії 3. алгоритм трасування (друкованих плат)
scan-along ~ алгоритм перегляду вздовж (множини точок)
scanline ~ алгоритм рядкового сканування (в обробці зображень)
segmentation ~ алгоритм сегментації (зображення)
shortest path ~ алгоритм пошуку найкоротшого шляху
shrinking ~ алгоритм стиснення (зображень)
solid region ~ алгоритм суцільних областей (в обробці зображень)
split/merge ~ алгоритм поділу/злиття (в обробці зображень)
subdivision ~ алгоритм підбиття (при плануванні рухів роботів)
thresholding ~ алгоритм порівняння з порогом (напр. в обробці сигналів)
tree-search ~ алгоритм пошуку по дереву
vision ~ алгоритм машинного зору; алгоритм роботи СТЗ

aliasing 1. змішування впливів; 2. ефект накладення сигналу

align 1. вирівнювати, розташовувати по одній лінії 2. орієнтувати
3. центрувати

alignment 1. вирівнювання, розташування по одній лінії 2. орієнтація
3. центрування 4. випрямлення 5. горизонтальна проєкція
boundary ~ вирівнювання кордонів; спрямування кордонів;
розташування в межах

all-in-one цілісний; нероз'ємний

allowance 1. допуск 2. дозвіл; припущення

ambiguity неоднозначність; двозначність

amount кількість; обсяг

~ **of access** межі доступу (*до обслуговуваного агрегата*)

~ **of computation** обсяг обчислень

~ **of feedback** обсяг зворотного зв'язку

amplification 1. посилення 2. збільшення

distributed ~ широкосмугове посилення

image ~ 1. посилення відеосигналу 2. збільшення зображення

multistage ~ багатокаскадне посилення

amplifier підсилювач

~ **of intelligence** підсилювач розумових здібностей

frame ~ підсилювач кадрових сигналів (*в СТЗ*)

head ~ 1. підсилювач сигналів передавальної камери

2. попередній підсилювач 3. підсилювач звукової головки

high-gain ~ підсилювач із великим посиленням

image ~ 1. підсилювач (*каналу*) зображення 2. блок збільшення
зображення

intermediate-frequency ~ підсилювач проміжної частоти

line ~ 1. малий підсилювач; підсилювач сигналів рядків (*в СТЗ*)

2. лінійний підсилювач

low-noise ~ підсилювач із низьким рівнем шуму

optical ~ оптичний підсилювач

power ~ 1. підсилювач потужності 2. сервопідсилювач

3. підсилювач звукових частот

servo ~ сервопідсилювач

torque ~ 1. підсилювач силового приводу 2. підсилювач
моменту

video ~ відеопідсилювач; підсилювач відеосигналу

vision ~ підсилювач СТЗ

amplitude 1. амплітуда 2. розмах 3. дальність дії
double ~ 1. подвійна амплітуда 2. повний розмах
instantaneous ~ миттєве значення (*сигналу*)
spectral ~s амплітудно-частотна характеристика (*сигналу*)
sweep ~ амплітуда розгортки
video ~ амплітуда відеосигналу

analog(ue) 1. аналог // аналоговий 2. аналоговий пристрій 3. модель

analyser *див.* **analyzer**

analysis аналіз

~ **of causes** причинний аналіз

~ **of variance** *мат.* дисперсійний аналіз

area-based stereo ~ аналіз (*сцен*) на основі узгодження ділянок стереозображень

cluster ~ *мат.* кластерний аналіз

connectivity ~ аналіз зв'язності (*при обробці зображень*)

data ~ аналіз даних

data requirements ~ аналіз інформаційних потреб

edge-based stereo ~ аналіз (*сцен*) на основі узгодження країв об'єктів на стереозображеннях

factor ~ *мат.* факторний аналіз

finite-element ~ аналіз методом кінцевих елементів

image depth ~ аналіз глибини [дальності] об'єктів сцени за стереозображеннями

impact ~ аналіз наслідків; аналіз впливу

job-and-skill ~ аналіз робочих операцій та кваліфікації персоналу (*за впровадження роботів*)

location ~ 1. аналіз розташування обладнання (*перший етап проектування робототехнічної системи*) 2. аналіз положення (*захопюваного об'єкта*)

multiscale image ~ аналіз зображень із використанням різних масштабів

pixel-by-pixel ~ поелементний аналіз (зображення)

postimplementation (data) ~ аналіз функціонування впровадженої системи

regression ~ *мат.* регресійний аналіз

relational image ~ реляційний аналіз зображень, аналіз зображень на основі відносин (*характерних фрагментів об'єктів*)

root-locus ~ аналіз (*стійкості*) за допомогою кореневого годографа
scene ~ аналіз сцен (*напр. у СТЗ*)
simulation ~ імітаційний аналіз; дослідження методом моделювання
stability ~ аналіз стійкості
system(s) ~ 1. системний аналіз 2. аналіз систем(и)
test data ~ аналіз результатів тестування або випробувань
texture ~ аналіз текстури (*поверхні об'єкта*)
“what if” ~ аналіз типу “що, якщо”, багатоваріантний причинно-наслідковий аналіз (*із використанням моделей*)

analyst-programmer системний програміст

analyzer аналізатор; блок аналізу

contour ~ аналізатор контурів (*зображень*)

curve ~ аналізатор кривих

feature ~ аналізатор (*характерних*) ознак (*у розпізнаванні образів*)

Fourier ~ Фур'є-аналізатор, гармонійний аналізатор

image ~ аналізатор зображень; блок аналізу зображень

sound ~ звукоаналізатор

task ~ блок аналізу завдань

android андроїд, людиноподібний механізм

angle 1. кут 2. куточок

~ **of gaze** кут спостереження; кут зору (*в СТЗ*)

approach ~ кут підходу; кут підведення (*робочого органу до об'єкта*)

rotational ~ кут обертання

aspect ~ кут огляду; кут зору (*в СТЗ*)

Euler ~ ейлерів кут, кут Ейлера

joint ~ 1. шарнірний кут; кут у зчленуванні (*маніпулятора*) 2. сполучний куточок

limit(ing) ~ граничний кут

pitch ~ 1. кут нахилу (*ланки або робочого органу робота*) 2. кут тангажу (*напр. мобільного робота*)

polar ~ полярний кут

right ~ прямий кут

roll ~ 1. кут ротації (*робочого органу робота*) 2. кут крену (*напр. мобільного робота*)

span(ning) ~ кут охоплення, кут розхилу (*захватного пристрою*)

sweep ~ 1. кут повороту 2. кут хитання

swivel ~ 1. кут гойдання 2. кут повороту 3. кут нахилу

viewing ~ кут візування; кут зору; кут огляду (в СТЗ)

yaw ~ 1. кут згинання (*маніпулятора у зап'ясті*) 1. кут нишпорення (*напр. мобільного робота*)

annulus зубчасте колесо; зубчастий вінець

annunciator сигналізатор-повідомник (*що привертає увагу оператора*)

alarm ~ аварійний сигналізатор

anomaly аномалія

device ~ аномалія (*у роботі*) пристрою

detection ~ визначення аномалії (*у роботі*) пристрою

answerback підтвердження прийому, квітування

~ **of robot instruction** підтвердження (*прийому*) команди роботом

voice ~ мовленнєва відповідь

antenna антена

directional ~ спрямована антена

antibacklash той, що усуває люфт; безлюфтовий

antropomorphic антропоморфний, людиноподібний

aperiodicity аперіодичність; нерегулярність

voicing ~ **ies** аномалії голосу (*істотні для розпізнавання мови*)

aperture апертура; отвір; зіниця (*напр. об'єкта відеосенсора*); площа антени

effective ~ ефективна площа антени

apparatus апарат; встановлення; прилад; пристрій

charging ~ завантажувальний пристрій

dispensing ~ дозувальний пристрій, дозатор; роздатковий або розливний пристрій

hauling ~ транспортувальний пристрій; транспортер
holding ~ затискний (для фіксації) пристрій
locking ~ стопорний пристрій; блокувальний пристрій

appearance дизайн

appliance пристрій; прилад

lifting ~ підйомний пристрій; підйомне пристосування

safety ~ запобіжний пристрій

applicability придатність до застосування; придатність

application 1. застосування 2. прикладна система

dedicated ~ спеціалізоване [спеціальне] застосування

multirobot ~ 1. сфера застосування, що вимагає використання декількох роботів 2. прикладна система, складовою якої є декілька роботів

multishift robot ~ використання роботи в багатозмінному режимі

~ **requirements** вимоги для застосування

application-oriented прикладний; орієнтований на конкретне застосування

application-specific спеціалізований; який відображає специфіку конкретного застосування

applicator аплікатор для нанесення покриттів

robotic ~ робот для нанесення покриттів

approach 1. підхід; метод 2. наближення; підхід // наближатися; підходити

blind ~ 1. принцип роботи (*напр. робота*) наосліп 2. підхід наосліп (*до об'єкта*)

contingency ~ ситуаційний підхід

functional analytic ~ 1. функціонально-аналітичний підхід 2. метод функціонального аналізу

fuzzy theoretic ~ *мат.* підхід із позицій теорії нечітких

множин

integrated ~ комплексний підхід

interdisciplinary ~ міждисциплінарний підхід

modular ~ модульний принцип

object ~ наближення [підхід] (*робота*) до об'єкта
orthogonal-space ~ метод ортогональних просторів
(*планування рухів роботів*)
servomechanism ~ підхід з позицій теорії автоматичного
регулювання
state-variable ~ метод змінних стану
system(s) ~ системний підхід

approximation апроксимація; наближення

boundary ~ апроксимація [наближене уявлення] кордонів
(*об'єкта на зображенні*)
contour ~ апроксимація контуру
linear ~ лінійна апроксимація; лінійне наближення
path ~ апроксимація траєкторії (*руху робота*)
piece-wise ~ шматкова апроксимація; шматково-лінійна
апроксимація
spline ~ апроксимація сплайном, сплайн-апроксимація
stochastic ~ *mat.* стохастична апроксимація
successive ~ послідовне наближення

apron пластинчастий конвеєр

feed ~ подавальний пластинчастий конвеєр

area 1. ділянка, зона 2. сфера, область 3. територія 4. площа

hard to reach ~ важкодоступна ділянка

arbitrary довільний

arbor вісь; вал; шпиндель

arc дуга; дугова траєкторія

architecture 1. архітектура; структура (*напр. комп'ютера*)

2. конструкція 3. кінематична схема (*робота*)

articulated ~ 1. шарнірна конструкція 2. кінематична схема з
шарнірними зчленуваннями

bus ~ шинна архітектура

coarse-grained ~ великомодульна архітектура

custom ~ 1. замовна конструкція 2. замовна архітектура

custom computer ~ замовна обчислювальна архітектура

cylindrical ~ циліндрична кінематична схема

distributed ~ розподілена архітектура

easy-to-test ~ контролепридатна архітектура
foundation ~ базова архітектура
microprogrammable ~ мікропрограмована архітектура
modular ~ 1. модульна архітектура; модульна структура
2. модульна конструкція
multimicroprocessor ~ мультимікропроцесорна архітектура
open ~ відкрита архітектура (*з можливістю нарощування*)
peer-to-peer ~ архітектура мережі рівноправних вузлів
rectilinear ~ прямокутна кінематична схема
regular ~ регулярна архітектура
revolute ~ 1. поворотна конструкція 2. кінематична схема з
обертальними [поворотними] ступенями рухливості
robot ~ 1. конструкція робота 2. кінематична схема робота
spherical ~ сферична кінематична схема
tailored ~ 1. спеціалізована архітектура 2. спеціалізована
конструкція
task-oriented ~ 1. проблемно-орієнтована (обчислювальна)
архітектура; цілеспрямована архітектура 2. конструкція
(робота),
призначена для виконання конкретного завдання

area 1. сфера, зона; ділянка 2. площа; поверхня
~ **of application** галузь [сфера] застосування
~ **of expertise** галузь знань; предметна галузь
guarded ~ огорожена зона; захищена зона (*роботи робота*)
impassible ~ непрохідна зона
prohibited ~ заборонена зона (*у робочому просторі робота*)
subject ~ предметна сфера

arm 1. рука (*робота*), маніпулятор 2. плече; важіль 3. рукоятка; ручка
4. стрілка; покажчик 5. кронштейн; консоль
~ **of couple** плече пари (*сил*)
anthropomorphic ~ антропоморфна рука; антропоморфний
маніпулятор
articulated ~ шарнірна рука; шарнірний маніпулятор
Cartesian ~ рука, що працює в декартовій системі координат,
проф. декартова рука; декартів маніпулятор
chain ~ ланцюгова рука (*що складається з великої кількості
однотипних ланок*)
control ~ 1. рука робота з копіювальним керуванням 2. ручка
керування

cylindrical ~ рука, що працює в циліндричній системі координат, *проф.* циліндрична рука; циліндричний маніпулятор

direct drive ~ рука з безпосереднім [безредукторним] приводом; маніпулятор із безпосереднім [безредукторним] приводом

distant ~ рука телеробота; дистанційна [віддалена] рука

exoskeleton ~ рука-екзоскелетон, екзоскелетонна рука (*маніпулятор, що одягається на руку оператора*)

extendable ~ висувна рука; маніпулятор із висувною ланкою

flexible ~ гнучка (нежорстка) рука; гнучкий маніпулятор

full ~ маніпулятор повної конфігурації (*з шістьма ступенями рухливості*)

intermediary ~ допоміжна рука

lever ~ плече важеля

lower ~ передпліччя (*ланка маніпулятора між ліктьовим і зап'ястним шарнірами*)

master ~ керівна [ведуча] рука (*робота з копіювальним керуванням*)

mechanical ~ механічна рука

multijoint ~ багатоланкова рука; багатоланковий маніпулятор; маніпулятор із декількома ступенями рухливості; маніпулятор із декількома зчленуваннями

multilink ~ багатоланкова рука; багатоланковий маніпулятор

operating ~ 1. робоча [виконавча, ведена] рука (*робота з копіювальним управлінням*) 2. робоча (*у цей момент*) рука (*багаторукогого робота*)

orthotic robot ~ роботизований ортопедичний протез руки

pivoting ~ маніпулятор з поворотним ступенем рухливості

polar ~ рука, що працює в полярній системі координат

power ~ силова рука

prosthetic robot ~ роботизований протез руки

reciprocating ~ рука зі зворотно-поступальним рухом; маніпулятор зі зворотно-поступальним рухом

reduced ~ маніпулятор неповної конфігурації (*з числом ступенів рухомості менше ніж шість*)

robot ~ рука робота; маніпулятор робота

rockable ~ 1. рука, що гойдає; маніпулятор з ланкою, що коливається 2. кулісний важіль; куліса

rotary ~ обертова [поворотна] рука; маніпулятор з обертовими [поворотними] зчленуваннями

slave ~ виконавча [відома, робоча] рука (*робота з копіювальним управлінням*)

spherical ~ рука, що працює у сферичній системі координат,
проф. сферична рука; сферичний маніпулятор

stop ~ стопорний важіль

swing ~ 1. рука з маховими [поворотними] рухами 2.
поворотний кронштейн

telescopic ~ телескопічна рука; висувна [висувна] рука;
телескопічний маніпулятор; маніпулятор із висувною ланкою

upper ~ плечова ланка, плече (*ланка маніпулятора між
плечовим і ліктьовим шарнірами*)

armature 1. арматура 2. якір (*електродвигуна*)

disk ~ дисковий якір

printed (circuit) ~ друкарський якір

arrange 1. розміщувати (*напр. деталі на піддоні*) 2. організовувати
(*напр. робоче середовище*)

arrangement 1. розміщення; розташування 2. пристосування; пристрій

clamping ~ затискний пристрій

gaging ~ калібрувальний пристрій

robot ~ розміщення роботів (*напр. на виробничій ділянці*)

spatial ~ просторове розташування

array 1. матриця 2. ґрати; сітка; (*правильна*) структура 3. масив
4. таблиця

cell ~ матриця елементів

data ~ масив даних, інформаційний масив

dot ~ точкова структура (освітлення)

linear photodiode ~ фотодіодна лінійка

matrix photodiode ~ фотодіодна матриця

sensing ~ матриця чутливих елементів, сприймаюча матриця

solid-state diode ~ напівпровідникова [твердотільна] діодна
матриця [діодна лінійка]

arrester 1. упор; обмежувач ходу; стопор 2. розрядник

arrival надходження; прибуття

event ~ настання події

artefact 1. артефакт 2. штучний об'єкт; штучний засіб ідентифікації
(*напр. пароль, жетон*)

article виріб; продукт

articulation 1. (*шарнірне*) зчленування; шарнір 2. центр шарніра
3. артикуляція (*звуків*)

artifact *див. artefact*

aspect 1. аспект; сторона 2. (*зовнішній*) вигляд 3. ракурс 4. становище
5. *мн.* перспективи

~ **of frequency** частотна характеристика

multipoint ~ множинний ракурс; різнобічний огляд

assay 1. випробування; аналіз; проба // випробовувати; проводити
аналіз; виробляти пробу 2. зразок для аналізу

assembling 1. асемблювання, трансляція (*програми*) асемблером
2. збирання; монтаж

assembly 1. вузол; агрегат; комплект 2. складання; монтаж
3. компонування (*програми*)

actuator-gear-load ~ вузол привід-редуктор-навантаження

drive ~ вузол приводу

gear ~ 1. вузол редуктора; вузол зубчастої передачі 2. збирання
коробки передач

gripper ~ вузол захватного пристрою

joint ~ вузол зчленування (*маніпулятора*)

modular ~ 1. модульний вузол, модуль 2. складання [монтаж]
модулів

precise ~ точне складання

robot(ic) ~ роботизоване складання

site ~ складання на місці

sophisticated ~ складний монтаж

assertion твердження

assessment оцінка

decision ~ оцінка (варіанту) рішення

risk ~ оцінка (ступеня) ризику

assignment 1. призначення 2. надання 3. завдання

cluster ~ віднесення до кластера

robot ~ призначення робота; (*функціональне*) завдання робота

value ~ надання значень

assorting відбір; сортування

assortment 1. асортимент 2. сортування

assurance 1. гарантія 2. страхування

quality ~ 1. забезпечення якості 2. гарантія (*високої*) якості

astigmatism астигматизм (*спотворення зображення*)

asymptote *mat.* асимптота

atomic елементарний; атомарний

attach приєднувати; прикріплювати

attachment 1. приєднання, прикріплення 2. пристосування 3. вкладення, додаток

ball ~ сферичний наконечник (*вимірювальних інструментів*)

goal ~ призначення мети

leveling ~ вирівнювальний пристрій; пристрій для підтримки в горизонтальному положенні

lift-out ~ виштовхувач

attendance обслуговування; догляд

attenuation загасання; затухання

attribute 1. (характерна) ознака; характеристика 2. атрибут; властивість
// приписувати властивість (об'єктові)

attribution 1. привласнення атрибутів; означення (уявлень)
2. визначення, атрибуція

audio 1. звуковий; мовленнєвий 2. слуховий

audiosensor звуковий датчик; сенсор слуху; сенсор сприйняття мови

audit контроль; ревізія

authenti(fi)cation 1. підтвердження справжності, розпізнавання
2. ототожнення (користувача за ідентифікаційною ознакою)
voice ~ ототожнення голосу; встановлення справжності мовця по голосу

autoadaptivity самоадаптивність, здатність до (автоматичної) адаптації; самоналаштування

autodiagnostics самодіагностика

autoloader автоматичний завантажувальний пристрій;
автозавантажувач; автонавантажувач

automation 1. автоматизація 2. автоматика

~ **through mechanization** автоматизація на основі застосування механічних пристроїв, автоматизація шляхом механізації

assembly ~ автоматизація складальних операцій, автоматизація (процесів) складання

computer-controlled ~ автоматика з керуванням від комп'ютера

engineering ~ автоматизація конструкторських робіт

factory ~ 1. автоматизація промислового виробництва

2. промислова автоматика

fixed ~ жорстка автоматизація

flexible ~ гнучка автоматизація

handling ~ 1. автоматизація процесу маніпулювання (*об'єктами*)

2. маніпуляційна автоматика

hard ~ жорстка автоматика

industrial ~ 1. автоматизація промислового виробництва

2. промислова автоматика

integrated ~ комплексна автоматизація

intelligent ~ інтелектуальна автоматика (заснована на застосуванні мікропроцесорної техніки)

low-cost ~ автоматизація з використанням дешевих засобів;
автоматизація, що не вимагає великих капіталовкладень

nonprogrammable ~ непрограмована автоматика

programmable ~ програмована автоматика

robot ~ автоматизація із застосуванням роботів; роботизація

semihard ~ напівжорстка (*частково переналагоджувана*)
автоматика

automaton автомат

anthropomorphic ~ антропоморфний [людиноподібний] автомат

assembly ~ складальний автомат
cellular ~ клітинний автомат
finite-state ~ кінцевий автомат
handling ~ маніпуляційний автомат
nondeterministic ~ недетермінований автомат
playing ~ ігровий автомат
probabilistic ~ імовірнісний автомат
reading ~ зчитувальний автомат
self-reproducing ~ самовідтворюваний автомат

autooperator автооператор (*неперепрограмований автоматичний маніпулятор*)

autooscillations автоколивання

auxiliaries допоміжні пристрої; допоміжне обладнання; допоміжне оснащення

avoidance запобігання; попередження

collision ~ запобігання зіткненням (*робота з перешкодою*)

obstacle ~ обхід перешкод (*роботом*)

axes *мн.* від **axis**

body ~ пов'язані з тілом осі координат

Cartesian ~ 1. осі декартової системи координат 2. рух у декартовій системі координат

coordinate ~ осі координат, координатні осі; система координат

primary ~ основні ступені рухливості (*що позиціонують робочий орган роботи*)

secondary ~ допоміжні ступені рухливості (*що орієнтують робочий орган роботи*)

axial осьовий, аксіальний

axis 1. вісь 2. ступінь рухливості (маніпулятора) 3. керована координата

~ **of abscissas** вісь абсцис

~ **of couple** вісь пари (*сил*)

~ **of elongation** поздовжня вісь, вісь витягнутості (*об'єкта на зображенні*)

~ **of inertia** вісь інерції

~ **of motion** ступінь рухливості

~ **of ordinates** вісь ординат

cam-operated ~ 1. ступінь рухливості, керована кулачком
2. координата, керована кулачком
centroidal ~ центральна вісь
controllable ~ керований ступінь рухливості
coordinate ~ вісь координат, координатна вісь
incontrollable ~ некерований ступінь рухливості
instantaneous ~ миттєва вісь (*обертання*)
lateral ~ поперечна вісь
longitudinal ~ поздовжня вісь
machine(-tool) ~ 1. керована координата верстата
2. (координатна) вісь верстата
manipulator ~ ступінь рухливості маніпулятора
optical ~ оптична вісь
orientation [orienting] ~ вісь орієнтації
pitch ~ ступінь рухливості по нахилу (*ланки або робочого органу робота*)
pivot ~ вісь повороту; вісь обертання
polar ~ вісь полярної системи координат, полярна вісь
redundant ~ надмірний ступінь рухливості
robot ~ ступінь рухливості (*руки*) робота
roll ~ 1. вісь обертання 2. вісь ротації 3. ступінь руху по ротації (*робочого органу робота*)
rotation ~ 1. вісь ротації 2. вісь обертання 3. обертальний (поворотний) ступінь рухливості
rotational [rotatory] ~ обертальний [поворотний] ступінь рухливості
symmetry ~ вісь симетрії
torque ~ вісь моменту; вісь пари (*сил*)
X ~ вісь X; вісь абсцис
Y ~ вісь Y; вісь ординат
yaw ~ ступінь рухливості зі згинання (*маніпулятора в зап'ясті*)
Z ~ вісь Z; вісь аплікату

axle вісь; вал; піввісь

elbow ~ вісь ліктьового шарніра (*руки робота*)

fixed ~ нерухома [фіксована] вісь

shoulder ~ вісь плечового шарніра (*руки робота*)

wheel ~ вісь колеса

wrist ~ вісь зап'ястного шарніра (*руки робота*)

azimuth азимут

В

background 1. тло; задній план 2. фон; фонова робота // низькопріоритетний, фоновий 3. теоретичні основи

backlash зазор; люфт; мертвий хід

backlighting підсвічування ззаду

backlog 1. незавершені завдання 2. *проф.* заділ (*роботи*)

backoff витримка часу, пауза

collision ~ 1. (тимчасова) зупинка (*робота*) при зіткненні з перешкодою 2. витримка часу в конфліктній ситуації

backprojecting 1. відновлення сцени за проєкціями 2. підсвічування ззаду

backtracking 1. повернення до попереднього стану, *проф.* відкат 2. пошук із поверненням; зворотний перегляд

backup 1. засоби резервування; резерв // резервний 2. дублювання // дублювальний 3. допоміжні засоби, *проф.* підтримка

functional ~ функціональні засоби резервування; функціональний резерв

manual ~ ручний резерв (*для переходу на ручне керування*)

bad дефектний; несправний

balance 1. баланс; рівновага // балансувати; врівноважувати 2. противага; балансир; *проф.* розвантажувач 3. ваги

dynamic ~ динамічна рівновага

static ~ статична рівновага

balanced збалансований, врівноважений

balancer 1. противага; балансир; *проф.* розвантажувач 2. компенсатор; стабілізатор

gravity ~ противага; компенсатор ваги

balancing 1. врівноважування; балансування 2. компенсація; вирівнювання; стабілізація

band 1. діапазон 2. смуга частот 3. зона; смуга
audio ~ діапазон звукових частот
dead ~ мертва зона; зона нечутливості
frequency ~ смуга частот
pass ~ смуга пропускання
proportional control ~ зона пропорційного регулювання
video ~ діапазон відеочастот

bandwidth ширина смуги частот; пропускна здатність

bang-bang 1. двопозиційний пристрій (*керування*) 2. реле з двома (стійкими) положеннями // релейний

bar 1. стрижень; балка; штанга; рейка 2. смуга; пластина; ламель
3. прямокутник (*у блок-схемі*) 4. (*електрична*) шина
guide ~ напрямна балка; напрямний стрижень

barrier 1. бар'єр 2. екран 3. перешкода; перешкода
communication (al) ~ комунікаційний бар'єр
language ~ мовний бар'єр
potential ~ потенційний бар'єр
psychological ~ психологічний бар'єр
reliability ~ 1. фактор, що перешкоджає забезпеченню (*потрібної*) надійності 2. фактор, що перешкоджає впровадженню через недостатню надійність

base 1. базис, основа // базуватися, ґрунтуватися 2. база, основа (*конструкції*) 3. база (*відстань між парою відеосенсорів у стереоскопічній СТЗ*). 4. база (*даних або знань*) // наводити інформацію в базу даних чи базу знань 5. рівень відліку

axle ~ відстань між осями

circular ~ поворотна основа; обертова основа

data ~ база даних (*див. database*),

general knowledge ~ база загальних знань (*незалежних від конкретної предметної галузі*)

gripper ~ 1. основа захватного пристрою 2. відстань між губками захватного пристрою

hand ~ основа захватного пристрою; основа кисті (*руки робота*)

installed ~ парк встановленого обладнання

knowtedge ~ база знань

linear ~ основа (*робота*) з лінійним переміщенням

robot ~ основа робота

rotary ~ поворотна основа; обертова основа

sliding ~ основа на ковзній опорі; ковзна основа (*робота*)

time ~ 1. тимчасова вісь 2. масштаб по осі часу

wheel ~ база [відстань між осями] коліс (*напр. мобільного робота*)

basic 1. базовий, основний 2. стандартний (*про елемент*)

batcher бункер; дозатор; живильник

batching 1. групування (*операції*) 2. дозування

bath 1. ванна; чан 2. розчин (*напр. для травлення*)

pickling ~ травильна ванна

plating ~ гальванічна ванна

beacon маяк; радіомаяк (*для навігації мобільних роботів*)

beam 1. балка; стрижень 2. промінь

curtain ~ загороджувальний промінь, промінь світлової завіси (*у системі безпеки роботи з роботом*)

radiation ~ радіаційний промінь

scanning ~ сканувальний промінь

main ~ головний промінь

bearer 1. опора; опорна деталь; стійка 2. односпрямований канал (*передавання даних*)

bearing підшипник, вальниця

axial ~ радіальний підшипник

ball ~ кульковий підшипник, кулькопідшипник

fluid ~ гідродинамічна вальниця

magnetic ~ магнітна вальниця

needle ~ голчастий підшипник

plain ~ підшипник ковзання

roller ~ роликівий підшипник, роликівий підшипник

target ~ азимут мети

thrust ~ упорний підшипник; підп'ятник

beat 1. биття; пульсація 2. удар; поштовх

bed 1. станина; рама; фундамент 2. стенд

robot ~ станина робота

test ~ випробувальний стенд

beeper пристрій звукової сигналізації

beep звуковий сигнал // подавати звуковий сигнал
high-pitch ~ високотональний звуковий сигнал
low-pitch ~ низькотональний звуковий сигнал

behavio(u)r 1. поведінка; лінія поведінки 2. режим (*роботи*) 3. характер зміни (*напр. функції*) 4. властивість; характеристики
adaptive ~ адаптивна поведінка
conditional [contingent] ~ зумовлена поведінка
critical ~ критичний режим
dynamic ~ 1. динамічна поведінка 2. динамічні властивості; динамічні характеристики
erratic ~ помилкова поведінка
failed ~ невдалий тип поведінки, невдала лінія поведінки
goal-seeking ~ цілеспрямована поведінка
intelligent ~ розумна поведінка
knowledgeable ~ поведінка, сформована на основі знань
model ~ 1. поведінка моделі; реакція моделі 2. властивості моделі
nonadaptive ~ неадаптивна поведінка
operating ~ 1. робочий режим 2. робочі характеристики 3. ефективність функціонування
periodic ~ 1. коливальна поведінка 2. характеристики періодичного режиму
purposeful ~ цілеспрямована поведінка
qualitative ~ якісні властивості; якісні характеристики
quantitative ~ кількісні характеристики
rational ~ доцільна поведінка
specified ~ визначена поведінка
stable ~ 1. стійка поведінка 2. стабільні характеристики
successful ~ вдалий тип поведінки, успішна лінія поведінки
transient ~ 1. поведінка в перехідному режимі 2. перехідні характеристики
unpredictable ~ непередбачувана поведінка

behavio(u)ral той, що характеризує поведінку; поведінковий, біхевіористичний

behavio(u)rism біхевіоризм, біхевіористичний підхід

belief 1. твердження; думка; припущення 2. довіра

bellows 1. сільфон; гофрована трубка 2. пневматичний амортизатор

belt пас; стрічка

abrasive ~ абразивна [шліфувальна] стрічка

chain ~ трансмісійний ланцюг

conveyor ~ 1. конвеєрна стрічка 2. стрічковий транспортер;
стрічковий конвеєр

discharge ~ розвантажувальний стрічковий конвеєр

driving ~ привідний пас

feed ~ подавальний [живильний] стрічковий конвеєр

timing ~ зубчастий пас

V- ~ клиновий пас

benchmark 1. контрольна завдання (*для оцінки продуктивності системи*) // оцінювати продуктивність (*системи*) за допомогою контрольного завдання 2. позначка рівня 3. вихідна точка

bend 1. вигин, згин // вигинати, згинати 2. згинання (маніпулятора)
3. нахил (*ланка маніпулятора*)

elbow ~ 1. згинання в ліктьовому шарнірі, згинання в лікті

hand ~ нахил кисті (*руки роботи*)

knee ~ 1. згинання (*ноги крокуючого робота*) в коліні 2. коліно,
кутник (*труби*)

shoulder ~ згинання в плечовому шарнірі, згинання в плечі

wrist ~ згинання в зап'ястковому [зап'ястному] шарнірі, згинання в зап'ясті

benefit вигода; користь; прибуток

intangible ~ прихована [непряма] вигода

operating ~ вигода від експлуатації; ефективність функціонування

tangible ~ пряма вигода

bevy широкий набір (*напр. функціональних можливостей*)

bias 1. систематичне відхилення; систематична помилка 2. усунення // зміщувати 3. підмагнічувати

human ~ систематична помилка, яку вносить оператор

biaxial 1. двовісний 2. з двома ступенями рухливості 3. з двома керованими координатами

bid 1. захоплення (*напр. каналу зв'язку*) 2. запит лінії (*маршруту передачі даних у мережах*)

bidirectional 1. двонаправлений, двоспрямований 2. реверсивний
3. з відображенням зусиль (*про копіювальний маніпулятор*)

bin 1. бункер; ящик; короб 2. приймач, кишеня
feed ~ завантажувальний бункер; видатковий бункер; бункерний живильник
overhead ~ підвісний бункер

binarization бінаризація (*зображень*)

binary 1. двійковий 2. бінарний, двоградаційний (*про зображення*)

binaural бінауральний; стереофонічний

binding зв'язок; зв'язування; прив'язка
deep ~ сильна прив'язка (*зображень*)
key ~ завдання функції клавіші (*функціональної клавіатури*), проф. прив'язка клавіш
load-time ~ тимчасова прив'язка (*завдання графіка завантаження системи*)
shallow ~ слабка прив'язка (*зображень*)
temporal ~ тимчасовий зв'язок
variable ~ зв'язування змінних

binocular бінокулярний, з двома відеосенсорами

bionics біоніка

bit біт, (двійковий) розряд

effective ~ біт, що несе інформацію

bitmap 1. побітове растрове зображення 2. бітова карта

blackbox «чорна скринька»

black out 1. затемняти; гасити 2. замикати (сигнал)

bladder камера (частина пневматичного захватного пристрою, що адаптується до форми об'єкта)

pressurized ~ надувна (еластична) камера (частина пневматичного захватного пристрою, що адаптується до форми об'єкта)

blanking 1. затемнення; гасіння 2. бланкування (телевізійного сигналу)

blind 1. діафрагма; бленда 2. потайний, прихований

blink відблиск; блик, мерехтіння // мерехтїти, блимати

blob потік (ділянка на бінарному зображенні)

block 1. блок (апаратний або програмний, вузол // об'єднувати в блоки
2. група; сукупність 3. блокування // блокувати

basic ~ базовий [основний] блок; базовий [основний] вузол

building ~ стандартний блок; компоувальний блок; складальний (під)вузол

control ~ блок керування

data ~ блок даних

decision ~ блок ухвалення рішення

functional ~ функціональний блок

hardware ~ апаратний блок; блок апаратури

message ~ 1. блок даних повідомлення 2. блок повідомлень

program ~ 1. блок програми 2. програмний [програмно реалізований] блок

relay ~ 1. релейне блокування 2. блок реле

slide ~ повзун; крейцкопф

software ~ програмний [програмно реалізований] блок

spare [standby] ~ запасний [резервний] блок

stop ~ обмежувач ходу; упорна колодка

tool ~ 1. інструментальний блок 2. тримач інструменту

blocking 1. блокування 2. об'єднання; групування 3. затор

block-structured блоковий, що має блокову структуру

bloom(ing) розпливання, розфокусування (зображення)

blowpipe 1. трубка для підводу стисненого повітря 2. газовий пальник

board 1. (комутаційна) дошка; (комутаційна) панель; набірна панель
2. пульт; стіл; щит 3. плата

circuit ~ монтажна плата

double-sided ~ двостороння плата

extender ~ розширювальна плата (для розширення функціональних можливостей)

gage [instrument] ~ панель приладів

key ~ клавіатура; клавішна панель

memory ~ плата пам'яті

multilayer ~ багатошарова плата

patch ~ комутаційна дошка; комутаційна панель; набірне поле

PC ~ 1. друкована плата. 2. плата програмованого контролера 3. плата персонального комп'ютера
pin [plug] ~ комутаційна дошка; штекерна панель
printed circuit ~ друкована плата
prototyping ~ макетна плата
single-sided ~ одностороння плата
spare ~ запасна плата
wire ~ 1. комутаційна диска; комутаційна панель 2. монтажна панель; монтажна плата

bob 1. маятник 2. противага; балансир 3. висок 4. гойдатися, коливатися

body 1. тіло 2. корпус; станина
~ **of revolution** тіло обертання
~ **of screw** стрижень гвинта
program ~ тіло програми
rigid ~ тверде тіло; жорстке тіло
robot ~ корпус робота
solid ~ тверде тіло; суцільне тіло

bolt 1. болт; палець // скріплювати болтами 2. стрижень; шворінь; шпилька; штифт

anchor ~ анкерний болт
catch ~ стопорний штифт
coupling ~ стяжний болт; сполучний болт
double-end ~ шпилька
eye ~ болт із вушком
flange ~ фланцевий болт
pivot ~ шворінь; вісь шарніра; цапфа
rock ~ анкерне кріплення

bolting 1. згвинчування (нарізних з'єднань) 2. загвинчування болтів
robotic ~ згвинчування (нарізних з'єднань) роботом;
загвинчування болтів роботом

Boolean 1. булевий (*логічний*) вираз 2. логічний

boom 1. висувна або телескопічна ланка (маніпулятора) 2. балка; стріла
3. виліт (*руки робота*)

booster 1. підсилювач 2. гідропідсилювач 3. сервомеханізм

boring свердління

robotic ~ роботизоване свердління

bottleneck критичний елемент; критичний параметр; вузьке місце

bottom-up висхідний, що виконується знизу вгору (*про процес пошуку*)

bounce 1. зрив (*зображення на екрані*); різка зміна (*яскравості зображення*) 2. брязкіт контактів, проф. дзвін

bound 1. кордон; обмеження; межа // обмежувати 2. пов'язаний

compute ~ обмеження швидкості обчислень

confidence ~ межа довірчого інтервалу, довірча границя

lower ~ нижня межа; обмеження знизу

upper ~ верхня межа; обмеження зверху

boundary кордон, межа; лінія розділу; край // граничний; крайовий

fuzzy ~ розмита [нечітка] межа

jump ~ лінія стрибка (у вимірах далекоміром)

box 1. кожух; коробка; ящик // пакувати в ящики [коробки] 2. блок

3. муфта 4. бокс 5. стійка; шафа 6. прямокутник (*у блок-схемі*)

battery ~ акумуляторна [батарейна] шафа

black ~ «чорний ящик»

bounding ~ обмежувальний (*об'єкт на зображенні*) прямокутник

branch ~ відгалужувальна коробка [муфта]; трійникова коробка [муфта]

control ~ блок керування

edit ~ блок редагування (*програм робота*)

function ~ функціональний блок

gear ~ коробка швидкостей, коробка передач; редуктор

interface ~ блок сполучення (спряження)

junction ~ розподільна коробка

link ~ шарнірна муфта

microprocessor ~ мікропроцесорний блок

relay ~ 1. блок реле; релейна шафа 2. кожух реле

spindle ~ 1. коробка вала; кожух шарніра (*маніпулятора*) 2. шпиндельний вузол (*верстата*)

teach ~ пульт навчання

tolerance ~ простір допусків

valve ~ клапанна коробка

brace 1. стяжка; розтяжка; розпірка // скріплювати; притягувати 2. тяга
3. зв'язок жорсткості // надавати жорсткість

brachisting переміщення (*корпусу*) робота (*по оброблюваній поверхні*
або *по робочій зоні за допомогою ніг та/або рук*)

bracket 1. кронштейн; консоль; скоба 2. квадратна скоба

clevis ~ скоба для кронштейна

controller fixing ~ кронштейн для кріплення для контролера

sense ~ скоба кінцевого вимикача

brake 1. гальмо; гальмівний пристрій // гальмувати 2. обмежувач ходу
3. фіксатор (*ланка робота*)

electrically-released ~ гальмо [фіксатор] з електричним
розблокуванням

emergency ~ аварійне гальмо

ER ~ гальмо [фіксатор] з електричним розблокуванням

fail-safe ~ гальмо, що спрацьовує в разі вимкнення живлення;
аварійне гальмо

friction ~ фрикційне гальмо

latch ~ фіксатор із засувкою

solenoid ~ соленоїдне гальмо

braking 1. гальмування 2. увімкнення гальма

dynamic ~ динамічне гальмування

branch 1. гілка (*програми*); перехід (*на галузь програми*) 2. відведення;
патрубок; трійник

active ~ активізована гілка

adaptive ~ адаптивний перехід

computed ~ обчислюваний перехід

conditional ~ умовний перехід

unconditional ~ безумовний перехід

breadboard макет // макетний

intelligent ~ 1. макет інтелектуального пристрою; інтелектуальний
макет 2. мікропроцесорна макетна плата

breadboarding макетування

break 1. розрив 2. переривання; пауза 3. розмикання

breakage поломка; аварія
tool ~ поломка інструменту

breakaway 1. аварійне припинення (виконання програми роботом)
2. аварійне від'єднання (*робочого органу робота від зап'ястя під час перевантаження*)

breakdown поломка; вихід із ладу

breaking перекриття [переривання]
beam ~ перекриття [переривання] променя (*у фотоелектричному датчику*)

breakpoint 1. контрольна точка (*у програмі*) // вводити контрольні точки
2. точка зупинки; точка переривання (*програми*)

brick модуль; блок

bridge міст(ок)
measuring ~ (електро)вимірювальний міст(ок)
traveling ~ напрямний міст(ок) порталного робота; порталний міст(ок)
Wheatstone ~ міст(ок) Вітстона, місток опору

brighten підсвічувати

brush 1. щітка 2. кисть (малярна)
commutator ~ колекторна щітка
contact ~ контактна щітка (*електродвигуна*)
pneumatic paint ~ фарбопульт

bucket 1. черпак; ківш 2. ківшеподібний захватний пристрій 3. область пам'яті для зберігання даних (*адресована як єдине ціле*)

buckle 1. скоба; стяжна муфта; хомут 2. прогин; вигин

buckling прогин
arm ~ прогин руки (*робота*)
elastic ~ пружний прогин

budgets ресурси, можливості
storage ~ ресурси пам'яті

timing ~ ресурси часу, тимчасові ресурси

buff 1. полірувальне коло // полірувати 2. поглинати удар;
пом'якшувати поштовх

buffer 1. буфер, буферний пристрій 2. буфер, буферний накопичувач //
підняти буфер; буферизувати 3. амортизатор 4. резервний запас
(матеріалів)

communication ~ буфер зв'язку, буфер повідомлень (*передаються по лініях зв'язку*)

data ~ буфер даних

frame ~ буфер кадрів, кадровий буфер

instruction ~ буфер команд

part ~ буферний накопичувач деталей

refresh ~ буфер регенерації (*напр. зображення*)

robot ~ 1. амортизатор [демпфер] (*рухів*) робота 2. буфер
(*мобільного*) робота 3. буферний запам'ятовувальний пристрій
робота

send ~ пересильний буфер (у системі передачі даних)

buffering 1. буферизація 2. нагромадження (*напр. деталей*)
3. запам'ятовування інформації в буфері 4. амортизація; демпфування

data ~ буферизація даних

image ~ запам'ятовування зображення в буфері, буферизація
зображень

memory ~ організація буферів у пам'яті

bug програмна помилка

builder будівельник

robot(ic) ~ будівельний робот, робот-будівельник

buildup 1. зростання, збільшення (*напр. робочого навантаження*)
2. розгортання робіт

built-in вбудований

bulldozer бульдозер

robot(ic) ~ робот-бульдозер

bumper амортизатор; буфер; бампер

bundle зв'язування; пучок

fiber optic ~ волоконний світловод

burden 1. вантаж; навантаження // навантажувати

2. вантажопідйомність

burner пальник; форсунка

burn-in опрацювання апаратури; *проф.* випалювання дефектів

bus 1. шина // з'єднувати за допомогою шини 2. магістральна шина, магістраль 3. канал (*передачі інформації*)

address ~ адресна шина

common ~ загальна шина

communication ~ 1. канал зв'язку 2. комунікаційна шина

control ~ шина керування

data ~ шина даних, інформаційна шина

ground ~ земляна шина

high-speed ~ високошвидкісна шина

input ~ вхідна шина

input/output ~ шина вводу-виводу

instruction ~ шина команд, командна шина

instrumentation ~ шина для підключення контрольно-вимірювальних приладів

local ~ локальна [місцева] шина

memory ~ шина пам'яті

output ~ вихідна шина

polled ~ шина з послідовним опитуванням (вузлів)

processor ~ процесорна шина

read ~ шина зчитування

ring ~ кільцева шина, *проф.* кільце

video ~ шина відеосигналів

bus-compatible сумісний по шині

bush(ing) 1. втулка; гільза 2. ізоляційна трубка; прохідний ізолятор

bussing розведення шинних з'єднань

button кнопка; клавіша

apply ~ кнопка “Застосувати”

add ~ кнопка “Додати”
backspace ~ кнопка видалення символів перед курсором
calculate ~ кнопка обчислення
control ~ кнопка керування
delete ~ кнопка “Видалити”
edit ~ кнопка “Редагувати”
emergency stop ~ кнопка аварійного вимкнення
enter ~ кнопка “Ввід”
escape ~ кнопка “Скасування дії, вихід із режиму, коротке переривання дії”
insert ~ кнопка “Вставка”
power ~ кнопка “Живлення”
redo ~ кнопка “Повторно виконати”
run [start] ~ пускова кнопка, кнопка «Пуск»
stop ~ кнопка зупинки, кнопка «Стоп»
teaching ~ 1. запуск програми (підпрограми) запису послідовності операцій робота 2. навчання алгоритму моделі машинного навчання на новому наборі даних
touch-sensitive ~ сенсорна кнопка
undo ~ кнопка “Відміна”

buzzer пристрій звукової сигналізації, зумер

bypass 1. обхід // обходити 2. шунт // шунтувати, ставити перемичку

byte байт

byte-oriented байтовий; з байтовою організацією; з побайтовою обробкою

bywork допоміжні роботи

С

cabinet 1. шафа 2. стійка

control ~ шафа керування; стійка керування

robot control ~ шафа керування роботом

cable 1. кабель; багатожильний провід 2. трос

brake ~ гальмівний трос

data ~ (кабельний) канал (для) передачі даних, інформаційний кабельний канал

fiber ~ волоконно-оптичний кабель
flexible ~ 1. гнучкий кабель 2. гнучкий трос
imaging ~ кабель для передачі відеосигналу
lightguide ~ оптичне волокно
optical ~ оптичний кабель
power ~ силовий кабель
pulling ~ тяговий трос
services ~ кабель [кабельний канал] для технічного обслуговування, технічний кабельний канал

cabling монтаж [прокладання] кабелю, монтаж кабельної проводки

cage 1. обойма 2. сепаратор

ball ~ кулькова обойма; сепаратор кулькового підшипника [шарикопідшипника]

planet ~ коробка планетарної передачі

roller ~ ролик обойма (у підшипнику)

calculation обчислення; розрахунок; підрахунок (*див. computation*)

calculator обчислювальний пристрій, обчислювач

calculus 1. обчислення; вирахування

~ **of approximations** 1. наближені обчислення 2. чисельні методи

~ **of variations** варіаційні обчислення

differential ~ диференційне обчислення

integral ~ інтегральне обчислення

predicate ~ обчислення предикатів

caliber 1. калібр 2. розмір; діаметр 3. вимірювальний інструмент калібр

calibrate калібрувати; градуювати; тарувати

calibration 1. калібрування; градуювання; тарування 2. перевірка

robot ~ калібрування робота

call 1. виклик; звернення // викликати; звертатися 2. перехід до підпрограми

cal(l)iper кронциркуль; штангенциркуль

sliding ~ штангенциркуль

thread ~ різемір, вимірювач нарізі

cam кулачок

camera 1. камера; телевізійна камера, телекамера; фотокамера, кінокамера 2. камера; відсік

agile ~ рухома камера

black-and-white ~ чорно-біла камера

fixed ~ камера з фіксованим полем зору

linear array ~ 1. лінійна камера із зображенням, що формується однією лінією пікселів 2. лінійка фоточутливих елементів

matrix array ~ 1. матрична камера 2. матриця фоточутливих елементів

overhead ~ камера, встановлювана над робочою зоною (*робота*)

solid-state ~ твердотільна [напівпровідникова] камера

camshaft кулачковий вал

cancellation 1. скасування (*команди або сигналу*) 2. гасіння (*напр. променя*)

capability 1. здатність; можливість 2. продуктивність 3. характеристика

accomodation ~ 1. здатність до акомодатції (*в СТЗ*) 2. здатність до адаптації (*напр. робота*)

adaptive ~ здатність до адаптації (*напр. робота*); *мн.* адаптаційні можливості

control ~ **ies** 1. можливості (системи) керування 2. характеристики (системи) керування

decision-making ~ здатність до прийняття рішень

functional ~ **ies** 1. функціональні можливості 2. функціональні характеристики

learning ~ здатність до навчання, навчання

logic ~ **ies** логічні можливості

manipulative ~ маніпуляційна здатність, маніпулятивність

mechanical ~ 1. здатність до виконання механічних операцій 2. *мн.* можливості механічної частини (*робота*)

multitask ~ здатність до перепрограмування на інші завдання

performance ~ **ies** 1. функціональні можливості 2. робочі характеристики

robot ~ **ies** 1. можливості робота 2. продуктивність робота 3. характеристики робота

sensory ~ **ies** 1. можливості відчуття робота 2. можливості сенсорної системи 3. характеристики сенсорної системи

technological ~ **ies** технологічні можливості

capacity 1. ємність; об'єм; місткість 2. продуктивність 3. здатність
bearing [carrying] ~ несуча здатність [тримкість]
cylinder ~ (повний) об'єм циліндра
holding ~ 1. місткість, ємність 2. утримувальна здатність (захватного пристрою)
information ~ інформаційна ємність, пропускна здатність каналу інформації
lift ~ вантажопідйомність
line ~ пропускна здатність лінії
load ~ 1. допустиме навантаження 2. вантажопідйомність
memory ~ ємність пам'яті, ємність зарядного пристрою
overload ~ здатність працювати з перевантаженням, здатність витримувати перевантаження
production ~ продуктивність
rated load ~ номінальна вантажопідйомність
storage ~ ємність пам'яті, ємність ЗП
visual ~ 1. можливості зорової системи (*робота*) 2. ємність пам'яті зображення

capstan кабестан; ворот; барабан; шпиль

capture 1. збір (даних) // збирати (*дані*) 2. захоплення // захоплювати
sample ~ здійснення [організація] вибірки

car транспортний засіб; візок

robot(ic) ~ автономний транспортний засіб, робокар

card 1. карта 2. плата (див. **board**)

add-in ~ комплектувальна плата

add-on ~ додаткова плата, плата додаткового пристрою

breadboard ~ макетна плата

circuit ~ монтажна плата

interface ~ інтерфейсна плата

joint control ~ плата керування ступенем рухливості (*зчленування маніпулятора*)

logic ~ плата з логічними схемами, *проф.* плата логіки

plug-in ~ знімна [змінна] плата

cardan кардан

care 1. діагностика та ремонт 2. догляд

robot health ~ засоби діагностики та ремонту роботів

carousel конвеєрна система карусельного типу; карусель

carriage 1. каретка; санки 2. супорт 3. шасі; платформа; рама 4. несуча [тримальна] конструкція 5. візок; вагонетка

carrier 1. санки; повзун 2. несуча [тримальна] конструкція 3. тримач; кронштейн 4. транспортер 5. носій (інформації)

counterweight ~ тримач противаги

data [information] ~ носій інформації

load ~ 1. вантажний транспортер 2. тримач вантажу

planet ~ водило планетарної передачі

tool ~ утримувач інструменту

case 1. кожух; корпус; коробка 2. випадок 3. реєстр (*клавіатури*)

cassette касета

digital ~ касета з цифровою інформацією

software ~ програмна касета

tape ~ касета (для) магнітної стрічки

casting лиття

robotic ~ роботизоване лиття

castor пасивне колесо; коліщатко; ролик (*напр. робокара*)

catch 1. захватний пристрій // захоплювати 2. засувка; фіксатор

catcher обмежувач ходу

category категорія, клас (*напр. у розпізнаванні образів*)

catenate зв'язувати, з'єднувати (*у ланцюжок чи ряд*)

caterpillar гусениця; гусеничний хід

catoptr дзеркало; відбивач (*у СТЗ*)

cell 1. камера; секція; відсік 2. виробничий модуль; гнучкий виробничий модуль, ГВ-модуль, ГВМ 3. елемент; осередок (*пам'яті, матриці*) 4. елемент (*фото- або електричний*) 5. клітина

barrier layer ~ фотоелемент із бар'єрним шаром, фотоелектричний елемент
compact welding ~ компактний зварювальний модуль
dry ~ сухий елемент (*електричний*)
flexible ~ гнучка виробнича комірка; гнучкий виробничий модуль, ГВ-модуль, ГВМ
hot ~ 1. гаряча камера 2. камера з радіоактивними речовинами
integrated manufacturing ~ інтегрований виробничий осередок
light ~ фотоелемент
photoconducting [photoconductive] ~ фоторезистор; елемент із внутрішнім фотоелементом
photoelectric ~ 1. фотоелемент 2. фотодіод 3. фототранзистор
photoemissive ~ елемент із зовнішнім фотоелементом; емісійний фотоелемент
photoresistance ~ фоторезистор; елемент із внутрішнім фотоелементом
resolution ~ клітина растру, піксель, елемент зображення (*в СТЗ*)
robotic ~ роботизований виробничий осередок; роботизований комплекс
test ~ випробувальний [контрольний] осередок
virtual ~ абстрактний [віртуальний] виробничий осередок (*представлений у програмній реалізації*)
work - виробничий осередок; виробничий модуль; гнучкий виробничий модуль, ГВ-модуль, ГВМ

center 1. центр; середина // центрувати 2. (*виробничий*) центр
~ **of compliance** центр податливості
~ **of gravity** 1. центр тяжіння 2. центр форми (*об'єкта на зображенні*)
~ **of inertia** центр інерції
~ **of mass** центр мас
~ **of rotation** центр обертання
assembly ~ складальний центр
computer-aided design ~ центр автоматизованого проектування; автоматизоване конструкторське бюро
dead ~ мертва точка
flexible manufacturing ~ гнучкий виробничий центр
machining ~ 1. центр механічної обробки, центр механообробки
2. обробний центр, багатоцільовий верстат
remote compliance ~ винесений центр податливості

centering центрування; // центрувальний

centerline середня лінія

centroid центроїд; центр форми (*об'єкта на зображенні*)

cepstrum кепстр (*енергетичний спектр логарифму енергетичного спектру сигналу*)

chain ланцюг; ланцюжок

articulated (link) ~ шарнірний ланцюг

attachment ~ з'єднувальний, сполучний ланцюг

band ~ плоский ланцюг; стрічковий ланцюг

closed kinematic ~ замкнутий кінематичний ланцюг

conveyor ~ конвеєрний ланцюг

coupling ~ сполучний ланцюг

driving ~ привідний ланцюг

kinematic ~ кінематичний ланцюг

link ~ шарнірний ланцюг

multilink ~ 1. багатоланковий ланцюг 2. багатоланковий кінематичний ланцюг

open kinematic ~ розімкнений кінематичний ланцюг

pitch ~ калібрований ланцюг, ланцюг із каліброваним кроком

reasoning ~ ланцюжок міркувань

roller ~ роликівий ланцюг

chaining 1. зв'язування; формування ланцюжка (*напр. операцій*); зчеплення (*програм*) 2. побудова логічного висновку 3. з'єднання в кінематичний ланцюг

chamber 1. камера, порожнина; відсік 2. циліндр (*помпа або двигун*)
volume ~ резервуар для стисненого повітря (*у пневмоприводі*)

chamfer фаска // знімати фаску

change зміна; заміна // змінювати; замінювати

configuration ~ 1. зміна комплекту обладнання; зміна конфігурації (*системи*) 2. зміна (просторового) положення (*маніпулятора*)

control ~ 1. зміна режиму керування 2. заміна пристрою керування

gripper ~ зміна захватного пристрою

speed ~ зміна швидкості; перемикання швидкості

tool ~ зміна інструменту

changeover 1. переналагодження (*процесу*) 2. зміна, заміна
3. перемикання 4. перехід (*до іншої технології*)

changer 1. пристрій (для) зміни 2. перетворювач 3. перемикач
automatic pallet ~ пристрій (для) автоматичної зміни палет
end-effector ~ пристрій (для) зміни робочих органів (*робота*)
frequency ~ перетворювач частоти
pallet ~ пристрій (для) зміни палет
sign ~ (знако)інвертор
speed ~ 1. редуктор 2. перемикач швидкостей
tool ~ пристрій (для) зміни інструментів

changing зміна; заміна
robotic tool ~ 1. роботизована зміна інструментів 2. зміна інструменту *робота*

channel 1. канал 2. канал зв'язку; інформаційний канал
audio ~ звуковий канал; мовний канал
clock ~ канал синхронізації
communication ~ канал зв'язку; канал передачі
data ~ канал (передачі) даних; інформаційний канал
idle ~ незайнятий канал
intelligent input ~ інтелектуальний вхідний канал
interface ~ канал сполучення, інтерфейсний канал
I/O ~ канал вводу-виводу
motion ~ канал керування рухами (*робота*)
noiseless ~ канал без перешкод
noisy ~ канал із перешкодами
redundancy ~ резервний канал
sensory ~ сенсорний канал, канал сенсорної інформації
sprocket ~ синхродоріжка (*на перфострічці*), доріжка провідних отворів
video ~ відеоканал; канал зображення
voice ~ мовний канал; звуковий канал

character 1. знак, символ 2. ознака
alpha(nu)meric ~ буквено-цифровий знак
hand-printed ~ знак, написаний друкованим шрифтом від руки
hand-written ~ рукописний знак, рукописний символ
identification ~ знак [символ] (для) ідентифікації, розпізнавальний знак
machine-readable ~ машиночитаний знак

printed ~ друкований знак, друкований символ; машинописний знак, машинописний символ
symbolic ~ (символічний) знак, символ

characteristic характеристика; (характерна) особливість; ознака // характерний

acceleration/deceleration ~ характеристика прискорення-гальмування (*приводу рóбота*)
amplitude-frequency ~ амплітудно-частотна характеристика
current-illumination ~ світлова характеристика (*фотоелемента*)
current-voltage ~ вольтамперна характеристика
drive load ~ навантажувальна характеристика приводу
dynamic ~ динамічна характеристика
forward ~ пряма характеристика
frequency ~ частотна характеристика
gain-frequency ~ амплітудно-частотна характеристика
gain-phase ~ амплітудно-фазова характеристика
global ~ глобальна (характерна) особливість; глобальна ознака (*об'єкта на зображенні*)
hysteresis ~ гістерезисна характеристика; петля гістерезису
load ~ навантажувальна характеристика
local ~ локальна (характерна) особливість; локальна ознака (*об'єкта на зображенні*)
manipulative ~ маніпулятивність
nominal ~ номінальна характеристика
operating ~ 1. робоча характеристика 2. експлуатаційна характеристика
operational ~s робочі параметри
performance ~ 1. робоча характеристика 2. характеристика ефективності
phase ~ фазова характеристика
piece-wise ~ шматково-лінійна характеристика
relay ~ релейна характеристика
response ~ частотна характеристика
reverse ~ зворотна характеристика
saturation ~ характеристика насичення
static ~ статична характеристика
steady-state ~ стаціонарна характеристика; характеристика встановленого режиму
time (response) ~ тимчасова характеристика; перехідна функція
voltage-current ~ вольтамперна характеристика

charge 1. заряд // заряджати 2. завантаження // завантажувати 3. плата;
мн. витрати 4. навантаження // навантажувати

extra ~ 1. додаткове навантаження 2. додаткова плата (*напр. за додаткові можливості*)

maintenance ~s експлуатаційні витрати

picture ~ потенційний рельєф

charger 1. завантажувальний пристрій, завантажувач 2. касета;
обойма

chart 1. схема 2. креслення; діаграма; графік; таблиця 3. карта

communication ~ 1. таблиця з'єднань 2. схема з'єднань

control ~ 1. контрольна карта 2. діаграма керування

control-flow ~ блок-схема логіки керування; блок-схема алгоритму

electrostatic ~ електростатичний заряд

flow ~ 1. блок-схема 2. технологічна карта

layout ~ 1. схема розташування 2. монтажна схема

load ~ діаграма розподілу навантаження

logic ~ логічна блок-схема

navigation ~ навігаційна карта

process ~ (блок-)схема процесу; технологічна схема

progress ~ тимчасова діаграма ходу (*процесу*)

reliability ~ карта характер надійності

robot-man ~ схема взаємодії робота і людини

time [timing] ~ тимчасова діаграма

trouble ~ таблиця несправностей

chassis шасі

robot ~ шасі робота; ходова частина (*мобільного*) робота

check 1. перевірка; контроль // перевіряти; контролювати 2. стопор;
затвор; запобіжник

assembly ~ 1. перевірка (*правильності*) складання 2. контроль
вузла

automatic ~ 1. автоматичний контроль 2. апаратний контроль

block ~ 1. перевірка по блоках 2. контроль блоків

built-in ~ вбудований контроль

composition ~ 1. перевірка складу, перевірка комплектації
(*деталей при збиранні*) 2. перевірка повноти (*повідомлення*)

connectivity ~ перевірка зв'язності (*ділянок зображення*)

consistency ~ перевірка на несуперечність

cross ~ перехресна перевірка; перехресний контроль

current ~ поточна перевірка; поточний контроль

cycle ~ 1. перевірка циклу 2. циклічний контроль

cyclic ~ циклічна перевірка; циклічний контроль
design rule ~ перевірка проєктних норм, нормоконтроль
diagnostic ~ діагностичний контроль
dynamic ~ динамічний контроль
error ~ контроль помилок; перевірка на наявність помилки
functional ~ функціональна перевірка; функціональний контроль
hardware ~ 1. апаратний контроль (*на відміну від програмного*)
2. перевірка апаратури
in-line ~ оперативний контроль
internal ~ внутрішній контроль; вбудований контроль
logical ~ логічна перевірка; логічний контроль
nondestructive ~ неруйнівний контроль
plan ~ 1. контроль плану (*дій робота*) 2. планова перевірка
program ~ 1. перевірка програми 2. програмний контроль (*на відміну від апаратного*)
programmed ~ 1. запрограмована перевірка 2. програмний контроль (*на відміну від апаратного*)
robot ~ 1. контроль або перевірка робота 2. контроль або перевірка за допомогою робота, роботизований контроль; роботизовані випробування
robotic ~ контроль [перевірка] за допомогою робота, роботизований контроль; роботизовані випробування
run-time ~ динамічна перевірка, перевірка під час виконання (*напр. операції*)
selection [**selective**] ~ вибіркова перевірка; вибіркового контроль
software ~ 1. програмний контроль (*на відміну від апаратного*)
2. перевірка програмного забезпечення
static ~ статичний контроль
system ~ 1. перевірка чи контроль системи 2. системна перевірка; системний контроль
wired-in ~ апаратний контроль; *проф.* засоби контролю

check box прапорець (інтерфейс)

checkability контролепридатність; перевірюваність

checker блок контролю; блок перевірки; випробувальний пристрій

assertion ~ блок перевірки тверджень

robotic ~ робот-контролер; роботизований випробувальний пристрій

checkerboarding розбиття зображення на клітини (*у разі графічного введення*)

checking перевірка; контроль (*див. check*)

~ **for redundancy** перевірка на наявність надмірності

watchdog ~ контроль за допомогою пристрою керування

checkpoint контрольна точка

checksum контрольна сума // обчислювати контрольну суму

check-up технічний огляд; перевірка стану

chip 1. мікросхема, мікроконтроллер 2. кристал 3. елементарний сигнал

code ~ кодовий імпульс

custom ~ 1. замовний кристал 2. замовна мікросхема

DSP ~ мікросхема для систем цифрової обробки сигналів

filter ~ мікросхема фільтра

microprocessor ~ кристал мікропроцесора

chock 1. (*затискний*) патрон (*див. chuck*) 2. клин // заклинювати

choke дросель

chore рутинна робота

bookkeeping ~ статистики використання системи

input/output ~s рутинні операції вводу-виводу

chuck (*затискний*) патрон

air ~ пневматичний патрон

centering ~ центрувальний патрон

collet ~ цанговий патрон

jaw ~ кулачковий патрон

pneumatic ~ пневматичний патрон

split ~ цанговий патрон

universal ~ універсальний патрон

chute лоток; жолоб

circle коло

addendum ~ коло вершин зубів (*зубчастого колеса*)

dedendum ~ коло западин зубів (*зубчастого колеса*)

swinging ~ поворотна платформа; поворотна основа (*напр. рóбота*)

unit ~ одиничне коло

circlet кільце

circuit схема; ланцюг; контур (*див. network*)

alarm ~ ланцюг аварійної сигналізації

alternating ~змінний струм

closed ~ замкнутий контур

control ~ схема керування; ланцюг керування; контур керування

fault-secure відмовобезпечна схема

feedback ~ ланцюг зворотного зв'язку; контур зворотного зв'язку

holding ~ схема блокування; ланцюг блокування

measuring ~ вимірювальний контур

message ~ ланцюг передачі повідомлень

redundant ~ надлишкова схема; резервна схема

robot control ~ контур керування роботом

sample-hold ~ схема вибірки та запам'ятовування (*сигналів*)

virtual ~ віртуальний ланцюг, віртуальний канал (*передачі повідомлень*)

circuitry схеми; ланцюги; схематика

circulation 1. круговий рух 2. циркуляція

circumcenter центр описаного кола

circumcircle описане коло

circumflexion кривизна; вигин

clack клапан

ball ~ кульовий клапан

clamp затискач; фіксатор // затискати; закріплювати; фіксувати

clamping фіксація; затискач; (за)кріплення

automatic ~ автоматична фіксація; автоматичний затискач; автоматичне кріплення

clarity ясність

conceptual ~ концептуальна ясність (*поняття в базі знань*)

clash конфлікт, конфліктна ситуація (*див. conflict, collision, contention*)

classification класифікація; сортування

~ **by attribute profile** класифікація за видом кривої значень ознак

~ **by exclusion** класифікація шляхом виключення

functional robot ~ класифікація роботів за функціональним призначенням; функціональна класифікація роботів

image ~ класифікація зображень

interactive ~ інтерактивна класифікація

minimum distance ~ класифікація за критерієм мінімуму відстані

nearest neighbor ~ класифікація за методом найближчого сусіда

object ~ класифікація об'єктів

part ~ класифікація деталей; сортування деталей

classifier класифікатор; блок класифікації

clause 1. пропозиція; вираз 2. оператор (*мови*) 3. пункт (*контракту*)

claw захватний пристрій клешневого типу

cleaner прибиральник

robotic ~ 1. робот-прибиральник 2. робот для очищення деталей

robotic vacuum ~ робот-пилосос

cleaning 1. очищення 2. прибирання

noise ~ придушення перешкод (*на зображенні*)

clear скидати, встановлювати у вихідний стан; очищати; гасити // порожній, вільний; скинутий

clearance 1. зазор; проміжок 2. кліренс (*напр. мобільного робота*) 3. установка у вихідний стан, скидання; очищення; гашення

clearness чіткість (*зображення*)

click 1. кулачок 2. храповик

clinch клінч (*зі взаємоблокуванням процесів*)

clip 1. затискач; скріпка; хомут // затискати; скріплювати 2. обойма
3. відсікання 4. зрізати, відсікати

alligator ~ затискач типу «крокодил»

connection ~ сполучний хомут

clock 1. генератор синхронізуючих імпульсів, синхронізатор //
синхронізувати 2. годинник

closedown припинення роботи, зупинка

closing закриття; стискання

finger ~ 1. стискання пальців (*захватного пристрою*) 2. відстань
між пальцями (*захватного пристрою*)

gripper ~ 1. закриття [стискання] захватного пристрою 2. відстань
між губками захватного пристрою

clue ключ // ключовий (*про ознаку*)

cluster 1. група // груповий 2. *mat.* кластер 3. блок; сукупність 4. група
абонентів (у комп'ютерній мережі)

clustering 1. групування (*напр. елементів зображення*) 2. кластеризація
(у розпізнаванні образів) 3. розбиття сукупності на групи

clutch зчеплення; муфта

claw ~ кулачкова муфта

electromagnetic ~ електромагнітна муфта

friction ~ фрикційна муфта

gear ~ зубчаста муфта

hydraulic ~ гідравлічна муфта

slip ~ запобіжна фрикційна муфта

toothed ~ зубчаста муфта

coasting рух за інерцією

coating нанесення покриттів

robotic ~ роботизоване нанесення покриттів

coaxial коаксіальний, співвісний

code 1. код; шифр // кодувати 2. система кодування 3. код, (*машинна*) програма // програмувати

bar ~ штриховий код

chain ~ ланцюговий код

checkable ~ 1. код із контролем помилок 2. контролепридатний код

color ~ колірний код

command ~ код команди

control ~ керівний код

correcting ~ код із виправленням помилок

directional ~ код напрямку (*контуру на зображенні*)

Freeman ~ код Фрімена; ланцюговий код

identification ~ ідентифікаційний код; ідентифікатор

instruction ~ код команди

machine-readable ~ код, який зчитується машинним зором

magnetic bar ~ магнітний штриховий код

order ~ код команди

phonetic ~ фонетичний код (*для кодування мовних сигналів*)

RL [run-length] ~ 1. код довжини пробігу (*сканувального променя*)
2. код довжини серії (*елементів зображення з однорідними властивостями*)

source ~ вихідна програма (*вихідною мовою транслятора*)

strip ~ штриховий код

universal product ~ багатоцільовий код виробу (*у системі класифікації та кодування*)

unused ~ 1. заборонена кодова комбінація 2. кодова комбінація, що не використовується

coded 1. кодований 2. запрограмований

coder 1. кодовий датчик 2. шифратор; кодувальний пристрій, кодер 3. блок оцифрування; перетворювач у цифрову форму

phase-shift ~ перетворювач фазового зсуву в цифровий код

position ~ 1. шифратор положення 2. позиційний кодовий датчик

voice ~ вокодер, блок кодування мовного сигналу

voltage ~ перетворювач напруги в цифровий код, перетворювач типу «напруга-число»

codesign співрозробка, спільна розробка

software/hardware ~ спільне проектування програмних та апаратних засобів

codeword кодове слово

coding 1. кодування 2. програмування

bottom-up ~ програмування знизу вгору

chain-line ~ ланцюгове кодування

coarse-fine ~ груботочне кодування (*зображень*)

contour ~ кодування контурів (*зображень*)

interframe ~ міжкадрове кодування (*зображень*)

orthogonal transform ~ кодування (*зображень*) за допомогою ортогонального перетворення

predictive ~ кодування з передбаченням

statistical ~ статистичне кодування

top-down ~ програмування зверху вниз, низхідне програмування

coefficient коефіцієнт

~ **of elasticity** модуль пружності

~ **of impact** динамічний коефіцієнт; коефіцієнт (взаємо) впливу

~ **of performance** коефіцієнт корисної дії (ККД)

compression ~ коефіцієнт стиснення

control ~ коефіцієнт регулювання

conversion ~ коефіцієнт перетворення; перекладний коефіцієнт

correlation ~ *mat.* коефіцієнт кореляції

dynamic ~ динамічний коефіцієнт

friction - коефіцієнт тертя

gain ~ коефіцієнт посилення

reduction ~ 1. коефіцієнт редуції 2. переказний коефіцієнт

safety ~ коефіцієнт безпеки; коефіцієнт надійності; запас міцності

shape ~ коефіцієнт форми (*ознака для розпізнавання об'єктів*)

slip ~ коефіцієнт ковзання

spectral ~ коефіцієнт спектрального розкладання

stiffness ~ коефіцієнт жорсткості

transmission ~ коефіцієнт передачі

weighting ~ ваговий коефіцієнт

cog 1. зуб; зубець; шип; штир 2. палець; кулачок; виступ

cognition пізнання; сприйняття (*в IIII*)

cohesive зв'язний, здатний до зчеплення

coincidence збіг

collar 1. (*перехідна*) муфта 2. кільце; хомут(ик)

collection 1. сукупність; набір 2. збір (*даних*)

prototype ~ набір еталонів

real time data ~ збір даних у реальному часі

template ~ набір шаблонів; набір масок

collector 1. колектор (*електродвигуна*) 2. колектор, збірник

brush ~ щітковий колектор

information ~ центр збору інформації

collet цанговий патрон; цанга; розрізна гільза

collide зіштовхнутись

collision 1. конфлікт, конфліктна ситуація 2. зіткнення (*напр. робота з перешкодою*)

data ~ конфлікт через дані

end-effector ~ зіткнення робочого органа (*робота з перешкодою*)

memory ~ конфлікт щодо звернення до пам'яті

robot ~ 1. зіткнення робота (*з перешкодою*) 2. зіткнення роботів (*між собою*)

column 1. колона 2. колонка, стовпець; графа

pedestal ~ колона основи або опори (маніпулятора)

robot ~ колона (*корпусу*) робота; корпус робота

comfort комфорт, зручність

operational ~ комфортні умови роботи; зручність роботи

command 1. команда (*див. instruction*) 2. керувати (*у командному режимі*)

attention ~ команда привернення уваги оператора

cancel ~ команда скасування (*напр. завдання*)

control ~ команда керування; сигнал керування

high-level ~ команда високого рівня

improper ~ неправильна команда

operator ~ команда оператора

programmed-in ~ запрограмована команда

remote ~ дистанційна команда

sensory ~ 1. команда (*роботу*) від сенсора; сигнал сенсора

2. команда сенсорного пристрою

single-keystroke ~ команда, яка вводиться одним натисканням клавіші

spoken ~ мовна команда; команда, що подається голосом

stereotyped ~ стандартна команда

system(-level) ~ системна команда

user ~ директива користувача

verbal ~ словесна команда; усна команда

voice ~ мовна команда; команда, що подається голосом

commissioning введення в експлуатацію

communication 1. зв'язок, спілкування 2. комунікація; зв'язок // комунікаційний; зв'язковий 3. повідомлення; передача

data ~ передача даних

interprocessing ~ взаємодія між процесами

interprogram ~ зв'язок між програмами

interrobot ~ зв'язок між роботами

intrasystem ~ внутрішньосистемний зв'язок

live-to-standby ~s передача даних між основним і резервним обладнанням

long-haul ~ передача даних по довгих лініях

network ~ передача даних через мережу

one-way ~ односторонній зв'язок

real-time ~ передача (даних) у реальному часі

robot-man ~ спілкування [зв'язок] людини та робота

two-way ~ двосторонній зв'язок

visual ~ відеозв'язок

voice ~ 1. голосовий зв'язок 2. голосове повідомлення

wireless ~ бездротовий зв'язок; радіозв'язок

commutation 1. комутація, комутація; перемикання; з'єднання 2. *mat.* перестановка

compaction ущільнення, стиснення (*інформації*)

comparator компаратор, порівнювальний пристрій; блок порівняння

address ~ компаратор адрес, адресний компаратор

data ~ блок порівняння даних

limit ~ 1. пристрій порівняння з порогом 2. пороговий обмежувач (*рівня сигналів*)

logic ~ логічний компаратор, компаратор логічних станів

voltage ~ компаратор напруг

zero-crossing ~ компаратор нульового рівня

comparer *див. comparator*

comparison порівняння, звірення

amplitude ~ порівняння амплітуди

bit-by-bit ~ побітове порівняння

magnitude ~ порівняння за величиною

pixel-by-pixel ~ поелементне порівняння (*зображень*)

set-point ~ порівняння із заданою точкою

window-to-image ~ порівняння зображення з еталоном у вибраному «вікні»

compartmentalization поділ робочих зон (*між роботами*)

compatibility сумісність; відповідність

geometric ~ геометрична сумісність

hardware ~ апаратна сумісність; сумісність технічних засобів

plug-to-plug ~ повна сумісність

software ~ програмна сумісність

compatible 1. сумісний 2. *мн.* сумісні пристрої

PC compatible ~ сумісний із персональним комп'ютером

compensation компенсація; корекція; зрівняння

dynamic ~ динамічна компенсація; динамічна корекція

feedforward ~ компенсація по каналу прямого зв'язку; попереджувальна компенсація

gravity ~ компенсація сили тяжкості

inertia ~ компенсація зміни моменту інерції (*у разі зміни конфігурації маніпулятора*)

load ~ компенсація вантажу; компенсація навантаження

model-based ~ компенсація на основі моделі, компенсація за моделлю; корекція на основі моделі, корекція за моделлю

wear ~ компенсація зносу

weight ~ компенсація ваги; *проф.* розвантаження (маніпулятора)

compensator компенсатор

Static Synchronous ~ статичний синхронний компенсатор

compilation компіляція, компілювання; компоновання

knowledge ~ компіляція знань

compiler компілятор

conversational ~ діалоговий компілятор

high-level ~ компілятор мови високого рівня

complement 1. доповнення // доповнювати; слугувати доповненням
2. додатковий [зворотний] код числа

complete завершувати, закінчувати // завершений; повний

completeness повнота; завершеність

completion 1. завершення, закінчення 2. поповнення; розширення
query ~ розширення запиту (з *неповною інформацією*)

complexity складність; коефіцієнт складності

computational ~ обчислювальна складність

compliance 1. податливість 2. пружна деформація 3. елемент із податливістю

active ~ активна податливість

passive ~ пасивна податливість

remote center ~ пристрій з винесеним центром податливості

static ~ статична податливість

component 1. компонент, складовий елемент, складова частина; деталь
2. вузол; блок 3. компонента, складова 4. складовий; складний

acceleration ~ компонента [складова] прискорення

centrifugal ~ відцентрова компонента, відцентрова складова
(*рівняння динаміки*)

Coriolis ~ коріолісова компонента, коріолісова складова (*рівняння динаміки*)

electronic ~ 1. електронний компонент; електронний елемент

2. електронний вузол; електронний блок

force ~ компонента [складова] сили

forced ~ вимушена складова (*руху*)

free ~ вільна складова (*руху*)

gravitaton(al) ~ гравітаційна компонента, гравітаційна складова
(*рівняння динаміки*)

inertia ~ інерційна компонента, інерційна складова (*рівняння динаміки*)

logical ~ логічний елемент

machine ~s деталі машин

microelectronic ~ 1. мікроелектронний компонент, мікроелектронний елемент 2. мікроелектронний вузол; мікроелектронний блок

normal ~ нормальна складова (*напр. сили*)

robot ~ 1. компонент [складовий елемент] робота 2. вузол робота

tangential ~ тангенціальна [дотична] складова (*напр. сили*)

torque ~ компонента [складова] моменту

velocity ~ компонента [складова] швидкості

composer синтезатор; формувач, блок формування

motion ~ формувач рухів

speech ~ синтезатор мови

composition 1. структура; будова; склад 2. складення (*векторів*); внутрішнє відтворення (*тензорів*); композиція (елементів групи)

~ **of forces** додавання сил

system ~ склад компонентів системи

comprehensiveness повнота

compression 1. стиск; тиск; ущільнення 2. компресія 3. ущільнення, стиснення (*інформації*)

data ~ ущільнення [стиснення] даних

computation обчислення; розрахунок; підрахунок

analog ~ обчислення на аналогових пристроях; *мн.* аналогові обчислення; моделювання

atomic ~ елементарна обчислювальна процедура

control ~ розрахунок керування

digital ~ обчислення в цифровій формі

feature ~ розрахунок ознак (*у розпізнаванні образів*)

generate-and-test ~ обчислення з породженням і перевіркою варіантів або гіпотез

hybrid ~s аналого-цифрові [гібридні] обчислення

incremental ~ інкрементне обчислення; розрахунок у прирощеннях (*напр. руху робота*)

local ~ локальні обчислення

motion ~ розрахунок руху

numerical - чисельний розрахунок

recursive ~ рекурентний розрахунок; рекурсивне обчислення

step-by-step ~s покрокові обчислення

computation(ally)-intensive той, що вимагає великого обсягу обчислень

computer комп'ютер; обчислювальний пристрій, обчислювач

background ~ комп'ютер для вирішення фонових

[низькопріоритетних] завдань

breadboard ~ материнська плата комп'ютера

cell management ~ керування кластерами комп'ютерів

conscious ~ «розумний» (що реалізує функції штучного інтелекту)

комп'ютер

dedicated ~ спеціалізований комп'ютер

DNC ~ комп'ютер прямого чисельного керування

executive ~ виконавчий комп'ютер ; комп'ютер виконавчої системи

factory host ~ головний промисловий комп'ютер [сервер]

fault-tolerant ~ відмовостійкий комп'ютер

fixed-program ~ комп'ютер з незмінною програмою

front-end ~ комп'ютер (для) попередньої обробки даних

guidance ~ комп'ютер системи наведення (на мету)

host ~ головний комп'ютер [сервер]

human-interactive ~ комп'ютер, що взаємодіє з людиною-оператором

industrial ~ комп'ютер промислового використання, промисловий комп'ютер

interface ~ інтерфейс комп'ютера

live ~ активний комп'ютер

mainframe ~ (арх.) високопродуктивний комп'ютер (призначений для організації централізованих сховищ даних великої місткості, виконання інтенсивних обчислювальних робіт)

master ~ 1. головний комп'ютер 2. комп'ютер, що керує маніпулятором (у разі копіювального керування)

microprogrammable ~ комп'ютер з мікропрограмним керуванням

motion-planning ~ комп'ютер, що керує рухами (робота)

navigation ~ комп'ютер навігації

node ~ комп'ютер вузла мережі, вузловий комп'ютер

personal ~ персональний комп'ютер (ПК)

process control ~ комп'ютер для керування технологічними процесами

real-time ~ комп'ютер, що працює в реальному масштабі часу

remote ~ дистанційне керування комп'ютером

robot control ~ комп'ютер, що керує роботом

server ~ сервер

slave ~ підпорядкований комп'ютер [периферійний пристрій], керований іншим комп'ютером
supervisory ~ супервізорний комп'ютер
task-interactive ~ комп'ютер, що взаємодіє з (*віддаленим*) роботом під час виконання завдання
wired-program ~ комп'ютер із «зашитою» програмою (спеціального призначення з фіксованою послідовністю операцій)

computer-aided автоматизований; виконуваний за допомогою комп'ютера

computer-assisted автоматизований; виконуваний за допомогою комп'ютера

computer-based заснований на використанні комп'ютера

computer-controlled керований (від) комп'ютера

computer-embedded комп'ютер як вбудований пристрій

computer-generated машинно-генерований; сформований комп'ютером; машинний

computer-integrated 1. інтегрований [об'єднаний] з комп'ютером
2. інтегрований (об'єднаний) за допомогою комп'ютера

computer-intensive що потребує великих витрат обчислювальних ресурсів

computer-mediated реалізований за допомогою комп'ютера

computer-oriented машинно-орієнтований

computer vision комп'ютерний зір, комп'ютерне бачення

concavity увігнутість, увігнута ділянка (*контур або поверхня об'єкта*)

concentric 1. концентричний 2. коаксіальний, співвісний

concept 1. концепція; поняття; принцип 2. концепт (*елемент уявлення знань у III*)

general ~ 1. узагальнене поняття 2. загальний концепт

primitive ~ 1. елементарне поняття
primordial ~ 1. початкове поняття 2. початковий концепт
straw man ~ концепція супервізорного керування роботом
subordinate ~ 1. поняття нижчого рівня класифікації; родове поняття 2. родовий концепт; підлеглий концепт
superordinate ~ I. поняття вищого рівня (*ієрархії понять*); видове поняття 2. видовий концепт

conceptualization концептуалізація; подання (*напр. знань*) на концептуальному рівні; формування концептуального подання

conclusion висновок

condenser конденсор (*елемент СТЗ*)

condition 1. умова 2. стан 3. ситуація 4. *мн.* режим

ambient ~s умови навколишнього середовища

boundary ~ *мат.* гранична[крайова] умова

busy ~ стан зайнятості

challenging ~s складні умови

collision ~ 1. ситуація, що призводить до зіткнення 2. *мн.* умови зіткнення

comfort(able) ~s комфортні умови

deadlock ~ тупикова ситуація

dynamic ~s 1. динамічні умови 2. динамічний режим

exception ~ виняткова ситуація

extremal ~ 1. екстремальна ситуація 2. *мн.* екстремальні умови

extremum ~s умови екстремуму

full-load ~s режим повного навантаження

gripping ~ 1. умова захоплення (*деталі роботом*) 2. стан захоплення

hazardous ~ 1. ризикована ситуація; 2. небезпечні умови

initial ~ 1. початкова умова 2. початковий стан

loaded ~ навантажений стан (*напр. робота*)

lighting ~s умови освітлення

marginal ~s 1. граничні умови 2. граничний режим

necessary ~ необхідна умова

non(-)loaded ~ ненавантажений стан (*напр. робота*)

non(-)necessary ~ необов'язкова умова

on-off ~s 1. умови (*релейного*) перемикання 2. релейний режим

operation ~ 1. робочий стан 2. *мн.* умови роботи, робочі умови
3. *мн.* робочий режим, режим роботи 4. *мн.* умови експлуатації,
експлуатаційні умови

optimal ~ 1. оптимальна ситуація 2. *мн.* оптимальні умови

optimum ~s умови оптимуму

overload ~s режим перевантаження

preclusion ~ умова виключення (*напр.* альтернативи)

prefault ~ стан, що передуює появі несправності

quasi-static ~s 1. квазістатичні умови 2. квазістатичний режим

ready ~ стан готовності

stability ~ 1. стан стійкості 2. *мн.* умови стійкості

starting ~ 1. початкова умова 2. *мн.* пусковий режим

static ~s 1. статичні умови 2. статичний режим

steady-state ~ 1. стаціонарний стан 2. *мн.* стаціонарний
[установлений] режим

sufficient ~ достатня умова

tail ~s постумови (*застосовуваного правила виводу*)

test ~s умови випробувань

uncomfortable ~ дискомфортні умови

unsocial ~s шкідливі умови праці

visibility ~s умови видимості

wait ~ стан очікування

weather ~s погодні умови

working ~ 1. робочий стан 2. *мн.* робочі умови, умови роботи
3. *мн.* робочий режим, режим роботи 4. *мн.* умови експлуатації,
експлуатаційні умови

worst-case ~s найгірші умови

conditioning 1. приведення до необхідних (*технічних*) умов;
кондиціонування 2. узгодження (*напр.* лінії передачі)

videosignal ~ формування стандартного відеосигналу;
кондиціонування відеосигналу

conductor 1. провідник 2. провід; жила (*кабеля*) 3. напрямна

conduit труби; трубка; канал; хід

cone I. конус 2. ступінчастий шків

belt ~ ступінчастий ремінний шків

friction ~ конус тертя

generalized ~ узагальнений конус (*в аналізі зображень*)

illumination ~ конус освітленості

step ~ ступінчастий шків

configurability здатність до зміни конфігурації

configuration 1. конфігурація (*вектор узагальнених координат, що визначає просторове положення маніпулятора*) 2. форма; контур; конфігурація (*об'єкта*) 3. склад обладнання; конфігурація; схема (*машини або системи*)

arm ~ конфігурація руки (*робота*)

basic ~ базова конфігурація

computer ~ склад обладнання комп'ютера; конфігурація комп'ютера; схема комп'ютера

custom ~ замовна конфігурація

entry-level ~ мінімальна [початкова] конфігурація (*модульної системи*)

goal ~ цільова конфігурація (*маніпулятора*)

grasp ~ конфігурація захоплення (*стан робота. допускає взяття об'єкта*)

hardware ~ склад апаратури; конфігурація технічних засобів

initial ~ 1. початкова конфігурація (*маніпулятора*) 2. вихідна конфігурація (*системи*)

kinematic ~ 1. конфігурація кінематичного ланцюга, кінематична конфігурація 2. кінематична схема

manipulator ~ конфігурація маніпулятора

minimal [minimum] ~ мінімальна конфігурація

network ~ конфігурація мережі (*комп'ютера*)

problem-solving ~ конфігурація, що забезпечує вирішення завдань

robot ~ 1. конфігурація (*руки*) робота 2. склад робота

robotic system ~ конфігурація робототехнічної системи; склад обладнання робототехнічної системи

software ~ конфігурація програмних засобів; склад програмного забезпечення

configuring вибір [планування] конфігурації (*створюваної системи*)

confirmation підтвердження

delivery ~ підтвердження прийому повідомлення

confix скріплювати

conflict конфлікт, конфліктна ситуація (*див. collision*)

conformity I. узгодженість; відповідність 2. конформність; збіг форми

congruence *мат.* конгруентність; порівнянність

congruencing суміщення (зображень)

conjunct кон'юнкт, член кон'юнктивного виразу

conjunction *мат.* кон'юнкція

connection 1. з'єднання; зв'язок; приєднання; підключення 2. зв'язність (напр. ділянок на зображенні) 3. сполучний вузол

flange ~ фланцеве з'єднання

hardwired ~ постійне з'єднання, *проф.* «запаяне» з'єднання

link ~ 1. зчленування ланок 2. шарнірне зчленування; шарнірне з'єднання

N ~ N-зв'язок

plug(-type) ~ роз'ємне з'єднання, роз'єм

ribbon ~ з'єднання плоским кабелем

rigid ~ жорстке з'єднання

screwed ~ гвинтове з'єднання

seamless ~ безперешкодне підключення

threaded ~ нарізне з'єднання

connectivity зв'язність (напр. ділянок на зображенні)

N ~ N-зв'язність

connector 1. сполучна ланка; сполучна муфта 2. штуцер

3. (*штпелсельний*) роз'єм 4. логічний блок об'єднання (у блок-схемі)

5. роз'єм

cable ~ кабельний роз'єм; кабельний з'єднувач

female ~ розетка роз'єму; гніздо роз'єму

fiber-optic ~ волоконно-оптичний з'єднувач

male ~ вилка роз'єму; штекер роз'єму

socket ~ гніздо роз'єму; розетка роз'єму

consequence 1. наслідок 2. висновок

conservation 1. збереження 2. консервація

consistency 1. несуперечність; сумісність; узгодженість 2. логічність; послідовність 3. спроможність 4. консистенція; густина

console 1. пульт (керування); пульт оператора 2. консоль
command ~ командний пульт; пульт керування
computer ~ пульт (керування) комп'ютера
control ~ пульт керування
dispatcher ~ диспетчерський пульт
display ~ дисплейний пульт
engineering ~ інженерний пульт
local ~ місцевий пульт
operator('s) ~ пульт оператора
remote ~ дистанційний пульт
robot ~ 1. пульт керування роботом 2. консоль робота
sensor ~ кабель сенсора
supervisory ~ диспетчерський пульт; пульт супервізорного керування
test ~ випробувальний пульт
vision ~ кабель технічного зору
visual operator ~ пульт оператора з візуальним поданням інформації

constant константа, постійна (величина); коефіцієнт; параметр
back EMF ~ коефіцієнт протидії електрорушійній силі (електродвигуна)
damping ~ коефіцієнт загасання; коефіцієнт демпфування
distributed ~s розподілені параметри
electrical time ~ електрична постійна часу (електродвигуна)
mechanical time ~ механічна постійна часу (електродвигуна)
time ~ постійна часу
torque ~ моментний коефіцієнт (електродвигуна)

constraint 1. обмеження; обмежувальна умова 2. обмежувач
axes ~s 1. обмеження за ступенями рухливості (маніпулятора)
2. обмеження на керовані координати
case ~ обмеження, пов'язане з конкретною задачею
design ~s 1. проєктні обмеження 2. обмеження конструкції
dynamic ~ динамічне обмеження
equality ~ *mat.* обмеження у вигляді рівності
functional ~ функціональне обмеження
geometric ~ геометричне обмеження
hardware ~s апаратні обмеження
inequality ~ *mat.* обмеження у вигляді нерівності
linear ~ лінійне обмеження

mechanical ~ 1. механічний зв'язок; механічне обмеження
2. механічний обмежувач
nonlinear ~ нелінійне обмеження
static ~ статичне обмеження
tight ~ жорстке обмеження

construct 1. конструкція; структура // конструювати; будувати; споруджувати 2. конструктив 3. структурний компонент
control ~ 1. керівна структура 2. конструктив системи керування
knowledge-bearing ~ структура, орієнтована на подання знань
language ~ мовна конструкція
modular [module] ~ 1. модульна конструкція. 2. модульний конструктив

construction 1. конструкція; схема; проект 2. споруда 3. побудова, будівництво

articulated ~ шарнірна конструкція

modular [module] ~ 1. модульна конструкція 2. модульна побудова

multilink ~ багатоланкова конструкція

ruggedized ~ укріплена [зміцнена] конструкція

unit ~ 1. блокова конструкція [структура] 2. конструкція блоку

consumer споживач

consumption споживання; витрати; витрачання

energy ~ енергоспоживання; енерговитрати; витрата енергії

power ~ споживана потужність

contact 1. контакт, зіткнення 2. дотик 3. зв'язок 4. з'єднання; контакт; контактний електрод

break ~ розмикаючий контакт; нормально замкнутий контакт

brush ~ щітковий контакт

dead ~ розімкнений контакт

female ~ гніздовий контакт; розетка (*штексельного роз'єму*)

live ~ замкнутий контакт

make ~ замикаючий контакт; нормально розімкнений контакт

male ~ штировий контакт; вилка (*штексельного роз'єму*)

mechanical ~ механічний контакт

multiple ~ дотик (*напр. робота з перешкодою*) у кількох точках

plug ~ роз'ємне з'єднання; штепсельне з'єднання

point ~ 1. дотик в (одній) точці 2. дотик у точці 3. точковий контакт

radio ~ радіозв'язок

sliding ~ ковзний контакт; повзунок

contactor контактор; (електромагнітний) пускач

container контейнер; резервуар

content 1. зміст 2. *мн.* вміст

contention 1. конфлікт, конфліктна ситуація (*див. collision*) 2. змагання (*напр. за володіння системними ресурсами*)

context контекст

recognition ~ контекст розпізнавання

contiguous суміжний, прилеглий (*напр. про елемент зображення*)

continuity безперервність

contortion викривлення, спотворення (*напр. зображення*)

contour 1. контур; контур 2. контур; ланцюг

blob ~ контур плями (*на зображенні*)

closed ~ замкнутий контур

isoluminance ~ контур постійної яскравості (*на зображенні*)

occluding ~ затіняючий контур (*кордон видимої частини об'єкта та фону*)

open ~ розімкнений контур

contraction 1. стиск; скорочення; ущільнення; стягування 2. втягування (телескопічної ланки маніпулятора)

control 1. керування; регулювання // керувати; регулювати 2. керівний вплив; сигнал керування 3. контроль // контролювати 4. пристрій керування, керівний пристрій; регулятор; *мн.* засоби керування

accuracy ~ 1. контроль точності 2. контроль правильності

active ~ активне керування

adaptive ~ адаптивне керування

adjustment ~ орган налаштування

analog ~ 1. аналоговий сигнал керування 2. аналоговий пристрій керування; аналоговий регулятор

anticipatory ~ керування з прогнозуванням; попереджувальне регулювання

assembly ~ 1. керування складальним процесом 2. контроль складання

asynchronous robot ~ асинхронне керування роботом

augmented ~ автоматизоване керування (*роботом*) у доповнювальному режимі

automatic ~ 1. автоматичне керування; автоматичне регулювання 2. автоматичний контроль 3. пристрій автоматичного керування; автоматичний регулятор

axis ~ 1. керування ступенем рухливості (*робота*) 2. керування координатною віссю

bang-bang ~ двопозиційне керування; релейне керування

bang-bang-off ~ трипозиційне керування; релейне керування з вимкненням

bilateral ~ 1. реверсивне керування 2. керування двосторонньої дії 3. керування (*копіювальним маніпулятором*) з відображенням зусиль

bilateral master-slave ~ 1. копіювальне керування двосторонньої дії 2. копіювальне керування з відображенням зусиль

built-in ~ 1. вбудований керівний пристрій 2. вбудований пристрій контролю

bus priority ~ пріоритетне керування шиною

casual ~ епізодичний контроль

centralized ~ централізоване керування

close-cycle [close-loop] ~ керування в замкнутому контурі, керування зі зворотним зв'язком; регулювання по замкнутому контуру

coarse position ~ грубе позиційне керування

combined ~ 1. комбіноване (*розімкнута-замкнута*) керування 2. комбінована (*апаратно-програмна або аналого-цифрова*) система керування

compliance ~ керування податливістю (*маніпулятора*)

computed path ~ 1. керування з розрахунком (*програмної*) траєкторії 2. керування рухом по розрахунковій траєкторії

computer ~ 1. керування від комп'ютера; машинне керування 2. пристрій керування від комп'ютера

computer numerical ~ 1. числове програмне керування типу CNC, 2. пристрій числового програмного керування типу CNC

continuous ~ 1. безперервне керування; безперервне регулювання
2. безперервний сигнал керування

continuous path ~ контурне керування; керування рухом (*робота*) по безперервній траєкторії

contouring ~ 1. контурне керування 2. пристрій контурного керування 3. пристрій керування копіювальним верстатом

coordinated ~ узгоджене [координоване] керування
2. *мн.* узгоджені керувальні впливи

coordinated axis ~ координоване керування з синхронізацією ступенів рухливості, координоване керування ступенями рухливості (*робота*)

cycle ~ 1. циклове керування 2. циклічне керування 3. контроль (виробничого) циклу

decentralized ~ децентралізоване керування

derivative ~ керування похідною

differential ~ диференційне керування

digital - 1. цифрове керування ; цифрове регулювання 2. цифрове пристрій керування; цифровий регулятор

direct ~ пряме керування; безпосереднє керування

direct digital ~ пряме цифрове керування, ПЦК

direct drive ~ 1. пряме керування приводом 2. керування безпосереднім (*безредукторним*) приводом

direction ~ 1. керування напрямом (*руху робота*); шляхове керування 2. реверсування

direct numerical ~ пряме числове керування

discontinuous ~ розривне керування; переривчасте регулювання

distance ~ 1. дистанційне керування 2. контроль відстані; керування відстанню (*від робочого органа робота до виробу*)

distributed ~ розподілене керування

electronic robot ~ електронна система керування роботом

emergency ~ 1. аварійне керування 2. аварійний сигнал керування

end-of-axis ~ почергове керування ступенями рухливості (*до досягнення кожної з них програмного значення*)

end-point ~ 1. керування станом кінцевої точки (*робота*)
2. регулювання (*процесу*) за вихідними даними

energy-optimal ~ енергетично оптимальне керування, керування, що оптимізує енерговитрати

expert ~ керування з використанням експертної системи

feedback ~ керування зі зворотним зв'язком, керування в замкнутому контурі

feedforward ~ 1. керування з прямим зв'язком 2. розрахункове [програмне] керування 3. керування з випередженням

fine-grained ~s багаторівневі засоби керування
fine position ~ точне позиційне керування
floating ~ 1. астатичне регулювання 2. астатичний регулятор
force ~ керування по силі; силове керування; регулювання сили
force/torque ~ силомоментне керування, керування по вектору сил/моментів; регулювання сил/моментів
frequency-shaped ~ керування з урахуванням (заданої) форми (амплітудно-частотної характеристики)
gain ~ 1. регулювання посилення 2. регулятор (коефіцієнта) посилення
gait ~ керування ходою (крокуючого робота)
global ~ глобальне керування (з урахуванням взаємовпливу ступенів рухливості робота)
graphic attention ~ керування за допомогою мнемосхеми
gross ~ грубе регулювання
guidance ~ 1. керування наведенням (робота на ціль) 2. керування за допомогою системи наведення
hardwired ~ жорстке апаратне керування
hierarchical ~ 1. ієрархічне керування 2. ієрархічна система керування
image-based ~ керування (роботом) з зображення (без проміжного розрахунку положення мети)
impedance ~ керування (електричним чи механічним) опором
independent ~ незалежне керування; незв'язане регулювання; автономне регулювання
indirect ~ непряме керування
in-line ~ 1. керування (напр. роботом) у виробничій лінії 2. керування з включенням комп'ютера в контур зворотного зв'язку
integral ~ інтегральне керування
integrated ~ інтегроване керування
intelligent ~ керування з використанням ШІ
interactive manual-automatic ~ інтерактивне напіваавтоматичне керування, інтерактивне керування в напіваавтоматичному режимі
intermittent ~ переривчасте регулювання
joint ~ керування зчленуванням; керування узагальненими координатами (робота)
joint level ~ керування на рівні зчленувань (в ієрархічній системі керування роботом)
joint rate ~ керування швидкістю руху у зчленування; керування швидкістю зміни узагальнених координат (робота)
keyboard ~ керування з (використанням) клавіатури

learning ~ керування з (само)навчанням
light-pen ~ керування з використанням світлового пера
local ~ локальне керування (напр. ступенями рухливості робота)
logical ~ 1. логічне керування 2. логічний контроль 3. пристрій логічного керування; логічний регулятор
manipulator level ~ керування на рівні (всього) маніпулятора (в ієрархічній системі керування роботом)
manual ~ ручне керування
master ~ копіювальне керування; керівний вплив
master-slave ~ копіювальне керування
mechanical robot ~ циклове керування роботом із механічним налаштуванням
microprocessor ~ 1. мікропроцесорне керування 2. мікропроцесорні засоби керування
microprogramming: ~ мікропрограмне керування
mioelectric ~ 1. керування (роботизованим протезом) за допомогою сигналів м'язів 2. керівний сигнал від м'язів
model-following ~ керування з еталонною моделлю
model reference adaptive ~ адаптивне керування з еталонною моделлю
motion ~ керування рухом (робота)
move-and-wait ~ керування (віддаленим роботом) у старт-стопному режимі (з поперемінним рухом і очікуванням чергової команди)
multichannel ~ 1. багатоканальне керування; векторне керування 2. багатоканальна система керування
multicircuit ~ багатоконтурне керування
multilevel ~ багаторівневе керування
multiloop ~ багатоконтурне керування; багатозв'язкове регулювання
multiprocessor ~ мультипроцесорне керування
multivariate ~ багатозв'язкове керування; багатозв'язкове регулювання; векторне керування
nearly independent ~ майже незалежне [квазінезалежне] керування
nondelay robot ~ безінерційна система керування роботом
nonlinear ~ 1. нелінійне керування 2. нелінійна система керування
numerical ~ 1. числове програмне керування, ЧПК 2. пристрій числового програмного керування
object level ~ керування об'єктного рівня
off-line ~ 1. автономне керування 2. керування (напр. роботом) поза (виробничою) лінією 3. керування, що розраховується не в реальному часі

on-board ~ бортова система керування; *мн.* бортові засоби керування

on-line ~ керування в реальному часі; керування в темпі надходження інформації

on-off ~ 1. двопозиційне регулювання; релейне керування
2. двопозиційний регулятор

open-loop ~ керування без зворотного зв'язку; керування за розімкнутим контуром

optimal ~ оптимальне керування

pass ~ 1. керування проходженням сигналів 2. керування проходженням (*робота*) між перешкодами

point-to-point ~ позиційне керування; керування (*за принципом*) «від точки до точки»

pose-to-pose ~ позиційне керування; керування (*за принципом*) «від пози до пози»

position (-based) ~ керування по положенню; позиційне керування; регулювання положення

position/force ~ позиційно-силове керування

predictive ~ керування з прогнозуванням

preprogrammed ~ 1. керування за заданою програмою
2. (*заздалегідь*) запрограмований керівний вплив

priority ~ пріоритетне керування

process ~ керування (*технологічним*) процесом

production ~ 1. керування виробництвом 2. виробничий контроль; контроль продукції

production yield ~ контроль за випуском (*готової*) продукції

program ~ 1. програмне керування 2. пристрій програмного керування

proportional ~ 1. пропорційне [лінійне] регулювання; регулювання за відхиленням 2. пропорційний регулятор, П-регулятор

proportional-integral ~ 1. пропорційно-інтегральне регулювання; ізодромне регулювання 2. пропорційно-інтегральний регулятор; ізодромний регулятор

proportional-integral-derivative [proportional-integral-differential] ~ 1. пропорційно-інтегрально-диференційне регулювання, ПІД-регулювання 2. пропорційно-інтегрально-диференційний регулятор, ПІД-регулятор

pulse ~ 1. імпульсне керування 2. імпульсний керівний вплив

rate ~ 1. керування по швидкості; регулювання за швидкістю;
2. керування швидкістю; регулювання швидкості

real-time ~ керування в реальному часі

reflexive ~ рефлексне керування роботом (*доповнює дистанційне управління людини-оператора*)

regulatory ~ автоматичне регулювання, керування з використанням автоматичних регуляторів

remote ~ дистанційне керування

resolved motion ~ керування за розрахунковою траєкторією руху (*робочого органа робота*)

resolved motion acceleration ~ керування за розрахунковим прискоренням руху, керування за вектором прискорення (*робочого органа робота*)

resolved motion rate ~ керування за розрахунковою швидкістю руху, керування за вектором швидкості (*робочого органа робота*)

security threat ~ контроль за порушенням техніки безпеки

semiautonomous ~ напівавтономне керування (*з налаштуванням робота на виконання повторюваних операцій*)

sensor-based [sensor-guided] ~ сенсорне керування, керування за сенсорною інформацією

sequential program ~ послідовне програмне керування; циклове програмне керування

servo ~ 1. відстежувальне керування; сервокерування
2. відстежувальна система керування

shared ~ спільне керування (*напр. кількома роботами*)

single-loop ~ одноконтурне керування; однозв'язне регулювання

softwired numerical ~ гнучке числове програмне керування, гнучке ЧПК

step ~ 1. ступінчасте керування; ступінчасте регулювання
2. ступінчастий керівний вплив

step-by-step ~ (по)крокове керування

stepless ~ плавне регулювання

stock ~ контроль за рівнем запасів

stored-program numerical ~ числове програмне керування на основі програми

supervisory ~ 1. супервізорне керування 2. диспетчерське керування

task-resolved ~ керування (*маніпуляційним роботом*) за змінними завданнями (*на відміну від керування за ступенями рухливості*)

teaching ~ 1. керування з навчанням 2. керування в режимі навчання (*робота*)

terminal ~ 1. термінальне керування 2. контроль за досягненням мети 3. керування кінцевими пристроями 4. керування з терміналу

three-dimensional ~ керування в тривимірному просторі

tooling ~ керування зміною інструменту

torque/force ~ силомоментне керування, керування за вектором сил/моментів; регулювання сил/моментів

uncoordinated ~ 1. неузгоджене [некоординоване] керування
2. *мн.* неузгоджені керувальні впливи

voice ~ голосове керування

controllability 1. керованість; регульованість 2. контрольованість

controlled керований

numerically ~ з числовим (*програмним*) керуванням

controller пристрій керування; контролер; регулятор (*див.* **regulator**)

~ **cover locking screw** гвинт для фіксації кришки контролера

adaptive ~ пристрій адаптивного керування; адаптивний регулятор

air-operated ~ пневматичний пристрій керування; пневматичний регулятор

analog ~ аналоговий пристрій керування; аналоговий регулятор

armature ~ регулятор струму якоря (електродвигуна)

automatic ~ пристрій автоматичного керування; автоматичний регулятор

cluster ~ груповий контролер

communications ~ зв'язковий контролер

computer-based ~ пристрій керування на базі комп'ютера;
контролер з урахуванням ЕОМ комп'ютера

fuzzy ~ пристрій керування з нечітким алгоритмом

generic ~ типовий регулятор

human ~ (людина-) оператор

intelligent ~ інтелектуальний контролер, контролер із розвиненою логікою

local-area ~ контролер локальної мережі

logical ~ пристрій логічного керування; логічний контролер;
логічний регулятор

master ~ провідний пристрій керування; провідний контролер

MRAC ~ адаптивний регулятор з еталонною моделлю

network ~ мережевий контролер

numerical ~ пристрій числового програмного керування

peripheral ~ контролер периферійного обладнання

positional ~ 1. пристрій позиційного керування, позиційний пристрій керування 2. регулятор положення; блок регулювання за становищем; позиційний регулятор

program ~ пристрій програмного керування; програмний контролер; програмний регулятор

programmable ~ програмований пристрій керування;
програмований контролер

programmable logic ~ програмований логічний контролер

proportional–integral–derivative ~ (**PID controller** or **three-term controller**) пропорціонально-інтегрально-диференціальний (ПІД) закон регулювання

remote ~ пристрій дистанційного керування; дистанційний контролер

robot ~ пристрій або блок керування роботом; контролер робота

sequential ~ 1. послідовний контролер; послідовний регулятор
2. пристрій керування послідовністю (дій); пристрій циклового керування

single-joint ~ пристрій керування (*одним*) зчленуванням (маніпулятора); контролер одного ступеня рухливості

teach ~ пульт керування навчанням (*робота*)

torque/force ~ пристрій силомоментного керування

Unified Power Flow ~ уніфікований регулятор перетоку електроенергії

video ~ відеоконтролер; контролер

work-cell ~ пристрій керування виробничим осередком; контролер виробничого осередку

convergence 1. конвергенція, злиття, зближення 2. *mat.* збіжність
~ **in probability** збіжність за ймовірністю

conversational діалоговий (*про режим роботи системи*)

conversationally у діалоговому режимі

conversion 1. перетворення 2. перекодування

B/A [binary-to-analog] ~ перетворення з двійкової форми в аналогову

concurrent ~ паралельне перетворення (*виконуване паралельно з іншими операціями*)

coordinate ~ перетворення координат

D/A ~ цифро-аналогове перетворення

data ~ перетворення даних

decimal-to-numeric ~ перетворення десяткового коду в цифру (*для інформації*)

digital ~ цифрове перетворення

digital-to-analog ~ цифро-аналогове перетворення

digital-to-image ~ перетворення цифрового коду на зображення

direct ~ пряме [безпосереднє] перетворення
forward ~ пряме перетворення
image ~ перетворення зображення
indirect ~ непряме [складне] перетворення
invert ~ зворотне перетворення
media ~ перенесення (даних) з одного носія на інший
parallel-serial ~ перетворення паралельного коду в послідовний

converter перетворювач

A/D [analog-to-digital] ~ аналого-цифровий перетворювач, АЦП

B/A | binary-to-analog ~ перетворювач з двійкової форми в аналогову

code ~ кодоперетворювач

counter-ramp A/D ~ аналого-цифровий перетворювач з динамічною компенсацією

D/A [digital-to-analog] ~ цифро-аналоговий перетворювач, ЦАП

incremental ~ перетворювач прирощень

number-to-position ~ перетворювач код – положення

number-to-voltage ~ перетворювач код – напруга; цифро-аналоговий перетворювач, ЦАП

optoelectronic ~ оптоелектронний (оптикоелектронний) перетворювач

position-to-digital [position-to-number] ~ позиційно-кодовий перетворювач, перетворювач положення – код; позиційний цифровий [кодовий] давач

pulse ~ імпульсний перетворювач

ramp(-type) A/D ~ аналого-цифровий перетворювач

resolver-to-digital ~ перетворювач сигналу резольвера в цифрову форму, цифровий перетворювач сигналу резольвера

synchro-to-digital ~ імпульсно-кодовий перетворювач; імпульсний цифровий датчик (переміщення)

tracking ~ перетворювач відстеження

video ~ перетворювач відеосигналу

voltage-to-digit(al) [voltage-to-number] ~ перетворювач напруга – код; аналого-цифровий перетворювач, АЦП

window-setting D/A ~ цифро-аналоговий перетворювач, що забезпечує встановлення вікна (на зображенні в СТЗ)

conveyance перевезення; транспортування; доставка

conveyor конвеєр; транспортер

aerial ~ підвісний конвеєр

assembly ~ складальний конвеєр
belt ~ стрічковий конвеєр; стрічковий транспортер
carry-and-free ~ стрічковий транспортер
chain ~ ланцюговий конвеєр; ланцюговий транспортер
feeding ~ подавальний конвеєр; завантажувальний транспортер
gravity feed ~ самопливний конвеєр
inclined ~ похилий транспортер
indexing ~ кроковий конвеєр
Jigging ~ вібраційний транспортер, вібротранспортер
mesh-belt ~ транспортер із сітчастою стрічкою
multilane ~ багаторучковий конвеєр
overhead ~ підвісний конвеєр; підвісний транспортер
pan ~ лотковий транспортер
roller ~ роликівий конвеєр; роликівий транспорт
screw ~ гвинтовий транспортер; шнек, шнековий транспортер
tray ~ лотковий транспортер

convolution *mat.* згортка; згортання

convolutional згортковий

convolver конвольвер, блок згортки

video ~ відеоконвольвер, блок згортки зображення

cook кухар

robot(ic) ~ робот-кухар

coordinate 1. координата // координатний 2. *mn.* система координат
3. координувати; узгоджувати

absolute ~s абсолютні координати; абсолютна система координат

angular ~ кутова координата

base ~s 1. базові координати; базова система координат
2. система координат, пов'язана з основою (*робота*)

Cartesian ~s декартові координати: декартова система координат

controllable ~ керована координата; контрольована координата

cylindrical ~s циліндричні координати; циліндрична система координат

end-point ~s 1. координати кінцевої точки (*робота*) 2. система координат, пов'язана з кінцевою точкою (*робота*)

external ~s зовнішні координати; координати в робочому просторі (*робота*)

false ~ умовна координація

generalized ~s узагальнені координати

gripper ~s 1. координати захватного пристрою 2. система координат, пов'язана із захватним пристроєм

homogeneous ~s однорідні координати

internal ~s внутрішні координати; узагальнені координати

joint ~s 1. узагальнені координати 2. координати зчленування; координати шарніру

polar ~s полярні координати; полярна система координат

rectangular ~s прямокутні координати; прямокутна система координат

robot ~s 1. координати робота 2. система координат, пов'язана з роботом

space [spatial] ~s просторові координати

spherical ~s сферичні координати; сферична система координат

working space ~s 1. координати в робочому просторі (*робота*)

2. система координат, пов'язана з робочим простором

world ~s світові координати; система координат, запроваджена у зовнішньому світі (*робота*)

wrist ~s 1. координати зап'ясткового шарніра (*робота*)

2. система координат, пов'язана із зап'ястям (*робота*)

coordination координація; узгодження

axes ~ координація ступенів рухливості (*робота*); узгодження (рухів) ступенів рухливості (*робота*)

eye-hand [hand-eye] ~ координація в системі «око— рука»; узгодження (*операцій*) СТЗ і маніпулятора

link ~ координація рухів ланок (*робота*)

coordinator координатор (*програмний або апаратний засіб*)

primary ~ головний координатор

coprocessor співпроцесор

copy 1. екземпляр 2. копія // копіювати

core 1. сердечник 2. ядро 3. *проф.* феритова пам'ять; ЗУ на магнітних серцевиках

hard ~ мінімальний склад, ядро (*без якого система не може функціонувати*)

software ~ 1. програмне ядро (*системи керування*) 2. ядро програмного забезпечення

correction 1. корекція; поправка 2. коригування; виправлення

aperture ~ апертурна корекція

color ~ корекція кольору

deadlock ~ розв'язування (*усунення*) безвихідної ситуації

error ~ виправлення помилок

frequency ~ частотна корекція

image ~ корекція зображення

load(ing) ~ виправлення навантаження

motion ~ корекція руху

multierror ~ виправлення багаторазових помилок

parallax ~ корекція паралаксу; поправка на паралакс

path ~ корекція траєкторії (*руху роботи*); корекція маршруту (*мобільного роботи*)

pose ~ корекція пози (*маніпулятора*)

position ~ корекція положення; корекція позиції; позиційна корекція

corrector коригуючий пристрій; блок корекції

correlation кореляція; співвідношення, взаємозв'язок

grade ~ рангова кореляція

inverse ~ негативна кореляція

linear ~ лінійна кореляція

line-to-line ~ міжрядкова кореляція

negative ~ негативна кореляція

partial ~ часткова кореляція

positive ~ позитивна кореляція

rank ~ рангова кореляція

spurious ~ хибна кореляція

time ~ тимчасова кореляція

correlator корелятор; блок кореляції

correspondence відповідність

one-to-one ~ взаємно-однозначна відповідність

template ~ відповідність (*напр. зображення*) еталону

corridor прохід; коридор

dead-end ~ глухий кут, тупиковий прохід

cost вартість; *мн.* витрати

~ **per attachment** ціна (одного) під'єднання (пристрою до системи управління керування)

development ~s витрати на розробку

investment ~s капітальні витрати

labor ~s трудовитрати

processing ~s витрати на обробку

cost/performance 1. співвідношення витрати – ефект 2. співвідношення вартість – продуктивність

cotter шплінт; чека; шпонка; клин

count 1. рахунок; підрахунок; відлік (*див.* **counting**) підрахувати, підраховувати; відраховувати 2. число; кількість 3. номер

frequency ~ підрахунок частот (*події*)

pin ~ кількість виходів [висновків] (*напр.* мікросхеми)

raster ~ кількість елементів растру

counter 1. лічильник 2. протилежний

batching ~ лічильник дозування, дозувальний лічильник, дозатор

frequency ~ частотомір

prescale ~ лічильник із попередньо заданим масштабуванням, масштабований лічильник

self-stopping ~ лічильник, що самозупиняється, лічильник із самозупиненням

slave ~ керований лічильник

software ~ програмний лічильник

up ~ підсумовувальний лічильник

counterbalance 1. противага 2. врівноважувати

counterforce протидійна сила; протидія; сила реакції

counterpart 1. еквівалент; аналог 2. копія; дублікат

counterweight 1. противага 2. врівноважувати

counting 1. рахунок; підрахунок; відлік (*див.* **count**) 2. обчислення

area ~ розрахунок [обчислення] площі (*об'єкта на зображенні*)

corner ~ підрахунок кількості кутів

hole ~ підрахунок кількості отворів

couple 1. пара // з'єднувати; підбирати пару 2. пара сил 3. момент (сил)
~ **of forces** пара сил
centrifugal ~ момент центробіжних сил
kinematic ~ кінематична пара
thermo(electric) ~ термопара
turning ~ обертовий момент; обертальний момент

coupler 1. сполучний пристрій; зчеплення; муфта 2. роз'єм
acoustic ~ акустичне ий пристрій зв'язку
bus ~ шинний з'єднувач
screwed ~ (з'єднувальна) муфта з нарізю

coupling 1. зчленування; з'єднання 2. зчеплення; муфта 3.
(взаємо)зв'язок; взаємовплив 4. передача

adapter ~ перехідна муфта
articulated ~ шарнірне зчленування
axis ~ 1. взаємовплив ступенів рухливості 2. з'єднання осей
capacitive ~ ємнісний зв'язок
close ~ сильний зв'язок
cross ~ перехресний зв'язок; перехресний (взаємо)вплив
direct ~ 1. пряме [безпосереднє] з'єднання 2. пряма передача
dog ~ кулачкова муфта; зубчаста муфта
dynamical ~ динамічний взаємовплив
elastic ~ 1. пружне з'єднання 2. розтяжна муфта
electromagnetic ~ електромагнітна муфта
equal ~ пряма передача із співвідношенням 1:1
extension ~ розсувна муфта
flange ~ 1. фланцева муфта 2. фланцеве з'єднання
flexible ~ 1. гнучке з'єднання; шарнірне зчленування 2. розтяжна муфта
friction ~ фрикційна муфта, фрикціон
Hooke's ~ універсальний шарнір; шарнір Гука; кардан
inductive ~ індуктивний зв'язок
interprocess ~ зв'язок між процесами
loose ~ 1. вільне [нежорстке] з'єднання 2. слабкий взаємовплив
3. слабкий зв'язок
magnetic ~ індуктивний зв'язок
movable ~ 1. рухоме з'єднання 2. розсувна муфта; рухома муфта
optical ~ оптичний зв'язок
random ~ випадкове з'єднання
ratio ~ підвищувальна або знижувальна передача; редуційна передача

rigid ~ 1. жорстке з'єднання 2. жорстка муфта; глуха муфта
robot ~ 1. взаємовплив ступенів рухливості робота 2. зчленування робота 3. підключення робота (*до технологічного обладнання*)
sliding ~ ковзна муфта; кардан зі ковзною вилкою
slip ~ ковзна муфта; муфта з осьовим переміщенням
spurious ~ паразитний зв'язок
toothed ~ 1. зубчаста муфта 2. зубчасте з'єднання
universal ~ універсальний шарнір; шарнір Гука; кардан
weak ~ слабкий зв'язок

course of action спосіб дій (*напр. робота*)

cover 1. кришка; ковпак; кожух; оболонка; обшивка 2. покривати; накривати; 3. *мат.* покриття

protection ~ запобіжний кожух; захисна оболонка

vertex ~ вершина вузла (*у графі*)

coverage 1. охоплення; 2. зона дії; дальність дії 3. забезпечення 4. *мат.* покриття

azimuth ~ огляд по азимуту; азимутальний сектор

camera ~ поле зору камери

diagnostic ~ діагностичне покриття (*несправностей*)

line-of-sight ~ зона прямої видимості; пряма видимість

range ~ зона дії (*напр. сенсора*)

test ~ тестове покриття (множини *несправностей*)

cradle 1. підставка 2. підвісна платформа

dump ~ перекидач

cramp скоба; затискач, тримач

crane (*підйомний*) кран // піднімати краном

bracket ~ консольний кран

bridge ~ мостовий кран; порталний кран

gantry ~ порталний кран

hoisting ~ (*вантажо*) підйомний кран

loading ~ вантажний кран; перевантажувач

robotic ~ роботизований (*підйомний*) кран; автоматичний (*підйомний*) кран

stacker ~ кран-штабелер

crank 1. кривошип 2. коліно // вигинати у вигляді коліна
crash ~ аварійна ситуація, аварія; поломка//призводити до аварії, спричиняти аварію; зазнавати аварії; ламатися
program ~ руйнування [псування] програми

crawler 1. гусениця; гусеничний хід 2. екіпаж на гусеничному ходу
robot(ic) ~ робот на гусеничному ходу; робот-трактор

creator 1. формувач 2. розробник, творець
image ~ формувач зображення

creeper стрічковий конвеєр

creeping 1. повзучість; пластична деформація 2. набігання (*паса*)

crib 1. ящик, скриня 2. склад
tool ~ інструментальний ящик

crispness чіткість

criterion 1. критерій; ознака 2. умова
clustering ~ ознака угруповання; критерій об'єднання в кластери
control ~ критерій керування; критерій регулювання
convergence ~ критерій збіжності
cycle ~ (*задана*) кількість повторень циклу; критерій виходу з циклу
decision ~ критерій вибору рішення
fidelity ~ критерій точності; критерій правильності
Hurwitz ~ критерій Гурвіца (*стійкості системи*)
integral performance ~ інтегральний критерій якості
Nyquist ~ критерій Найквіста (*стійкості системи*)
ordering ~ критерій упорядкування
performance ~ 1. критерій (*якості*) функціонування 2. критерій якості
recognition ~ критерій розпізнавання
root-mean-square ~ критерій (*мінімуму*) середньо-квадратичної помилки
Routh ~ критерій стійкості Рауса
selection ~ критерій відбору
stability ~ критерій стійкості
technological ~ технологічний критерій

validation ~ критерій достовірності; критерій правильності (*напр. гіпотези*)
vector-valued ~ векторний критерій

cross 1. оператор 2. хрест 3. перехрестя
Robert's ~ оператор Робертса (*для диференціювання зображень*)

crossarm траверса; поперечка

cross-head 1. повзун; крейцкопф 2. хрестовина

cross section ефективна площа розсіювання
radar ~ ефективна площа розсіювання в радіолокації

crossing перетин
zero ~ перетин нульового рівня (*напр. в обробці зображень*)

cross-point точка перетину

cubicle 1. шафа 2. стійка
control ~ шафа керування; стійка керування

cuff манжета

culling вибір; вибракування
noise ~ усунення [заглушення] шумових елементів (*на зображенні*)

cup 1. чаша 2. ковпачок 3. манжета; (*уцілювальне*) кільце
bearing ~ втулка підшипника; зовнішнє кільце підшипника
vacuum ~ вакуумна присоска (*захватного пристрою*)

current 1. (*електричний*) струм 2. течія; потік; струмінь 3. поточний запис (*напр. у базі даних*) 4. поточний
air ~ повітряний струмінь; потік повітря
alternating ~ змінний струм
armature ~ струм (*в обмотці*) якоря (*електродвигуна*)
continuous ~ 1. безперервний (*на відміну імпульсного*) струм
2. постійний струм
continuous stall ~ тривалий струм за загальмованого ротора (*електродвигуна*)
control ~ керівний струм

direct ~ постійний струм
drive ~ струм збудження
effective ~ чинне (*ефективне*) значення сили змінного струму
fault ~ струм короткого замикання
intermittent ~ переривчастий струм
loop ~ струм контуру, контурний струм
no-load ~ струм холостого ходу
pulse ~ імпульсний струм
rated ~ номінальний струм
saturation ~ струм (*у режимі*) насичення
starting ~ стартовий струм; пусковий струм
supply ~ живильний струм

curtain 1. діафрагма 2. шторка 3. завіса; захисний екран
safety light ~ світлова завіса безпеки, запобіжна світлова завіса

curvature 1. кривизна; викривлення; закруглення 2. крива; лінія вигину
Gaussian ~ гауссова [повна] кривизна (*характеристика форми поверхні розпізнаваного об'єкта*)

curve 1. крива 2. характеристика
calibration ~ калібрувальна крива
fitting ~ крива, що згладжує; крива, що проходить через задані точки
learning ~ 1. крива навчання; характеристика навчальності
2. траєкторія (*робота*), що задається під час навчання 3. графік освоєння
level ~ ізолінія, лінія (*рівного*) рівня
recover ~ характеристика відновлення; крива повернення у вихідний стан
space ~ просторова крива
switching ~ лінія перемикавання
transient ~ перехідна характеристика; крива переходного процесу

cushion прокладання; амортизатор

custom-built замовний, виготовлений за технічними умовами замовника

custom-engineered спроектований на замовлення

customizability можливість задоволення вимог замовника

customization виготовлення за технічними умовами замовника

customized замовний, виготовлений за технічними умовами замовника

custom-programmed програмований на замовлення

cut 1. різання, обробка різанням; прохід (*різального інструменту*) // різати; вирізати; відрізати 2. профіль; переріз; розріз 3. канавка; канал; прорізь

cutoff 1. вимкнення; відсікання 2. зрізання, скорочення (*шляху*) 3. зупинка 4. вимикач

emergency ~ аварійний вимикач

remote ~ дистанційний вимикач

safety ~ запобіжний вимикач; аварійний вимикач

cutout 1. вимикач; рубильник 2. (*плавкий*) запобіжник 3. обрис; контур

cutset перетин, розріз

cutter 1. різальний інструмент; різець 2. фреза 3. різак (*для газового різання*) 4. бур 5. врубова машина

robotic-coal ~ роботизована врубова машина

cutting різання

robotic ~ роботизоване різання

cybernetics кібернетика

engineering ~ технічна кібернетика; інженерна кібернетика

cycle цикл; період; такт // циклічно повторювати(ся)

~ **per second** період на секунду, герц, Гц;

to ~ back циклічно повертати

access ~ цикл вибірки; цикл звернення

action - цикл операції

canned ~ груповий цикл (*у якому кілька пристроїв або програм запускаються однією командою*)

clock ~ такт, період тактових або синхронізуючих імпульсів

design ~ цикл проектування; період проектування

device ~ цикл роботи пристрою

duty ~ робочий цикл

fixed ~ постійний цикл

handling ~ цикл маніпулювання
instruction ~ командний цикл
life ~ життєвий цикл; строк служби
limit ~ граничний цикл
manufacturing ~ виробничий цикл
motion ~ цикл рухів (*робота*)
“**move-and-wait**” ~ цикл «рух – пауза»
operating [**operation**] ~ цикл (виконання) операції; робочий цикл
robotic ~ цикл (*роботи*) робота
search ~ цикл пошуку
storage ~ цикл запам'ятовування; цикл звернення до пам'яті
work ~ робочий цикл; цикл роботи

cyclogram циклограма, циклова діаграма

cylinder 1. циліндр 2. барабан

actuating ~ силовий циліндр; циліндр приводу
air ~ повітряний [пневматичний] циліндр, пневмоциліндр
compensating ~ зрівняльний циліндр; розвантажувальний циліндр;
циліндр (*системи*) компенсації
double-acting ~ циліндр двосторонньої дії
generalized ~ узагальнений циліндр (*в аналізі зображень*)
hydraulic ~ гідравлічний циліндр, гідроциліндр
plunger ~ плунжерний циліндр
pneumatic ~ повітряний [пневматичний] циліндр, пневмоциліндр
rotary ~ поворотний циліндр
single-acting ~ циліндр односторонньої дії
telescopic ~ телескопічний циліндр

D

damage пошкодження; руйнування // пошкоджувати; руйнувати

damper 1. демпфер; амортизатор 2. заслінка

air ~ повітряний демпфер; пневматичний демпфер

inertia ~ інерційний демпфер

shock ~ амортизатор

vibration ~ заспокоювач коливань [вібрацій]

damping 1. демпфування; амортизація 2. гальмування; глушіння
3. згасання; заспокоєння; ослаблення

aperiodic ~ аперіодичне згасання

critical ~ критичне демпфування

dashboard щит приладів

data дані; інформація; відомості

analog ~ аналогові дані; аналогова інформація

application-specific ~ прикладні дані; дані залежні від конкретного застосування

available ~ доступні дані

binary ~ двійкові дані

business ~ ділова інформація

clean ~ достовірні дані (*що пройшли контроль*)

compacted ~ ущільнені [стислі] дані

computer-generated ~ дані, генеровані комп'ютером

control ~ інформація керування

coordinate ~ інформація про координати

correction ~ виправлення даних

cost ~ дані про витрати, вартісні дані; інформація про витрати

database ~ інформація в базі даних

derived ~ виведені (*з інших*) дані

digitized ~ оцифровані дані

disembodied ~ розрізнені дані; несистематизовані дані

encoded ~ (за)кодовані дані

engineering ~ технічні дані; технічна документація; конструктивні характеристики

environment ~ дані про навколишнє середовище

evaluation ~ оцінні дані; оцінна інформація

field(-performance) ~ експлуатаційні характеристики; експлуатаційні дані

force/torque ~ силомоментна інформація

image ~ дані про зображення; відеоінформація

imperfect ~ неточні дані

incomplete ~ неповна інформація

initial ~ вихідні дані; початкові дані

job ~ характеристика завдання; характеристика роботи

learned ~ інформація, зібрана в процесі навчання

location ~ 1. дані про перебування 2. дані, отримані від локаційного давача

machining ~ дані про режими механічної обробки

maintenance ~ параметри технічного обслуговування

management ~ управлінська інформація

model ~ 1. дані, отримані з моделі 2. дані, закладені в модель

multisensory ~ дані, отримані від декількох (*різних*) сенсорів

NC ~ дані для системи ЧПК

numeric ~ чисельні дані; цифрові дані
object ~ дані, що характеризують об'єкт
observed ~ дані спостережень
on-line ~ 1. оперативні дані 2. дані, що надходять у реальному (масштабі) часу
parallel ~ дані, що надходять паралельно
part-related ~ дані про деталі
performance ~ експлуатаційні дані; робочі характеристики; характеристики ефективності
pixel ~ дані про елемент зображення (*що характеризують колір, яскравість тощо*)
plant ~ інформація про об'єкт керування
position(al) ~ дані про становище; позиційна інформація
process-related ~ дані про процес
production ~ 1. виробнича інформація 2. інформація про виріб
prototype ~ дані про еталонний об'єкт
raw ~ необроблені дані
real-time ~ дані в реальному масштабі часу
reduced ~ 1. ущільнені [стислі] дані 2. перетворені дані
reference ~ 1. довідкові дані 2. опорні дані
refined ~ уточнені дані
remote ~ дистанційно отримані дані
robot selection ~ дані для вибору робота (*стосовно конкретної задачі*)
run-time ~ дані режиму роботи (*на відміну від даних режиму навчання*)
sampled ~ 1. оцифровані дані 2. вибірккові дані
sensory ~ сенсорна інформація; дані, одержані від сенсорної системи; інформація від датчиків
serial ~ дані, що надходять послідовно
simulation ~ 1. дані для моделювання 2. результати моделювання
source ~ вихідні дані
speech ~ 1. мовні дані 2. дані про параметри мовного сигналу
stale ~ застарілі дані
starting ~ початкові дані; вихідні дані
status ~ дані про стан (*напр. обладнання*)
stored ~ збережені дані
tabular ~ табличні дані
task ~ 1. дані задачі 2. характеристика завдання; інформація про завдання (*роботу*)
taught(-in) [tached] ~ інформація, введена в процесі навчання
template ~ дані про еталонний об'єкт

test ~ 1. дані випробувань 2. тестові дані
tool ~ дані про інструмент
tooling ~ технологічна інформація
training ~ дані режиму навчання (*робота*)
updatable ~ оновлювані дані
user ~ дані користувача, інформація користувача
visual ~ візуальна інформація
workpiece ~ дані про деталі

database база даних // вносити інформацію до бази даних
benchmark(ing) ~ калібрувальна база даних
design ~ база даних проєктування, проєктна база даних
distributed ~ розподілена база даних
engineering ~ конструкторська база даних
evaluation ~ оцінна база даних (*у системах розпізнавання*)
geometric ~ база геометричних даних
graphical interface ~ база даних із графічною мовою запитів
hierarchical ~ ієрархічна база даних, база даних з ієрархічною структурою
manufacturing ~ база даних про виробничий процес; технологічна база даних
model ~ модельна база даних
motion ~ база даних про рухи (*робота*)
natural language ~ база даних із природною мовою запитів
robot ~ база даних робота
rule ~ база правил
technology ~ технологічна база даних
template ~ база даних про еталони

data-driven керований даними

data-sensitive чутливий до даних

dataware інформаційне забезпечення

dataway інформаційний канал; інформаційна шина

date 1. дата 2. термін

due ~ обумовлений [встановлений] термін

effective ~ дата набрання чинності (*напр. стандарту*)

datum 1. початок відліку 2. задана величина

position ~ 1. початок відліку положення 2. задане положення;
задана позиція

deadline крайній термін (*напр. постачання обладнання*)

deadlock 1. глухий кут (*напр. під час керування робототехнічною системою*) 2. проф. зависання (*програми*)

debugging налагодження (*напр. механізмів роботи*); налагодження (*програми*)

deburring зняття задирок

robotic ~ роботизоване зняття задирок

deceleration 1. уповільнення 2. гальмування

decision 1. рішення 2. вибір

binary ~ двійковий вибір, вибір із двох альтернатив

constructional ~ конструктивне рішення

design ~ проектне рішення

engineering ~ інженерне рішення; технічне рішення

make-versus-buy ~ вибір між придбанням (*виробів*) та виготовленням власними силами

nonprogrammable ~ непрограмоване рішення

operative ~ оперативне рішення

programmable ~ програмоване рішення

trade-off ~ компромісне рішення

yes-no ~ вибір типу «так - ні»

decision-maker 1. особа, яка приймає рішення 2. блок прийняття рішень

decision-making прийняття рішень

~ **under uncertainty** прийняття рішень в умовах невизначеності

autonomous ~ автономне прийняття рішень (*роботом*)

onboard - прийняття рішень на борту (*автономного робота*)

on-line ~ оперативне прийняття рішень

portfolio ~ прийняття рішень щодо виконання замовлень

sensory-based ~ прийняття рішень (*роботом*) на основі сенсорної інформації

supervisory ~ прийняття рішень у супервізорному режимі

deck 1. колода, пачка 2. стрічкопротяжний механізм
tape ~ стрічкопротяжний механізм

declarativity декларативність (*властивість подання знань*)

declutch розчіплювати; вимикати; звільняти (*муфту, гальмо*)

decoder декодер; дешифратор

command [instruction] ~ дешифратор команд

message ~ дешифратор повідомлень

operation ~ дешифратор операцій

paper tape ~ дешифратор сигналів від перфострічки

quadrature ~ квадратурний декодер (*дешифратор сигналів у кольорових телевізійних системах*)

voltage ~ перетворювач число – напруга; цифроаналоговий перетворювач

decoding декодування; дешифрування

decomposition 1. декомпозиція; розкладання; розбиття 2. розв'язка, усунення взаємовпливу

axes ~ 1. декомпозиція керування за ступенями рухливості

2. розв'язка [усунення взаємовпливу] ступенів рухливості (маніпулятора) 3. розкладання по осях

control ~ декомпозиція керування

D ~ метод D-розкладання

image ~ декомпозиція [розбивка] зображення

modular ~ розбиття на модулі

singular value ~ сингулярна декомпозиція (в обробці зображень)

decoupler блок розв'язки, *проф.* розв'язка

decoupling 1. декомпозиція 2. розв'язка, усунення взаємодії (*ступенів рухливості маніпулятора*) 3. розрив зв'язків (*за декомпозиції*)

decrease зменшення; спадання; зниження// зменшувати(ся); спадати; знижувати(ся)

decrement 1. декремент; ступінь спадання 2. зменшення 3. згасання

deduce виводити дедуктивним способом, будувати [робити] дедуктивні висновки

deduction 1. дедукція; висновок; виведення 2. віднімання 3. віднімання
to make ~s будувати [робити] дедуктивні висновки

deenergize вимикати, відключати, від'єднувати (живлення);
знеструмлювати

defect 1. дефект; несправність; ушкодження 2. недоробка; недолік

design ~ 1. конструктивний недолік 2. проєктна недоробка

definition 1. визначення, дефініція; опис 2. завдання 3. чіткість
(зображення)

goal ~ встановлення [визначення] цілей

job ~ формулювання (*виробничого*) завдання

path ~ завдання траєкторії (*руху робота*)

point ~ 1. завдання точки (*на траєкторії руху робота*) 2. описник
точки (*у програмі робота*)

problem ~ постановка завдання; опис завдання

robot ~ 1. визначення вимог до роботи 2. визначення терміна
«робот»

task ~ 1. формулювання (*виробничого*) завдання 2. постановка
задачі; опис завдання

deflection 1. відхилення 2. прогин; провисання; вигин 3. заломлення
(світла)

beam ~ 1. прогин ланки (*маніпулятора*) 2. прогин балки

bending ~ стріла прогину

load ~ відхилення під навантаженням (*різниця між положеннями
маніпулятора з навантаженням і без навантаження*)

structural ~ прогин конструкції

vertical ~ вертикальне [кадрове] відхилення (зображення)

defocusing дефокусування, розфокусування

deformation деформація; спотворення

automorphic - автоморфна деформація (*образів*)

elastic ~ пружна деформація

image ~ спотворення (*форми*) зображення

degeneracy 1. *mat.* виродження 2. дегенерація

degerancy 1. розбіжність 2. неузгодженість 3. відмінність, відмінність незбіг

position ~ 1. неузгодженість (у точці) позиціонування
2. відмінність положень

requirements ~ невідповідність технічним вимогам

degradation 1. погіршення (*параметрів*) 2. скорочення можливостей (*системи*) 3. зниження ефективності (*функціонування системи*)

graceful ~ поступове скорочення можливостей (системи)

degree 1. ступінь; сходинка; рівень 2. порядок (*рівняння*) 3. градус

~ **of belief** ступінь довіри (*напр. до рекомендації III*)

~ **of curve** 1. кривизна 2. *мат.* ступінь рівняння кривої

~ **of disorder** 1. ступінь неупорядкованості (*системи*) 2. ступінь безладу (*робочого середовища*)

~ **of freedom** 1. ступінь свободи (*тіла*) 2. ступінь рухливості (*маніпулятора*)

~ **of polynomial** ступінь полінома

~ **of stability** ступінь стійкості

~ **of utilization** коефіцієнт завантаження; коефіцієнт використання (*обладнання*)

rotational ~ **of freedom** обертальний [поворотний] ступінь рухливості

translational ~ **of freedom** поступальний ступінь рухливості

delay 1. затримка; запізнення 2. витримка часу 3. час затримки

communication ~ затримка (*сигналу*) у лінії зв'язку

dead-time ~ затримка через (*наявність*) зону нечутливості

network ~ затримка (*сигналу*) в мережі, мережева затримка

operating ~ затримка у роботі; операційне запізнення

phase ~ фазова затримка; запізнення по фазі

programmable ~ програмована затримка

propagation ~ затримка (*на час*) розповсюдження (*сигналу*)

response ~ затримка реакції (*системи*)

round-trip ~ 1. затримка, пов'язана з підтвердженням прийому (*сигналу*) 2. кругова затримка (*сумарний час проходження прямого та відбитого сигналів*)

service ~ затримка, пов'язана з обслуговуванням

time ~ 1. тимчасова затримка; запізнення 2. витримка часу

transfer ~ затримка (на час) перенесення

transmission ~ затримка в ланцюзі передачі

transportation ~ транспортне запізнення

unit ~ одинична затримка

unpredictable ~ непередбачувана затримка

deletion 1. закреслення; стирання 2. видалення; знищення

delivery 1. подання; доставка 2. живлення; постачання 3. нагнітання

demand 1. попит; потреба 2. запит // запитувати 3. споживання

energy ~ енергоспоживання

robot ~ потреба в роботах; попит на роботи

demerit небажане небажана властивість; недолік; аргумент проти

demonstration 1. демонстрація (*системи в дії*) 2. доказ 3. наочний показ
4. виявлення, прояв (*напр. симптомів відмови*)

demountable розбірний

denotation 1. позначення 2. обсяг поняття 3. значення, точний сенс

density 1. щільність; концентрація 2. інтенсивність

~ **of distribution** щільність розподілу

optical ~ оптична щільність

probability ~ щільність імовірності

deoscillator заспокоювач (*коливань*)

depalletizing розвантаження палет

department 1. відділ; підрозділ; служба 2. цех; ділянка

departure 1. відправлення; відхід 2. відхилення; догляд

dependence залежність; ставлення

causal ~ причинна залежність

continuous ~ безперервна залежність

functional ~ функціональна залежність

nonlinear ~ нелінійна залежність

dependency *див. dependence*

depot 1. склад 2. накопичувач

depreciation амортизація; знос (*обладнання*)

depth 1. глибина; товщина 2. висота

~ **of focus** глибина різкості

scene point ~ глибина точок сцени

stereoscopic ~ стереоскопічна глибина

tree ~ глибина дерева (*пошуку*)

derivability виведення

derivation 1. деривація 2. диференціювання, обчислення похідної
3. висновок (*формули*)

signal ~ послідовне формування (*одних сигналів з інших*)

derivative *mat.* похідна

descendant підлеглий вузол, нащадок (*у деревоподібній схемі*)

descent 1. спуск; зниження 2. схил; скат 3. перехід від загального до приватного

description 1. опис 2. характеристика

activity ~ опис операції; опис діяльності

behavior(al) ~ поведінковий опис, опис на поведінковому рівні

dynamical ~ динамічний опис, динамічна модель

formal ~ формальний опис

geometrical ~ геометричний опис, геометрична модель

image ~ опис зображення

indefinite ~ невизначений опис

instance ~ опис екземпляра [представника] (*деякого класу об'єктів*)

job ~ опис (виробничого) завдання

kinematical ~ кінематичний опис, кінематична модель

object ~ опис об'єкта

physical ~ опис [модель] фізичних властивостей (*напр. маніпулятора*)

problem ~ опис завдання; постановка завдання

process ~ опис процесу

relational - реляційний опис, опис відносин (*між об'єктами в аналізі сцен*)

shape ~ опис форми (*об'єктів*)

structural ~ структурний опис (*в аналізі сцен*)

syntactic ~ синтаксичний опис
task ~ опис (*виробничого*) завдання

descriptor дескриптор; описувач; ознака

blob ~ ознака плями (*в аналізі зображень*)

boundary ~ ознака межі (*об'єкта на зображенні*)

design 1. проектування; розрахунок 2. проект; план // проектувати
3. конструкція; схема 4. ескіз 5. дизайн

block ~ блокова конструкція

computer-aided [computer-integrated] ~ автоматизоване
проектування

conceptual ~ 1. розробка концепції, концептуальне проектування
2. концептуальний проект

configuration ~ 1. проектування конфігурації (*системи*)
2. кінематична схема (*маніпулятора*)

detailed ~ 1. робоче проектування 2. робочий проект 3. докладна
схема

draft ~ ескізний проект

functional ~ 1. функціональне проектування 2. розробка
функціональних схем 3. функціональна схема

incremental ~ покрокове [поетапне] проектування

integral ~ 1. цілісний проект 2. цілісна конструкція

intellectual ~ 1. інтелектуальне проектування 2. всебічно
продумана конструкція

layout ~ 1. проектування (*схеми*) розміщення 2. план розміщення
(*напр. обладнання гнучких виробничих ліній*)

light-weight ~ полегшена конструкція

limit ~ розрахунок за граничними навантаженнями

manipulator ~ 1. проектування маніпулятора; розрахунок
маніпулятора 2. конструкція маніпулятора

modular ~ модульна конструкція

optimum ~ оптимальна конструкція

original ~ оригінальний проект

preliminary ~ 1. технічне проектування; попереднє проектування
2. технічний проект; ескізний проект

process ~ 1. еволюційне проектування 2. технологічна схема

robot-friendly ~ конструкція (*обслуговуваного обладнання або
роботизованого об'єкта*), зручна для застосування роботів;
роботоорієнтована конструкція

schematic ~ 1. схемне проектування 2. ескізне проектування
3. ескіз; ескізний проект

sophisticated ~ 1. витончений проект 2. ускладнена конструкція

trial ~ дослідна конструкція

descriptor дескриптор
binary annular statistic ~ двійковий анулярний статистичний дескриптор

design дизайн
earthquake-resistant ~ сейсмостійкий дизайн
curved ~ обтічний дизайн

designation позначення; найменування; маркування

designator покажчик; позначення

design-engineering конструкторсько-технологічний

designer 1. проєктувальник; конструктор; розробник 2. дизайнер

desk 1. пульт; стенд 2. панель; стіл
control ~ 1. пульт керування ; щит керування 2. контрольна панель
operation ~ 1. пульт оператора 2. робочий стіл
test ~ 1. випробувальний стенд 2. вимірювальний стіл

despotic примусовий (*про режим роботи пристрою*)

destination 1. мета 2. пункт призначення 3. призначення 4. адресат інформації

destructive шкідливий; руйнівний (*про чинний фактор*)

detachable роз'ємний; змінний

detail 1. деталь; фрагмент; частина 2. подробиця
~ **of design** 1. деталь проєкту 2. елемент конструкції
pictorial ~ деталь зображення; фрагмент зображення

detect виявляти, відкривати

detection 1. визначення, виявлення 2. виділення; виявлення
3. детектування 4. розпізнавання
boundary ~ виділення кордону (*об'єкта на зображенні*)
collision ~ виявлення зіткнення

colo(u)r ~ 1. визначення кольору 2. виділення (*потрібного*) кольору 3. розпізнавання (*об'єктів*) за колірним кодом

contour ~ виділення контуру (*об'єкта на зображенні*)

edge ~ 1. виділення краю (*об'єкта на зображенні*) 2. виявлення фронту (*імпульсу*)

error ~ виявлення помилок

failure ~ виявлення відмов, виявлення пошкоджень

feature ~ виявлення (*характерних*) ознак

size ~ 1. визначення розмірів (*об'єкта*) 2. виявлення об'єктів заданих розмірів (*на зображенні*)

texture ~ 1. визначення текстури 2. виділення (*потрібної*) текстури 3. розпізнавання (*об'єктів*) за текстурою

detector 1. детектор 2. чутливий елемент 3. оператор виявлення; алгоритм виявлення

collision ~ детектор зіткнень

defect ~ пристрій або алгоритм виявлення дефектів

holistically-nested edge ~(**HED**) виявлення країв на основі глибокого вкладення

interfinger ~ міжпальцевий чутливий елемент (у захватному пристрої)

line ~ 1. детектор ліній 2. оператор виявлення ліній (*на зображенні*) 3. детектор на лінійці (*чутливих елементів*)

object ~ виявлення об'єктів

photodiode array ~ детектор на фотодіодній матриці

position ~ детектор положення

position sensitive ~ 1. детектор положення 2. позиційно-чутливий детектор 3. чутливий елемент датчика положення

proximity ~ детектор наближення; датчик близькості

video ~ відеодетектор, детектор відеосигналу

detent 1. упор 2. стопор 3. кулачок; палець

determination 1. визначення 2. обчислення

end-point ~ 1. визначення (*координат*) кінцевої точки (*робочого органу робота*) 2. виявлення кінця фрази (*у разі розпізнавання мови*)

detrimental згубний

development 1. конструювання; технологія 2. розвиток; еволюція 3. удосконалення; поліпшення 4. доведення; налагодження 5. виведення (*формули*) 6. розкладання (*у ряд*) 7. *мн.* нововведення, нововведення

advanced ~ розробка дослідного зразка; перспективна розробка

data ~ розробка інформаційної структури (*системи*)

design ~ 1. вдосконалення конструкції 2. доробка проєктних рішень

in-house ~ власна розробка; розробка власними силами (*підприємства*)

personnel ~ підвищення кваліфікації персоналу

robot ~ 1. розробка робота 2. удосконалення робота

deviation відхилення

~ **from specification** відхилення від технічних вимог

anticipated ~ прогнозоване відхилення

dynamic ~ динамічне відхилення (*руху робота від програмного*)

end-effector ~ відхилення робочого органа (*робота*)

net ~ результуюче відхилення

path ~ відхилення траєкторії (*напр. робота*)

standard ~ *мат.* середньоквадратичне відхилення; стандартне відхилення

torch ~ відхилення пальника

wire ~ відхилення дроту

device 1. пристрій; пристосування 2. механізм; апарат; прилад

actuating ~ привід

adjusting ~ 1. регулювальне пристосування 2. механізм налаштування; прилад налаштування

alarm ~ пристрій аварійної сигналізації

antistrike ~ протиударний пристрій; демпфер

arresting ~ 1. обмежувач ходу; упор 2. стопорний механізм

attention ~ сигнальний пристрій

centering ~ центрувальний пристрій; пристрій для центрування

chucking [clamping] ~ затискний пристрій

command ~ командний пристрій; командоапарат

computing ~ обчислювальний пристрій

control ~ 1. пристрій керування, 2. контрольний прилад 3. засіб контролю

control input ~ пристрій введення команд [сигналів] керування

coupling ~ стискне пристосування; сполучна муфта; пристрій для приєднання (*напр. захватного пристрою до маніпулятора*)

damping ~ демпфер

data display ~ пристрій відображення інформації

data input ~ пристрій введення даних

decision-making ~ пристрій прийняття рішень

delivery ~ подавальний пристрій

edging ~ кантувальне пристосування; кантувач
emptying ~ розвантажувальний пристрій; перекидач
end-effector coupling ~ пристрій (для) приєднання робочого органа (до зап'ястя маніпулятора)
escapement ~ 1. випускний пристрій 2. виштовхувач
external ~ зовнішній пристрій (що не є частиною робототехнічної системи)
feedback ~ пристрій зворотного зв'язку
feeding ~ подавальний пристрій; завантажувальний пристрій
fixed program ~ пристрій з жорсткою [незмінною] програмою
fixing ~ 1. затискний пристрій; фіксатор 2. стопорний пристрій
graphic input ~ пристрій графічного введення
gripping ~ захватний пристрій
hand-exchange ~ пристрій для зміни робочих органів (робота)
hand-held programming ~ портативний програмувальний пристрій
handling ~ маніпулятор; маніпуляційний пристрій
hoisting ~ вантажопідйомний пристрій; підйомник
input/output ~ пристрій вводу-виводу
inspection ~ контрольно-вимірювальний пристрій; прилад для (візуального) контролю
light-sensitive ~ світлоочисний прилад; фотоелемент
limiting ~ обмежувач
loading ~ завантажувальний пристрій
manipulator-controlled ~ пристрій, керований за допомогою маніпулятора
material-handling ~ 1. пристрій завантаження-розвантаження матеріалів 2. пристрій для транспортування [перенесення] матеріалів
multirole programmable ~ багатофункціональний програмований пристрій
optical input ~ оптичний пристрій введення
optoelectronic ~ оптоелектронний прилад
orienting ~ орієнтувальний пристрій; орієнтатор
peripheral ~ периферійний пристрій (системи)
pick-and-place ~ 1. підйомно-транспортний пристрій 2. цикловий маніпулятор
presence-sensing ~ пристрій виявлення; сенсор наявності (об'єкта)
protective ~ захисний пристрій; запобіжник
range-measuring ~ далекомір
readout ~ зчитувальний пристрій
recording ~ записувальний пристрій

robot(ic) ~ 1. робототехнічний або роботизований пристрій; робот
2. механізм робота
rotating ~ поворотний пристрій
safety ~ захисний пристрій; запобіжник; *мн.* засоби техніки безпеки
sensing ~ 1. сенсорний пристрій; пристрій відчуття (*напр. робота*)
2. датчик; сенсор
sensory ~ сенсорний пристрій; пристрій відчуття (*напр. робота*)
setting ~ задавальний пристрій
stand-alone ~ автономний пристрій
storage ~ запам'ятовувальний пристрій
support ~ 1. підтримувальний пристрій, тримач 2. допоміжний пристрій
switching ~ перемикальний пристрій; комутуючий пристрій
tensioning ~ натяжний пристрій; механізм натягу
tipping ~ перекидач
tool-changing ~ пристрій зміни інструментів
visible-warning ~ пристрій візуальної сигналізації
work-holding ~ 1. захватний пристрій 2. пристосування для затиску оброблюваних деталей, затискач

dexterity 1. маневреність; маніпуляційні [рухові] можливості (*робота*)
2. спритність; вправність; гнучкість

diagnosis 1. діагностика; виявлення помилок. 2. діагноз

malfunction ~ діагностика збоїв; виявлення неправильного функціонування

off-line ~ автономна діагностика

on-line ~ діагностика в процесі роботи (*пристрою*)

periodic ~ періодична перевірка

preventive ~ профілактична діагностика

remote ~ дистанційна діагностика

robot ~ діагностика робота

trouble ~ 1. діагностика несправностей 2. аварійна діагностика

warning ~ попереджувальна діагностика

diagnostics 1. *див.* **diagnosis** 2. діагностичні засоби

diagram діаграма; схема; графік

block ~ блок-схема; структурна схема

Bode ~ діаграма Боде (*логарифмічна частотна характеристика системи*)

circuit ~ 1. принципова схема 2. схема з'єднань
function block ~ функціональна схема
logic(al) ~ логічна (блок-)схема
multiple activity ~ багатофункціональна діаграма операцій, проф. циклограма
network ~ 1. мережевий графік 2. схема мережі (*комп'ютера*)
route ~ 1. маршрутна схема (*матеріальних потоків*) 2. схема траси (*мобільного робота*)
skeleton ~ структурна схема; блок-схема
stability ~ діаграма стійкості
state ~ діаграма станів
technological ~ технологічна діаграма (*схема технологічного процесу*)
timing ~ тимчасова діаграма
Voronoi ~ діаграма Вороного (*подання об'єктів за допомогою перетворення до серединних осей*)
wiring ~ монтажна схема; схема з'єднань

dialog(ue) діалог; спілкування

man-machine ~ спілкування людини з машиною; діалог людини з машиною

menu ~ діалог на основі меню; діалог на основі вибору запропонованих варіантів

prompted ~ діалог із підказками

question/answer ~ діалог у формі запитань і відповідей

robot ~ діалогове спілкування з роботом

diaphragm діафрагма; мембрана

dichotomization дихотомізація; поділ надвоє

dictionary словник [таблиця]

fault ~ словник [таблиця] несправностей (*для діагностики*)

feature ~ словник [таблиця] ознак (*для аналізу зображень*)

junction ~ словник [таблиця] зв'язків (*для аналізу зображень*)

die-casting лиття під тиском

robotic ~ роботизоване лиття під тиском

difference різниця; відмінність

~ **of Gaussians** різниця гауссіанів (*оператор виділення країв об'єкта на зображенні*)

finite ~ кінцева різниця

luminance ~ яскравий контраст

differential 1. *mat.* диференціал 2. диференціальна передача, диференціал

differentiation 1. встановлення відмінностей; поділ; розрізнення
2. *mat.* диференціювання, добуток похідної

diffusion 1. розповсюдження 2. дифузія; розсіювання

digit 1. цифра; однорозрядне число; розряд 2. знак, символ

sign ~ знаковий розряд

significant ~ значна цифра

digital цифровий

digitization оцифрування (*аналогового сигналу*)

digitizer цифровий перетворювач, цифратор

image [picture] ~ пристрій оцифрування зображень

dimension 1. розмір; величина; габарит 2. розмірність; вимір

array ~ розмірність масиву (*даних*)

boundary ~s габаритні розміри

high ~ велика розмірність (*розв'язуваної задачі*)

zero ~ безрозмірність; нульова розмірність

diode діод

light-emitting ~ світлодіод

direct 1. спрямовувати; вказувати напрямок, скеровувати; орієнтувати
2. керувати; вказувати; приписувати 3. прямий; безпосередній

direction 1. напрямок 2. керування; керівництво; вказівка;
розпорядження

approach ~ напрямок підходу; напрям підведення (*робочого органа робота*)

azimuth(al) ~ азимутальний напрямок

clockwise ~ напрямок за годинниковою стрілкою

counter-clockwise ~ напрямок проти годинникової стрілки

deproach ~ напрямок відходу; напрямок відводу (*робочого органа робота*)

goal ~ напрямок у ціль

hand-referenced ~ напрямок у системі координат, пов'язаної із захватним пристроєм; напрямок щодо захватного пристрою (*робота*)

link ~ напрямок (*вздовж*) ланки (*маніпулятора*)

normal ~ нормальний (*перпендикулярний*) напрямок; напрямок нормалі

tangential ~ дотичний напрямок; напрямок дотичної

directive 1. директива, вказівка; покажчик 2. керівний; напрямний

disable 1. блокувати; відключати; вимикати з роботи 2. скасовувати (*команду*) 3. виводити з ладу

disadjustment розрегулювання

disadvantage 1. недолік, негативна властивість 2. несприятливий фактор; аргумент проти 3. шкода, збитки; збиток // завдавати шкоди

disagreement 1. незгодженість 2. розбіжність

disalignment 1. розбіжність осей 2. непаралельність; відхилення від прямої

disambiguate усувати [знімати] неоднозначність

disapprove відхиляти, відкидати, не стверджувати; бракувати (*рішення*)

disassemble розбирати, проводити розбирання

discard 1. бракувати 2. відкидати; відкидати; не враховувати

discipline 1. дисципліна, порядок обслуговування 2. дисципліна, галузь знань

management ~ принцип керування

queue ~ дисципліна черги, правило впорядкування (*об'єктів у черзі*); черговість обслуговування

disconnection роз'єднання; розмикання; вимикання

discontinuity 1. *mat.* розривність; розрив безперервності
2. неоднорідність
range "- стрибок дальності (*при вимірах далекоміром*)

discontinuous 1. розривний; уривчастий 2. дискретний

discrete 1. елемент розбиття 2. дискретний сигнал 3. дискретний компонент 4. дискретний

discriminant дискримінант
part ~ ідентифікатор деталі

discrimination розрізнення; розпізнавання
color ~ 1. розрізнення кольорів; розпізнавання кольору
2. розрізнення (*об'єктів*) за кольором
shape ~ 1. розрізнення форми 2. розрізнення (*об'єктів*) формою

disk диск
abrasive ~ абразивне коло; шліфувальне коло
brake ~ гальмівний диск
coding ~ кодувальний диск
flexible [floppy] ~ гнучкий диск; дискет(а)
index ~ ділительний диск
stroboscopic ~ стробоскопічний диск
Winchester ~ вінчестерський диск; *проф.* вінчестер

diskette дискета

disorder 1. розладка; порушення нормальної роботи 2. безлад
3. непорядкованість

disordered 1. безладний; хаотичний 2. неупорядкований;
неорганізований

disoriented 1. неорієнтований 2. дезорієнтований

disparity 1. невідповідність; 2. диспаратність (*зміщення відповідних точок на стереозображеннях*)

dispatching диспетчеризація; координація

dispersion 1. дисперсія; розкид (випадкової величини) 2. розсіювання; дисперсія (світла)

displacement 1. переміщення; перенесення 2. усунення; зсув; відхилення 3. заміна; заміщення; витіснення

Cartesian ~ переміщення в декартових координатах

end-effector ~ 1. переміщення робочого органу 2. відхилення робочого органу

end-point ~ 1. переміщення кінця (*маніпулятора*) 2. відхилення в кінцевій точці

gripper ~ 1. переміщення захватного пристрою 2. відхилення захватного пристрою

joint ~ 1. переміщення, зчленування (*маніпулятора*) 2. зміщення у зчленуванні (*маніпулятора*)

labor ~ заміна ручної праці

linear ~ лінійне зміщення

virtual ~ віртуальне переміщення

display 1. дисплей 2. пристрій відображення; табло; індикатор // відображати дані; 3. відображення (даних); виведення даних на пристрій відображення // виводити дані на пристрій відображення 4. зображення (*напр. на екрані*)

animated ~ анімоване зображення

data ~ 1. інформаційне табло; індикатор даних 2. відображення інформації; виведення інформації на пристрій відображення або екран дисплея

flat (panel) ~ плоский індикатор; індикаторна панель

graphic ~ 1. графічний дисплей 2. відображення графічної інформації; виведення графічної інформації на екран дисплея 3. графічне зображення

head-mounted ~ дисплей, що встановлюється на голові (*оператора дистанційно керованого робота*)

image ~ 1. виведення зображень на екран; відтворення зображень на екрані 2. зображення, показане на екрані

intensified ~ дисплей з інтенсифікацією світіння (*частини зображення*)

mimic ~ дисплей із мнемосхемою

monitor ~ контрольний дисплей; монітор

operator's ~ операторський дисплей

overview ~ оглядовий дисплей

panel ~ пультовий дисплей

remote ~ 1. дистанційний дисплей 2. виносне (*інформаційне*) табло 3. дистанційне відображення інформації

robot ~ 1. екран [дисплей] рóбота 2. зображення рóбота на екрані дисплея

visual ~ візуальний індикатор

dissipation розсіювання; дисипація

armature ~ розсіювання (*потужності*) в обмотці якоря

energy ~ розсіювання енергії; дисипація енергії

heat ~ розсіювання тепла

power ~ розсіювання потужності; втрата потужності

distance відстань; дистанція

code ~ кодова відстань

focal ~ фокусна відстань

Hamming ~ відстань Геммінга (*у розпізнаванні образів*)

intercluster ~ міжкластерна відстань (*у розпізнаванні образів*)

Levenshtein ~ метрика Левенштейна (*довжина перетворень від одного об'єкта до іншого*)

look-ahead ~ відстань, що проглядається

safe ~ безпечна відстань; безпечна дистанція

distortion спотворення

image ~ спотворення зображення

raster ~ спотворення растру; растрове спотворення

trajectory ~ спотворення траєкторії

distributed розподілений; розосереджений

geographically ~ територіально розподілений; територіально розосереджений

locally ~ локально розподілений

distribution 1. розподіл 2. поширення; розподіл

bimodal ~ бімодальний розподіл

binomial ~ біноміальний розподіл

energy ~ 1. розподіл енергії 2. енергетичний спектр

Gaussian ~ (**normal** ~) нормальний розподіл

multivariate ~ багатовимірний розподіл

near-normal ~ розподіл, близький до нормального

normal ~ нормальний розподіл

probability ~ розподіл ймовірностей

sampling ~ вибірковий розподіл

skew(ed) ~ несиметричний розподіл

truncated ~ усічений розподіл

uniform ~ рівномірний розподіл
unimodal ~ унімодальний розподіл
unit ~ розподіл нормованої випадкової величини
univariate ~ одномірний розподіл

distributor розподільний пристрій, розподільник

disturbance 1. збурення 2. порушення (*режиму*) 3. перешкоди
4. руйнація; пошкодження

external ~ зовнішнє збурення
random ~ випадкове збурення
step ~ стрибкоподібне збурення
stochastic ~ стохастичне [випадкове] збурення

disuse відмова від використання

dither 1. розмивання (зображення) 2. тремтіння // тремтіти

diver водолаз

robot(ic) ~ підводний робот, робот-водолаз

diversify вводити різноманітність, диверсифікувати

diversity 1. рознесення; різночасність 2. різноманіття, диверсифікація

design ~ проєктна різноманітність, диверсифікація проєктних рішень

functional ~ функціональне розмаїття (*що забезпечує виконання однієї й тієї ж функції декількома способами*)

division 1. розподіл; розбиття 2. ділення (*операція*) 3. підрозділ; відділення; ділянка 4. перегородка

maintenance ~ 1. відділ технічного обслуговування 2. служба супроводу (*випущених виробів*)

space ~ 1. розбиття простору 2. просторовий поділ

support ~ служба підтримки (*розроблюваних систем*)

testing ~ служба випробувань

time ~ тимчасове розбиття

trajectory ~ розбиття траєкторії

d-neighbor безпосередній сусід (в аналізі зображень)

document документ; документальне джерело (*інформації*) // документувати (*напр. розробку*)

dog 1. засувка 2. затискач 3. кулачок; зуб 4. палець; упор
adjustable ~ регульований обмежувач ходу
stop ~ (*жорсткий*) стопор

dolly візок
moving ~ візок для переміщення

domain 1. предметна галузь (*знань*) 2. ділянка, сфера, область
control ~ сфера регулювання
Fourier ~ перетворення Фур'є
frequency ~ частотна область
knowledge ~ галузь знань; предметна галузь
stability ~ область стійкості
time ~ тимчасова область

domain-specific залежний від предметної галузі; відбиває специфіку (*конкретної*) предметної галузі

don't care пасивний стан (*об'єкта, що не впливає на дії системи управління*)

dormancy стан бездіяльності; загальмованість
fault ~ загальмованість дефектів (*яка виражається в їх прояві лише в певних умовах*)

doubling 1. подвоєння; здвоювання 2. дублювання

down 1. несправний 2. спрямований вниз, низхідний 3. розряджений (*про джерело живлення*)

download завантажувати

downtime непродуктивна втрата часу; час простою; простій

draft 1. креслення; ескіз; малюнок // креслити; виготовляти ескіз; робити малюнок 2. чорновий варіант 3. проєкт (*документа*)

drafting 1. креслення; виготовлення ескізів 2. складання проєкту (*документа*)

computer (-aided) ~ машинне виготовлення креслень

drag 1. гальмування; затримка; опір 2. натяг 3. повільно зміщуватися

friction ~ опір (через) тертя

viscous ~ в'язкий [в'язкісний] опір

dramatic істотний; значний, різкий (*про погіршення характеристик*)

draw 1. виводити (укладання): робити висновок 2. креслити (геометричне та інженерне креслення); малювати, рисувати

drawback 1. перешкода 2. недолік

drawing креслення; малюнок; зображення

assembly ~ складальне [монтажне] креслення

design ~ конструкторське креслення

diagrammatic ~ схематичне креслення

dimensional ~ габаритне креслення

general ~ 1. креслення загального виду 2. складальне [монтажне] креслення

master ~ еталонне креслення

rough ~ ескіз; малюнок

shop ~ робоче креслення

drift усунення; зсув; відхилення

~ **of development** перебіг розробки [проекту]

~ **of parameter** зсув (*значень*) параметра

end-point ~ зсув кінцевої точки (*робота*)

warm-up ~ температурне відхилення (*параметрів під час прогрівання обладнання*)

zero ~ 1. дрейф нуля 2. зсув нуля

drill 1. свердло 2. свердлильний верстат // свердлити 3. дріль 4. бур; перфоратор // бурити

drive 1. привід; передача; рушійний механізм // наводити на дію

2. рухома сила // рухати 3. запуск 4. накопичувач 5. керувати

AC ~ привід (з *електродвигуном*) змінного струму, електропривід змінного струму

adjustable ~ регульований привід; привід, що настроюється

alternating current ~ привід (з *електродвигуном*) змінного струму, електропривод змінного струму

back ~ привід заднього ходу
belt ~ пасова передача
bend(ing) ~ привід згинання (*маніпулятора в зап'ясті*)
bidirectional ~ реверсивний привід
cable ~ 1. тросова передача; гнучка передача 2. керування кабелем
cam ~ кулачковий привід
chain ~ ланцюгова передача
common ~ загальний привід
computer-controlled ~ привід з керуванням від комп'ютера, привід, керований комп'ютером
convertible ~ реверсивний привід
DC ~ привід (з *електродвигуном*) постійного струму, електропривід постійного струму
direct ~ безпосередній [*безредукторний*] привод; пряма передача
direct current ~ привід (з *електродвигуном*) постійного струму, електропривід постійного струму
disk ~ 1. дисковод 2. накопичувач на дисках
diskette ~ накопичувач на дискетах, дискетний накопичувач
eccentric ~ ексцентриковий привід
electric ~ електричний привід, електропривід
electromechanical ~ електромеханічний привід
extension-retraction ~ привід витягування-відведення (*маніпулятора*); привід подовження-втягування (*телескопічної ланки маніпулятора*)
flexible ~ гнучка передача
floppy ~ накопичувач на гнучких магнітних дисках
fluid power ~ гідропривід; пневмопривід
friction ~ фрикційна передача
gear ~ зубчаста передача
hard ~ накопичувач на жорстких (*магнітних*) дисках
harmonic ~ хвильовий редуктор
horizontal ~ привід горизонтального руху, горизонтальний привід
hydraulic ~ гідравлічний привід, гідропривід
joint ~ привід зчленування; привід ступеня рухливості (*маніпулятора*)
linear ~ 1. привід (*прямолінійного руху*) 2. лінійний привід
magnetic ~ привід із (електро)магнітною муфтою
optical disk ~ накопичувач на оптичних дисках
pitch ~ привід нахилу (*ланки або робочого органа маніпулятора*)
planetary ~ планетарна передача
pneumatic ~ пневматичний привід, пневмопривід
reversing ~ реверсивний привід

roll ~ 1. привід обертання, обертальний привід 2. привід ротації (*робочого органу робота*)

rotary ~ 1. привід обертання, обертальний привод 2. привід обертального ступеня рухливості

servo ~ сервопривід

signal ~ енергія сигналу (*в обробці зображень*)

sweep ~ 1. привід повороту робота 2. привід обертання, обертальний привід

swivel ~ 1. привід обертання (*ланки маніпулятора*) 2. привід повороту (*корпусу робота*) 3. привід нахилу (*робочого органу робота*)

tendon ~ тросова передача

tilt ~ привід нахилу (*робочого органа робота*)

turn ~ 1. поворотний привід 2. привід поворотного ступеня рухливості; привід повороту (*корпуса робота*)

vertical ~ привід вертикального руху, вертикальний привід

Winchester ~ накопичувач на вінчестерському диску, проф. вінчестер

worm-gear ~ черв'ячна шнекова передача

yaw ~ привід згинання (*маніпулятора в зап'ясті*)

driver 1. драйвер 2. (*первинний*) двигун; провідний елемент 3. рушій; рушійний механізм 4. водій (*транспортного засобу*)

bus ~ драйвер каналу

nut ~ гайковерт

screw ~ гвинтоверт

software ~ програмний драйвер

driving 1. приведення в дію, урухомлення 2. запуск, запуск; збудження 3. керування // керівний 4. привідний

drone дрон

aircraft ~ дрон; безпілотний літак

droop 1. статичне відхилення (*маніпулятора від заданого положення*); прогин (*під дією статичного навантаження*)

drop 1. падіння; зниження; спад 2. перепад 3. прохід, перегляд 4. видаляти, викидати

dropping 1. відпускання; звільнення (*об'єкта роботом*) 2. відкидання (*напр. несуттєвої інформації*)

drum барабан; циліндр

magnetic ~ магнітний барабан

revolving ~ барабан, що обертається (*пристрій задавання програми цикловому роботу*)

tool ~ інструментальний барабан

dual 1. дуальний, подвійний 2. подвійний, здвоєний

duality 1. двоїстість 2. взаємність

dual-link двоканальний

dual-mode дворежимний

dual-ported двопортовий

dual-sided з двостороннім записом; двосторонній (*про інформаційний носій*)

duct 1. канал; прохід 2. трубка

cable ~ кабельний канал

dummy 1. макет 2. фіктивний; холостий, неробочий; порожній (*про команду або змінну*)

dump 1. аварійне виключення, скидання (*напр. робочого навантаження*) 2. розвантаження запам'ятовувального пристрою 3. перекидач

power ~ аварійне відключення електроживлення

program ~ скидання програми (*у зовнішній ЗП*)

duplex 1. дуплекс // дуплексний; двосторонній (*про режим інформаційного обміну*) 2. дубльований; здвоєний

duplexer дуплексер

duplexing організація дуплексної передачі; дуплексна передача; встановлення двостороннього обміну

duplicate 1. дублікат, копія // дублювати, копіювати 2. подвоювати, збільшувати вдвічі // подвійний, подвоєний 3. запасний, резервний

duplication 1. дублювання, копіювання 2. подвоєння, збільшення вдвічі
3. дублікат, копія

durability довговічність; живучість; міцність; зносостійкість

duration тривалість

acceleration ~ 1. тривалість (*стадії*) прискорення 2. час розгону

arm transfer ~ тривалість (*стадії*) переносу руки (*робота*)

cycle ~ тривалість циклу; час циклу

deceleration ~ 1. тривалість (*стадії*) уповільнення 2. час

гальмування

life ~ термін служби

response ~ час реакції; час відгуку

run ~ 1. тривалість роботи 2. час прогону

dustproof пилонапроникний

duty 1. режим (*роботи*); умови роботи; робочий цикл 2. продуктивність;
потужність 3. навантаження 4. обов'язок; коло обов'язків;
функціональне завдання

extra ~ 1. навантаження; режим роботи з перевантаженням
2. додаткові обов'язки

extra-heavy ~ надважкий режим; вкрай важкі умови роботи

heavy ~ важкий режим; важкі умови роботи

light ~ легкий режим; легкі умови роботи

rated ~ номінальні умови роботи

varying ~ 1. змінний режим 2. змінне навантаження

dwell (*програмована*) тимчасова затримка (*у роботі обладнання, що
обслуговується роботом*)

dynamics динаміка

arm ~ динаміка руки (*робота*)

control ~ динаміка (системи) управління

direct ~ пряме завдання динаміки

drive ~ динаміка приводу

forward ~ пряме завдання динаміки

functional ~ функціональна динаміка; динаміка виконання
функціонального завдання (*роботом*)

group ~ групова динаміка (*в системному аналізі*)

industrial ~ індустріальна [промислова] динаміка; динаміка
промислового підприємства

inverse ~ зворотне завдання динаміки

varying ~ змінна динаміка

Е

ease 1. легкість; зручність 2. розвантажувати; звільняти; полегшувати; відпускати (*напр. гайку*) 3. зменшувати; зменшувати (*напр. швидкість, зусилля*)

easy-to-handle зручний у користуванні

easy-to-test легкоперевірний

easy-to-use зручний у користуванні

eccentric ексцентрик; кулачок

echo ехосигнал, відбитий сигнал // відбиватися

edge 1. край; контур (*об'єкта на зображенні*) 2. ребро (графа) 3. фронт (*імпульсу*) 4. крайка; вістря; лезо

back ~ задній фронт (*імпульсу*)

cutting ~ різальна кромка; лезо

leading ~ 1. передній фронт (*імпульсу*) 2. робоча кромка

noise ~ шумовий контур; хибний контур

robot ~ габарити робота

soft ~ нечіткий (*нерізкий, розмитий*) край

stroke ~ межа [край] штриха (*під час зчитування штрихового коду*)

edging 1. оконтурювання, виділення країв 2. контур (*об'єкта на зображенні*)

edit редакційна зміна // редагувати

editing редагування

editor редактор, програма редагування

graphics ~ графічний редактор, програма редагування графічної інформації

interactive ~ діалоговий редактор, програма інтерактивного редагування

pictorial ~ (програма-) редактор зображень

effect 1. дія; вплив // впливати 2. ефект; результат
~ **of action** результат дії
~ **of behavior** результат поведінки
causal ~ причинно-наслідковий вплив
close-up ~ ефект крупного плану (*в СТЗ*)
coupling ~ взаємний вплив (*ступенів рухливості маніпулятора*)
degrading ~ ефект погіршення робочих характеристик
detrimental ~ згубний вплив
dynamic ~ 1. вплив динаміки; динамічний вплив 2. динамічний ефект
failure ~ s наслідки відмови
Hall ~ ефект Холла
mutual ~ взаємодія; взаємовплив
net ~ 1. сумарний вплив 2. результуючий ефект
photoelectric ~ фотоелектричний ефект, фотоефект
rationalization ~ 1. організаційний ефект 2. ефект раціоналізації
side ~ побічний ефект
stroboscopic ~ стробоскопічний ефект
synerg(et)ic ~ синергічний ефект, синергізм; ефект спільного дії (*декілька підсистем*)
volume ~ кількісний ефект

effectiveness дієвість; ефективність

effector 1. робочий орган (*робота*) 2. виконавчий пристрій
adaptable ~ 1. адаптивний робочий орган; налаштовуваний робочий орган 2. адаптований ефектор
end ~ робочий орган (*див. тж end-effector*)
robot ~ робочий орган робота
efficiency 1. ефективність; продуктивність; рентабельність 2. коефіцієнт корисної дії, ККД
computational ~ обчислювальна ефективність; простота обчислень
cost ~ ефективність витрат
detection ~ 1. чутливість детектування 2. чутливість у разі виявлення
lens ~ роздільна здатність лінзи (*в СТЗ*)
net ~ результуючий
radiant ~ джерела випромінювання (*напр. в СТЗ*)

effort 1. зусилля; напруга 2. спроба
braking ~ гальмівне зусилля

centrifugal ~ відцентрова сила
moving ~ рушійне зусилля
programming ~ робота з програмування
starting ~ пускове зусилля,

eigenfunction власна функція

eigenvalue власне значення; характеристичне число (*матриці*)

eigenvector власний вектор

ejector 1. виштовхувач; викидач 2. ежектор

elasticity 1. пружність; еластичність 2. гнучкість, адаптаційна здатність

elbow 1. ліктьовий шарнір, лікоть (*робота*) 2. колінчастий патрубок;
коліно

electives факультативні програми (*які обирає користувач*)

electrics електрообладнання; електрична частина

electromagnet електромагніт

gripping ~ електромагнітний захватний пристрій

plunger ~ втяжний електромагніт

electronics 1. електроніка 2. електроніка, електронні схеми

control ~ керівна електроніка, електронні схеми керування

digitizing ~ електронні схеми оцифрування (*аналогових сигналів*)

robot ~ електронні блоки робота

signal-processing ~ електронні схеми обробки сигналів

element 1. елемент; (*складова*) частина 2. елемент, компонент;
деталь; ланка; орган

acicular sensing ~ голкоподібний [голчастий] чутливий елемент

arithmetic ~ арифметичний елемент

array ~ елемент масиву

comparison ~ елемент порівняння; орган порівняння; нуль-орган

computational [computing] ~ обчислювальний елемент

control ~ елемент (системи) керування; орган керування

dead time ~ ланка запізнення

detecting [detector] ~ чутливий елемент, детектор

dynamic(al) ~ динамічний елемент; динамічна ланка

image ~ 1. фрагмент зображення; частина зображення 2. елемент зображення, піксель

kinematic chain ~ елемент кінематичного ланцюга; ланка кінематичного ланцюга

linear ~ лінійний елемент; лінійна ланка

list ~ елемент списку

logic(al) ~ логічний елемент

matching ~ s відповідні елементи (*на парі стереозображень*)

matrix ~ елемент матриці

nonlinear – нелінійний елемент; нелінійна ланка

OR ~ елемент АБО

photo ~ фотоелемент

picture ~ елемент зображення, піксель

primary ~ 1. первинний елемент 2. основний елемент

processing ~ 1. обробний елемент 2. процесорний елемент

processor ~ процесорний елемент

sensing (sensitive) ~ 1. чутливий елемент 2. датчик; сенсор
3. елемент (*системи*) відчуття

shared processing ~ процесорний елемент, що спільно використовується

storage ~ елемент ЗП, запам'ятовувальний елемент

structural ~ елемент конструкції

switching ~ перемикальний елемент

threshold ~ пороговий елемент

elevation 1. вертикальна проєкція; вид (*на кресленні*) 2. кут піднесення
3. висота; піднесення; підйом

back ~ вид ззаду

front ~ вид спереду

manipulator ~ висота (*підйому*) маніпулятора; ступінь підняття
/опускання маніпулятора

rear ~ вид ззаду

side ~ вид збоку

elevator підйомник, елеватор

belt ~ стрічковий підйомник

screw ~ шнековий підйомник

elicitation виявлення; вилучення

knowledge ~ вилучення знань

elimination 1. видалення; усунення 2. *мат.* виняток (*невідомого*)

hidden line ~видалення невидимих ліній (*під час аналізу сцен або синтезу зображень*)

noise ~ усунення шумів або перешкод

redundancy ~ усунення надмірності

elongation подовження; витягнутість

emergency непередбачена ситуація; аварія; вихід із ладу; аварійний; екстрений

emitter 1. випромінювач; джерело 2. емітер

infrared ~ джерело інфрачервоного [теплого] випромінювання; інфрачервоний випромінювач

enable 1. розблокувати 2. відмикати; знімати заборону; дозволяти (функціонування)

encapsulate 1. укладати в корпус 2. герметизувати 3. формувати пакети даних

encasement кожух; обшивка

encipher кодувати; шифрувати

encirclement обхід по контуру (*в аналізі стійкості системи керування або в обробці зображень*)

enclosure огороження; огорожа

encoder 1. кодовий датчик 2. кодувальний пристрій; шифратор

absolute ~ кодовий датчик абсолютного положення; абсолютний кодовий датчик

incremental ~ інкремент(аль)ний кодовий датчик; кодовий датчик відносного положення

joint position ~ кодовий датчик положення зчленування (*маніпулятора*)

linear ~ лінійний кодовий датчик; кодовий датчик лінійного переміщення

optical ~ оптичний кодовий датчик

position ~ позиційний кодовий датчик

pulse ~ 1. імпульсний кодовий датчик 2. імпульсний шифратор

resolver-to-digital ~ кодовий датчик з оцифровкою сигналу
резольвера

rotary ~ кодовий датчик кута повороту

shaft ~ кодовий датчик (кутового) положення валу або осі (*напр. ланки робота*)

encoding кодування; шифрування

convolutional ~ згорткове кодування (зображень, повідомлень)

run-length ~ кодування (зображень) довжинами пробігу (сканувального променя), кодування (зображень) довжинами серій (однорідних елементів)

encounter зіткнення; (*непередбачена*) зустріч // зіштовхуватися; зустрічатися

end 1. закінчення 2. край; кінець; торець // крайній; кінцевий

dead ~ 1. зупинка без можливості повторного пуску 2. глухий кут

distal ~ 1. дальній кінець 2. кінець (кінематичного ланцюга) маніпулятора з боку робочого органа

optical front ~ оптична частина (СТЗ); об'єктив

proximal ~ 1. ближній кінець 2. кінець (кінематичного ланцюга) маніпулятора з боку основи

endanger становити небезпеку

end-effector робочий орган (*робота*)

general-purpose ~ універсальний робочий орган; робочий орган загального призначення

multipurpose ~ багатофункціональний робочий орган

removable ~ змінний [знімний] робочий орган

special-purpose ~ спеціалізований робочий орган

endpoint кінцева точка; кінець (*руки*)

robot ~ 1. кінець (*руки*) робота 2. кінцева точка (*маршруту*) робота

energize 1. збуджувати 2. подавати живлення

energy енергія; потужність

image ~ потужність (*енергія*) зображення

kinetic ~ кінетична енергія

pattern ~ потужність (*енергія*) образу

potential ~ потенційна енергія

engagement зачеплення; кляцання

engine 1. двигун 2. машина; механізм

air ~ 1. пневматичний двигун 2. компресор

air-cooled ~ двигун із повітряним охолодженням

direct-drive ~ безредукторний двигун

driving ~ приводний двигун

fan ~ 1. двигун, що охолоджується вентилятором 2. мотор вентилятора

geared ~ двигун з редуктором

high-power ~ потужний двигун

high-speed ~ високошвидкісний двигун

hoisting ~ підйомна машина

inference [inferencing] ~ «машина» [механізм] логічного висновку (в III)

jet(-propulsion) ~ реактивний двигун

lock ~ механізм блокування

pancake ~ плоский двигун

piston [reciprocating] ~ поршневий двигун

reversing ~ реверсивний двигун

simulation ~ спеціальний процесор (для) моделювання

steering ~ кермовий двигун, двигун рульового керування

transform ~ спеціальний процесор (для) перетворень

engineer 1. інженер 2. механік; технік 3. спеціаліст

data-processing ~ спеціаліст з обробки даних

design ~ інженер-конструктор; розробник

field ~ спеціаліст з експлуатації, проф. експлуатаційник

hardware design ~ спеціаліст з розробки апаратури, розробник технічних засобів

industrial ~ спеціаліст з організації виробництва

knowledge ~ спеціаліст з техніки представлення та використання знань (у III)

management ~ спеціаліст із систем керування

robotic ~ 1. інженер або технік з експлуатації робіт 2. спеціаліст з робототехніки

software ~ спеціаліст із програмного забезпечення, розробник програмних засобів

system ~ 1. системотехнік 2. спеціаліст із систем

engineering 1. проектування; конструювання 2. техніка

automatic control ~ 1. техніка автоматичного керування [регулювання] 2. автоматика
communication ~ техніка зв'язку
computer-aided ~ автоматизована розробка; автоматизоване конструювання
control systems ~ 1. проєктування систем керування 2. системний аналіз (*завдань або пристроїв*) керування
human ~ інженерна психологія
industrial ~ організація виробництва
knowledge ~ техніка подання знань, *проф.* інженерія знань
project ~ техніка проєктування
requirements ~ технологія вироблення вимог (*у системі, що розробляється*)
robotic ~ 1. робототехніка 2. конструювання роботів
systems ~ 1. проєктування (*великих*) систем; система техніка 2. системне проєктування 3. техніка системного аналізу
value ~ інженерно-вартісний аналіз; техніко-економічний аналіз

enhancement удосконалення; покращення; розвиток; модернізація
edge ~ підкреслення контурів (*під час обробки зображень*)
image ~ поліпшення (*якості*) зображення
yield ~ збільшення виходу (*придатної*) продукції

enlargement розширення; збільшення
angular ~ кутове збільшення
image ~ збільшення зображення

enrichment поліпшення; збагачення
job ~ поліпшення організації праці

enterprise 1. підприємство 2. предметна сфера (*бази даних*)

entity 1. об'єкт 2. сутність; категорія
application ~ прикладна компонента (*програмного забезпечення*)
data ~ інформаційний об'єкт
external ~ зовнішній об'єкт; об'єкт навколишнього середовища
whole ~ цілісний об'єкт, єдине ціле

entry 1. введення; вхід 2. введені дані; вхідне повідомлення 3. елемент (*напр. таблиці*) 4. входження 5. проникнення (*через систему захисту*)
command ~ командний вхід (*керованого пристрою*)
data ~ інформаційний вхід (*пристрою*)

data description ~ елемент опису даних
job ~ введення завдання
keyboard ~ введення з клавіатури
manual ~ ручне введення
prompted ~ введення з підказкою; вказане введення
push-button ~ кнопкове введення
remote job ~ дистанційне введення завдань
tree ~ елемент деревоподібної структури

envelope 1. оболонка; кожух 2. обвідна 3. межа (зони чи ділянки)
restricted work ~ заборонена (для персоналу) зона (у робочому просторі робота)
robot motion ~ межа зони рухів робота
robot working ~ межа робочого простору робота

environment 1. робоче середовище (робота) 2. середовище; оточення; (зовнішні) умови 3. умови експлуатації

clustered ~ впорядковане середовище
cluttered ~ захаращене середовище
computing ~ обчислювальне середовище
demanned ~ умови безлюдного виробництва
explosive ~ вибухонебезпечне середовище
external ~ 1. зовнішнє середовище 2. умови експлуатації
extremal ~ екстремальне середовище
hostile ~ агресивне середовище
manufacturing ~ 1. робоче середовище 2. виробничі умови
on-line ~ 1. умови, що вимагають роботи в реальному часі
2. реальне робоче середовище
problem ~ 1. проблемне середовище 2. умови задачі
programming ~ умови програмування (робота)
programming-free ~ умови, що виключають потребу в

програмуванні

real-life ~ 1. реальні умови (на відміну від модельованих) 2. реальне робоче середовище
run-time ~ умови експлуатації
space-limited ~ 1. обмежені умови 2. обмежений робочий простір
structured ~ структуроване середовище
support ~ засоби підтримки; які забезпечують засоби
task ~ 1. середовище, в якому виконується завдання 2. робочі умови (виконання) завдання
unordered ~ невпорядковане [неорганізоване] середовище
unstructured ~ неструктуроване середовище

use ~ умови використання; умови експлуатації
user ~ умови роботи (*робота*) у користувача

epure епюра

equalization 1. вирівнювання 2. стабілізація; врівноважування

adaptive ~ адаптивна компенсація

histogram ~ вирівнювання гістограми (*в обробці зображень*)

spectral ~ усереднення енергетичного спектру (*сигналу в обробці зображень*)

equate 1. прирівнювати; 2. становити рівняння; встановлювати рівність

equation рівняння; рівність

algebraic ~ рівняння алгебри

approximate ~ 1. апроксимувальне рівняння 2. наближене
рівняння

arm motion ~ рівняння руху руки (*робота*)

characteristic ~ характеристичне рівняння

closing ~ замикаюче рівняння, рівняння замикання (*контуру регулювання*)

difference ~ різницеве рівняння, рівняння в кінцевих різницях

differential ~ диференційне рівняння

dynamic ~ рівняння динаміки, динамічне рівняння

generating ~ генеруюче рівняння

Gibbs-Appel ~s рівняння Гіббса-Аппеля (*динаміки механічних систем*)

heterogeneous ~ неоднорідне рівняння

homogeneous ~ однорідне рівняння

integral ~ інтегральне рівняння

kinematic ~ рівняння кінематики

Lagrange [Lagrangian] ~ рівняння Лагранжа

linear ~ лінійне рівняння

manipulator dynamic ~ рівняння динаміки маніпулятора

matrix ~ матричне рівняння

motion ~ рівняння руху

Newton ~s рівняння Ньютона

nonlinear ~ нелінійне рівняння

partial differential ~ диференційне рівняння у часткових похідних

perturbed ~ збурене рівняння, рівняння збуреного руху

reduced ~ зведене рівняння

steady-state ~ рівняння стаціонарного стану; рівняння (для) встановленого режиму

transient ~ 1. рівняння перехідного процесу 2. рівняння для перехідного режиму

vector ~ векторне рівняння

equilibrium рівновага

~ **of forces** рівновага сил

~ **of torques** рівновага моментів

dynamic ~ динамічна рівновага

indifferent [neutral] ~ індиферентна байдужа рівновага

stable ~ стійка рівновага

static ~ статична рівновага

unstable ~ нестійка рівновага

equipment обладнання; апаратура; оснащення

ancillary ~ допоміжне обладнання; допоміжна апаратура

automated ~ автоматизоване обладнання

automation ~ засоби автоматики

calibration ~ калібрувальна апаратура; обладнання для калібрування (*робота*)

charging - завантажувальне обладнання

control ~ 1. апаратура керування; апаратура регулювання 2. апаратура контролю

data communications ~ апаратура передачі даних

display ~ 1. індикаторне обладнання 2. дисплейна апаратура

feeding ~ обладнання для подачі (*напр. деталей*)

fixed ~ незнімне обладнання; фіксоване оснащення

guidance ~ 1. апаратура наведення (*напр. мобільного робота*) 2. напрямні пристрої

handling ~ маніпуляційне обладнання; маніпуляційний пристрій

hoisting [lifting] ~ (*вантажно-*)підйомне обладнання

loading ~ завантажувальне обладнання

maintenance ~ 1. експлуатаційне обладнання 2. ремонтне обладнання

manufacturing ~ виробниче обладнання; виробниче оснащення

material-handling ~ завантажувально-розвантажувальне обладнання; обладнання для транспортування [перенесення] матеріалів

metering ~ вимірювальна апаратура; вимірювальне обладнання

overhead ~ підвісне обладнання; обладнання, встановлене над робочою зоною

processing ~ 1. технологічне обладнання 2. обладнання для обробки (*даних*)
production ~ виробниче обладнання
remote control ~ апаратура дистанційного керування
robot protection ~ захисні пристрої робота; засоби захисту робота (*напр. від радіації*)
safety ~ техніка безпеки; обладнання, що забезпечує безпеку; захисні пристрої
self-test ~ апаратура із самоконтролем
signal-conversion ~ пристрій перетворення сигналів
slave ~ 1. підпорядковане обладнання; обладнання, що працює в підпорядкованому режимі 2. обладнання копіювального маніпулятора
standby ~ резервне обладнання
supervisory ~ 1. контрольна апаратура 2. диспетчерське обладнання 3. обладнання системи супервізорного керування (*роботом*)
support ~ допоміжне обладнання
technological ~ технологічне обладнання; технологічне оснащення
telematics ~ телемеханічне обладнання
test(ing) ~ випробувальне обладнання; випробувальна [перевірна] апаратура
tool ~ 1. інструментальне оснащення 2. набір інструментів
unattended ~ необслуговуване (*оператором*) обладнання
working ~ обладнання, що працює
work-transfer ~ обладнання для транспортування [*перенесення*] деталей [*виробів*]

erect 1. встановлювати; монтувати; споруджувати 2. прямий; вертикальний

ergonomics ергономіка

robot ~ ергономіка роботів

error помилка; похибка; відхилення

absolute ~ абсолютна помилка; абсолютна похибка

accumulated ~ накопичена [сумарна] помилка або похибка

actual ~ фактична помилка

admissible ~ припустима помилка; допустима похибка

alignment ~ 1. похибка юстування 2. похибка центрування

3. похибка вирівнювання (*деталей роботом*)

angular ~ 1. кутова помилка; кутова похибка 2. помилка у визначенні кута

approximation ~ помилка апроксимації; похибка апроксимації

black-to-white ~ помилка при переході від чорного до білого (*в обробці зображень*)

constant ~ постійна [систематична] помилка

construction ~ 1. конструктивна недоробка 2. помилка монтажу

contouring ~ 1. контурна похибка; помилка контурного керування; помилка відстеження контуру 2. помилка виділення контуру (*об'єкта на зображенні*)

control ~ помилка (*системи*) керування; похибка керування; помилка регулювання

decision ~ помилка при прийнятті рішення, помилкове рішення

design ~ помилка проєктування

drift ~ помилка через догляд параметрів; помилка через дрейф (*нуль*)

dynamic ~ динамічна помилка; динамічна похибка

end-point ~ відхилення чи похибка в кінцевій точці (*руки роботи*)

gross ~ груба помилка

human factor ~ помилка ігнорування людського фактора (*пов'язана з ігноруванням присутності людини в системі*)

input ~ 1. помилка на вході 2. помилка вхідної величини 3. помилка введення

input/output ~ помилка введення-виведення

inspection ~ помилка контролю

instrumental ~ інструментальна похибка

Mean Absolute Percentage ~ (MAPE) середня абсолютна відсоткова помилка

measuring [metering] ~ помилка виміру

nonobvious ~ неявна помилка

obvious ~ явна [очевидна] помилка

operating ~ 1. помилка через порушення правил експлуатації 2. помилка в роботі

operator ~ помилка оператора

orientation ~ 1. помилка орієнтації; похибка орієнтації (*напр. робочого органу роботи*) 2. похибка визначення орієнтації (*об'єкта*)

output ~ 1. помилка на виході 2. помилка вихідної величини 3. помилка виведення

path-following ~ помилка відстеження траєкторії; похибка відстеження траєкторії

percentage ~ відносна помилка

permissible ~ припустима помилка; допустима похибка
positioning ~ помилка у позиціонуванні; похибка позиціонування
program ~ помилка в програмі; програмна помилка
random ~ випадкова [несистематична] помилка
range ~ 1. відхилення за дальністю 2. помилка виміру дальності
recoverable ~ виправна помилка; помилка, яка допускає відновлення (*нормальної роботи*)
relative ~ відносна помилка
repeatability ~ 1. похибка повторюваності, похибка, що характеризує повторюваність (*рухів роботи*) 2. помилка через неідеальну повторюваність
requirement ~ помилка у визначенні (*технічних*) вимог
resolution ~ 1. похибка, що характеризує роздільну здатність 2. помилка через обмежену роздільну здатність
resultant ~ сумарна [накопичена] помилка [похибка]; результуюча помилка [похибка]
root-mean-square ~ середньоквадратична [середньоквадратична] помилка
round-off ~ помилка округлення
sequence ~ 1. помилка в послідовності (*дій*) 2. помилка через неправильну послідовність (*дій*)
setup ~ помилка початкової установки; помилка налаштування
software ~ помилка в системі програмного забезпечення; програмна помилка
specification ~ 1. помилка в описі 2. помилка в технічних вимогах
spurious ~ помилка; хибна помилка
"staleness" ~ 1. помилка запізнення (*у дискретизації аналогових сигналів*) 2. помилка через знос; помилка через старіння (*обладнання*)
static ~ статична помилка; статична похибка
steady-state ~ системна помилка; статична помилка
systematic ~ постійна [систематична] помилка
timing ~ 1. помилка синхронізації 2. помилка відліку часу
tolerated ~ припустима помилка; допустима похибка
total ~ 1. загальна помилка 2. сумарна [накопичена] помилка [похибка]
transformation ~ помилка перетворення
transmission ~ помилка передачі
true ~ справжня помилка; справжня похибка
truncation ~ помилка усічення; помилка відкидання (*залишкового члена формули*)
uncompensated ~ некомпенсована помилка

underrun ~ помилка через неповне завершення роботи програми

unrecoverable ~ невилправна помилка; помилка, що не допускає відновлення (*нормальної роботи*)

white-to-black ~ помилка під час переходу від білого до чорного (*в обробці зображень*)

zero point ~ 1. помилка у встановленні початку відліку 2. помилка через неточне встановлення початку відліку

estimate оцінка // оцінювати (*див. тж estimation*)

lower(-bound) ~ оцінка знизу, нижня оцінка

maximum likelihood ~ оцінка максимальної правдоподібності

sample ~ вибіркова оцінка, оцінка з вибірки

time ~ тимчасова оцінка

upper(-bound) ~ оцінка зверху, верхня оцінка

estimation 1. оцінка (*див. тж. estimate*) 2. оцінювання

adaptive ~ адаптивне оцінювання

cost ~ оцінка рівня витрат

error ~ оцінка похибки

least square ~ 1. оцінка за методом найменших квадратів

2. оцінювання за методом найменших квадратів

minimum variance ~ 1. оцінка з мінімальною дисперсією

2. оцінювання з мінімальною дисперсією

parameter ~ 1. оцінка параметрів 2. оцінювання параметрів

statistical ~ 1. статистична оцінка 2. статистична оцінка

estimator 1. пристрій [блок] оцінки, естиматор 2. формула оцінки; оцінна функція 3. (*статистична*) оцінка

biased ~ зміщена оцінка

efficient ~ ефективна оцінка

ratio ~ оцінка у вигляді відношення

unbiased ~ незміщена оцінка

E-stop кнопка аварійного вимкнення (*обладнання*)

evaluation 1. оцінка 2. обчислення; розрахунок

application ~ (*техніко-економічна*) оцінка застосування

benchmark ~ 1. контрольна оцінка 2. атестаційна оцінка

cost-benefits ~ оцінка ефективності витрат

experimental ~ експериментальна оцінка

performance ~ оцінка (*якості*) функціонування

practical ~ практична оцінка

qualitative ~ якісна оцінка

quantitative ~ кількісна оцінка

theoretical ~ 1. теоретична оцінка 2. теоретичний розрахунок

visual ~ візуальна оцінка

evaluator 1. обчислювач 2. пристрій [блок] оцінки

event 1. подія 2. результат

automatic ~ автоматична подія (*що відбувається в заданий час і контрольована пристроєм керування*)

disjoint ~s несумісні [взаємовиключні] події

exhaustive ~s повна система подій

external ~ зовнішня подія

functional ~ результат функціонування

independent ~ незалежна подія

interrupt ~ перервна подія

null ~ неможлива подія

operator-triggered ~ подія, ініційована оператором

random ~ випадкова подія

triggering ~ тригер, подія, що ініціює процес; ініціююча

evolution 1. розвиток, еволюція 2. зміна (*у часі*)

exact точний; правильний, безпомилковий

example 1. приклад 2. Зразок

excentricity ексцентриситет

exception 1. виняток 2. виняткова ситуація; виключний випадок

run-time ~ виняткова ситуація в процесі роботи

specification ~ 1. виключна ситуація в разі порушення заданих умов 2. виняток, передбачений у технічних вимогах

exchange 1. зміна // змінювати 2. обмін (*даними*) // обмінюватися (*даними*) 3. апаратура обміну; (*автоматичний*) комутатор каналів 4. перестановка моделей (*у компонуванні модульних конструкцій*)

automatic ~ 1. автоматична зміна (*напр. інструменту*)

2. автоматичний обмін 3. автоматичний комутатор каналів

automatic gripper ~ автоматична зміна захватного пристрою; автоматична зміна охоплення

bus ~ обмін по шині

data ~ обмін даними, інформаційний обмін
end-to-end ~ наскрізний (*інформаційний*) обмін (у промисловій мережі)
input-output ~ комутатор введення-виведення
message ~ 1. обмін повідомленнями 2. апаратура обміну повідомленнями
remote computer system ~ апаратура обміну між обчислювальною системою та дистанційними пристроями

excitation збудження

execution виконання (*програм, команд*)

command ~ виконання команди
concurrent ~ одночасне [паралельне] виконання (*кілька операцій*)
instruction ~ виконання команди
job ~ виконання роботи
motion ~ виконання руху
plan ~ виконання [реалізація] плану дій
program ~ виконання програми
remote ~ дистанційне виконання
(single)-step ~ покрокове виконання
task ~ виконання завдання (*роботом*)
trajectory ~ виконання (*руху по*) траєкторії, реалізація траєкторії (*роботом*)

executive диспетчер; програма, що організує процеси

exertion зусилля, момент, напруга

force/torque ~ докладання зусиль/моментів

exfoliation процес розділення тонких поверхневих шарів або обробка тонких шарів в технологічному процесі

sucker ~ процес [технологія], яка пов'язана з використанням вакуумних присосок для утримання, підйому або відділення об'єктів з різних поверхонь

existence існування

exit 1. вихід; вихідний канал 2. закінчення (*програми*); вихід (з *програми*)

exoskeleton екзоскелетон (*багатоланковий механізм, що одягається на людину і керований у копіювальному або супервізорному режимі*)

expandability розширюваність; нарощуваність

expansible 1. розтяжний; здатний розширюватися 2. *мат.* розкладний

expansion 1. розширення; нарощування 2. розтягування
3. *мат.* розкладання

heat ~ теплове розширення

memory ~ розширення пам'яті

sweep ~ розтягування розгортки (*в СТЗ*)

experience досвід; кваліфікація; майстерність

experiment експеримент // проводити експеримент, експериментувати

computer ~ машинний експеримент

controlled ~ керований експеримент

designed ~ спланований експеримент

model ~ експеримент із моделлю; експеримент на моделі, модельний експеримент

natural ~ натурний експеримент; експеримент у природних умовах

robotized ~ роботизований експеримент

seminatural ~ напівнатурний експеримент (*на моделі в комплексі з реальною апаратурою*)

simulation ~ імітаційний експеримент; експеримент з використанням імітаційного моделювання

test-bed-based ~ експеримент з використанням макета [випробувального стенду]

expert спеціаліст; експерт (*у певній галузі знань*)

expertise 1. експертні знання; досвід 2. експертиза (*напр. проєктних рішень у системі*)

computerized ~ комп'ютеризовані експертні знання

human ~ людський досвід (*використовуваний в експертній системі*)

explainer блок пояснення (*дій III*)

explicit очевидний; певний; докладний

exposure зовнішній вплив

expression вираз

approximate ~ наближений вираз

Boolean ~ Булевий вираз

call ~ запит, що реалізує звернення до підпрограми

conditional ~ умовний вираз

graphic ~ графічне представлення

logical ~ логічний вираз

numerical ~ чисельний вираз

extender 1. подовжувач 2. розширювач

extensibility розширюваність; нарощуваність

extension 1. витягування; висування 2. розширення; нарощування; продовження 3. протяжність 4. наставка; подовжувач

arm ~ 1. витягування [висування] руки (*робота*) 2. подовжувач руки (*робота*)

boom ~ висування ланки (*маніпулятора в призматичному зчленуванні*)

elbow ~ витягування (*маніпулятора*) за рахунок розгинання ліктьового шарніра

joint ~ висування (*ланка маніпулятора*) в (*призматичному або телескопічному*) зчленуванні; витягування (*маніпулятора*) за рахунок розгинання зчленування

language ~ розширення мови

externally-driven із зовнішнім керуванням, керованим зовнішніми сигналами

extinguisher вогнегасник

robot(ic) ~ автоматичний вогнегасник

extraction витяг; виділення

contour ~ виділення контуру (*об'єкта на зображенні*)

edge ~ виділення краю (*об'єкта на зображенні*)

feature ~ виділення (*характерних*) ознак (*на зображенні*)

signal ~ виділення сигналу (*на тлі перешкод*)

workpiece ~ вилучення деталей (*із тари*)

extractor 1. блок виділення 2. блок добутку
edge ~ блок виділення краю (*об'єкта на зображенні*)
feature ~ блок виділення (*характерних*) ознак (*на зображенні*)
square-root ~ блок добутку квадратного кореня

extrapolation екстраполяція

extremity кінцівка (*маніпуляційного або крокуючого робота*)

extremum *мат.* екстремум

extrusion 1. екструзія (*ділянка випинання об'єкта на зображенні*)
2. виштовхування; витіснення; видавлювання 3. штампування витяжкою

eye око; відеосенсор (*робота*)

eyeballing візуальний контроль; огляд

eye-in-hand візуальний сенсор на маніпуляторі

eyesight поле зору

F

fabrication виготовлення; виробництво

face 1. екран (*напр. дисплея*) 2. особа; лицьова сторона; вид спереду
3. торець; грань; фаска

friction ~ поверхня тертя, фрикційна поверхня

support [thrust] ~ опорна поверхня

faceplate лицьова панель (*напр. пульта керування*)

facet 1. фацет, аспект (*елемент фреймового представлення знань*)
2. грань; фаска

facility 1. пристрій 2. *мн.* обладнання; апаратура; оснащення
3. *мн.* засоби

auxiliary ~ies допоміжне обладнання; допоміжні застосунки

calibration ~ies 1. калібрувальні пристрої 2. апаратура калібрування 3. засоби калібрування

communication ~ies засоби зв'язку

computing ~ies обчислювальні засоби

control ~ies 1. пристрої керування 2. засоби керування
database ~ies засоби бази даних
disaster ~ies 1. засоби аварійного резерву 2. засоби аварійного захисту
input/output ~ies 1. апаратура введення/виведення 2. засоби введення – виведення
lighting ~ освітлювальний пристрій
maintenance ~ies 1. експлуатаційне обладнання 2. ремонтне обладнання
management ~ies засоби керування
perceptual ~ies перцепційні можливості, здібності (*робота*) до сприйняття (*об'єктів робочого середовища*)
peripheral ~ies периферійне обладнання
robotic ~ies 1. робототехнічні пристрої 2. засоби робототехніки
robot-programming ~ies засоби програмування робота
robot-teaching ~ies засоби навчання робота
security ~ies 1. захисні пристрої; захисні пристосування 2. засоби (*техніки*) безпеки; засоби захисту
storage ~ies 1. склади; складське обладнання 2. запам'ятовувальні пристрої; накопичувачі (*інформації*)
test ~ies 1. випробувальне обладнання 2. засоби перевірки; засоби тестування
visual ~ies 1. обладнання СТЗ 2. засоби технічного зору
watch ~ies засоби спостереження (*за станом системи*)
factbase база (*даних для зберігання*) фактів, проф. фактуальна база даних

factor 1. фактор; показник 2. множник; коефіцієнт (*див. тж coefficient*)
3. агент; посередник

amplification ~ коефіцієнт посилення
assurance ~ коефіцієнт міцності; запас міцності
asymmetry ~ коефіцієнт асиметрії (*ознака розпізнаваного об'єкта*)
attenuation ~ коефіцієнт ослаблення; коефіцієнт згасання
branching ~ коефіцієнт розгалуження (*напр. у дереві пошуку*)
certainty - показник [коефіцієнт] впевненості або достовірності (*гіпотези, що генерується в ШІ*)
common ~ загальний множник
complexity ~ показник складності
contrast ~ коефіцієнт контрастності
correction ~ поправочний коефіцієнт; коефіцієнт корекції
coupling ~ 1. коефіцієнт зв'язку 2. коефіцієнт взаємодії (*ступенів руху маніпулятора*) 3. фактор взаємовпливу

damping ~ коефіцієнт загасання
degradation ~ коефіцієнт зниження продуктивності
diffuse reflection ~ коефіцієнт розсіяного відображення
dissipation ~ 1. коефіцієнт розсіювання 2. коефіцієнт втрат
distortion ~ 1. коефіцієнт спотворення 2. фактор, що спричиняє спотворення, чинник спотворення
elongation ~ коефіцієнт витягнутості (*ознака розпізнаваного об'єкта*)
engineering ~s технічні умови
enlargement ~ коефіцієнт збільшення (*напр. зображення*)
expansion ~ 1. коефіцієнт розширення 2. коефіцієнт розтягування (*напр. зображення*) 3. коефіцієнт розкладання
feedback ~ коефіцієнт зворотного зв'язку
form ~ коефіцієнт форми (*ознака розпізнаваного об'єкта*)
human ~ проф. людський фактор
intermittency ~ шпаруватість (*імпульсів*)
loss ~ коефіцієнт втрат
noise ~ коефіцієнт шуму, шум-фактор
operational ~ 1. експлуатаційний показник 2. експлуатаційний фактор 3. *мн.* робочі характеристики
proportional control ~ коефіцієнт пропорційного керування
proportionality ~ коефіцієнт пропорційності
quality ~ коефіцієнт якості
reflection ~ коефіцієнт відображення
scale [scaling] ~ 1. масштабний коефіцієнт 2. масштабний множник 3. ціна поділу шкали
stability ~ коефіцієнт стійкості; запас стійкості
time - 1. тимчасовий коефіцієнт 2. фактор часу
transfer ~ коефіцієнт передачі
unbalance ~ коефіцієнт нерівномірності навантаження
work load ~ коефіцієнт (*робочого*) завантаження

factory завод; фабрика; (промислове) підприємство
~ **of a future** завод майбутнього
automated ~ завод-автомат; автоматизоване підприємство
computer-integrated ~ комплексно автоматизоване підприємство
flexible manufacturing ~ гнучке виробниче підприємство
unmanned ~ безлюдне (*роботизоване*) підприємство

factory-wide у масштабах підприємства

fail 1. ушкоджуватися; виходити з ладу; відмовляти (у роботі) 2. не досягати успіху (напр. під час пошуку рішення)

failproof захищений від відмов

fail-safe відмовобезпечний

fail-soft з поступовим погіршенням параметрів (у разі несправностей); з амортизацією відмов

failure 1. відмова (у роботі); несправність; ушкодження; руйнування; збій 2. невдача, несприятливий результат 3. неспроможність; нездатність

benign ~ безпечна відмова

chance ~ випадковий збій

chargeable ~ проф. відповідальна відмова (з вини виробника обладнання)

complete ~ повна відмова

critical ~ критична [небезпечна] відмова

detectable ~ виявлена відмова

ED ~ відмова через помилку проєктування обладнання

EM ~ відмова через погану якість виготовлення обладнання

equipment design ~ відмова через помилку проєктування обладнання

equipment manufacturing ~ відмова через погану якість виготовлення обладнання

fatal ~ проф. фатальна відмова (не усувається системними засобами)

fatigue ~ втомне руйнування

functional ~ функціональна несправність

gripping ~ невдача під час захоплення (об'єкта роботом)

incipient ~ стан, близький до відмови; відмова, що зароджується

intentional ~ навмисне спричинена відмова

intermittent ~ періодична відмова; *мн.* періодичні збої

latent ~ прихована [неявна] відмова

long-term ~ тривала відмова

malign ~ небезпечна відмова

mechanical ~ 1. механічне ушкодження 2. відмова механічної частини (*робота*)

misuse ~ відмова через неправильне звернення

multiple ~ множинна відмова

nonchargeable ~ проф. негарантійна відмова (не з вини виробника)

operational ~ експлуатаційна відмова
part design [PD] ~ відмова через помилки проектування вузла [деталі]
program ~ збій програми
random ~ випадковий збій
search ~ невдача під час пошуку, невдалий пошук
short-term ~ короткочасна відмова
software ~ несправність програмного забезпечення
software error ~ відмова через помилку в програмному забезпеченні
structural ~ руйнування конструкції
undetectable ~ невиявлена відмова
wear-out ~ відмова через зношування

failure-free безвідмовний

false 1. не правильний (значення логічної функції) // хибний, помилковий; 2. хибно, помилково
~ **positive** хибно позитивний
~ **negative** хибно негативний

family сімейство; ряд; серія
~ **of curves** сімейство кривих
~ **of designs** 1. сімейство конструкцій 2. сімейство проєктних рішень
~ **of solutions** сімейство рішень
compatible ~ сімейство сумісних пристроїв або систем
computer ~ сімейство [ряд] комп'ютерів
IC ~ сімейство інтегральних схем, сімейство ІС
logic ~ сімейство логічних елементів, *проф.* тип логіки
robot ~ сімейство роботів
task ~ сімейство завдань

fan вентилятор; опать вентилятора

fast-acting швидкодійний

fasten скріплювати; з'єднувати; звинчувати; затискати

fastener скоба; затискач; з'єднувальна деталь; *мн.* кріплення деталі, кріплення

fault 1. ушкодження; несправність 2. помилка 3. дефект; недолік
assembly ~ 1. дефект складання 2. помилка під час складання
coupling ~ 1. несправність типу паразитного зв'язку 2. помилка через взаємовплив (*ступенів рухливості маніпулятора*)
design ~ помилка проєктування
image ~ спотворення зображення; дефект зображення
interactive ~ несправність, спричинена взаємовпливом (*процесів*)
latent ~ 1. прихована [неявна] несправність 2. прихований дефект
manufacturing ~ виробничий дефект
multiple ~s 1. множинні несправності 2. численні помилки
single ~ 1. поодинокі несправності 2. поодинокі помилки
solid ~ стійка несправність
stuck-at ~ несправність типу застрягання в одному стані
sustained ~ стійке пошкодження; стійка несправність
untestable ~ неперевірюваний дефект
worst-case ~ несправність, що виявляється в найважчому режимі роботи
fault-intolerant чутливий до відмов, такий, що не має властивості відмовостійкості
fault-tolerance відмовостійкість
algorithm-based ~ алгоритмічна відмовостійкість
function-level ~ функціональна відмовостійкість
hardware ~ апаратна відмовостійкість

faulty несправний, дефектний

feasibility 1. здійсненність; досяжність 2. обґрунтованість; доцільність
engineering ~ технічна здійсненність
operating ~ 1. функціональна реалізованість 2. життєздатність у реальних умовах експлуатації
technical ~ 1. технічна здійсненність 2. техніко-економічне обґрунтування

feature 1. ознака; особливість (*розпізнаваного об'єкта*) 2. якість; характерна риса

ancestral ~s успадковані властивості (*від попередньої модифікації системи*)
classification ~ класифікаційна ознака
contour ~ контурна ознака
directional ~ 1. ознака напрямку 2. ознака, що визначається за орієнтацією (*об'єкта або фрагмента*)
distinctive ~ відмітна [диференціальна] ознака

global ~ глобальна ознака
high-level ~s ознаки високого рівня
histogram ~ гістограмна ознака
intensity ~ яскрава ознака
key ~ ключова ознака
linguistic ~ лінгвістична [вербальна, описова] ознака (у розпізнаванні образів)
local ~ локальна ознака
low-level ~s ознаки низького рівня
numerical ~ чисельна ознака; кількісна ознака
prominent ~ орієнтир (на місцевості)
qualitative ~ якісна ознака
quantitative ~ кількісна ознака
spatial spectral ~ просторово-спектральна ознака (розпізнаваного об'єкта)
topological shape ~ топологічна ознака форми; топологічна характеристика форми (об'єкта)
verbal ~ вербальна [описова, лінгвістична] ознака (у розпізнаванні образів)

feed 1. подача // подавати 2. живлення; постачання // жити; постачати 3. (початкова) установка числа (у рахунковому пристрої)

air ~ 1. подача (стиснутого) повітря 2. пневмоподача

belt ~ подача за допомогою стрічки або аса

conveyor ~ конвеєрна подача

dial ~ револьверна подача

forced ~ примусова подача

gravity ~ гравітаційна подача; подача самопливом

magazine ~ магазинна подача

rack ~ подача за допомогою зубчастої рейки

ratchet ~ подача за допомогою храпового колеса

robot ~ 1. подача за допомогою робота 2. подача (деталей) до робота

conveyor ~ конвеєрна подача

dial ~ револьверна подача

forced ~ примусова подача

gravity ~ гравітаційна подача; подача самопливом

magazine ~ магазинна подача

rack ~ подача за допомогою зубчастої рейки

ratchet ~ подача за допомогою храпового колеса

robot ~ 1. подача за допомогою робота 2. подача (деталей) до робота

screw ~ гвинтова подача
shunt ~ *ел.* паралельне живлення
wire ~ подача (*зварювального*) дроту

feedback зворотний зв'язок

~ **from product quality** зворотний зв'язок за якістю продукції
adaptive ~ адаптивний зворотний зв'язок
bilateral ~ двосторонній зворотний зв'язок
cross ~ перехресний зворотний зв'язок
delayed ~ запізнений зворотний зв'язок, зворотний зв'язок із запізненням
derivative ~ зворотний зв'язок за похідною
elastic ~ регульований [гнучкий] зворотний зв'язок
feature ~ зворотний зв'язок за ознаками (*зображення*)
force ~ зворотний зв'язок за зусиллям, силовий зворотний зв'язок
global ~ глобальний зворотний зв'язок
integral ~ інтегральний зворотний зв'язок
internal ~ внутрішній зворотний зв'язок
lagging ~ запізнений зворотний зв'язок; зворотний зв'язок із запізненням
linear ~ лінійний [пропорційний] зворотний зв'язок
local ~ локальний [місцевий] зворотний зв'язок
multiple sensory ~ багатоканальний сенсорний зворотний зв'язок; зворотний зв'язок за сигналами від кількох сенсорів
negative ~ негативний зворотний зв'язок
position ~ зворотний зв'язок за положенням, позиційний зворотний зв'язок
positive ~ позитивний зворотний зв'язок
proportional ~ пропорційний [лінійний] зворотний зв'язок; жорсткий зворотний зв'язок
rate ~ зворотний зв'язок за швидкістю; зворотний зв'язок за похідною
sensory ~ сенсорний зворотний зв'язок
servo ~ зворотний зв'язок
state ~ зворотний зв'язок за станом (*системи*)
tachometer ~ тахометричний зворотний зв'язок; зворотний зв'язок за швидкістю (*у зчленуванні маніпулятора*)
torque/force ~ силомоментний зворотний зв'язок
touch ~ зворотний зв'язок за сигналом торкання, тактильний зворотний зв'язок
user ~ зворотний зв'язок (*постачальника*) з користувачем (*системи*)

visual ~ зоровий [візуальний] зворотний зв'язок

feeder живильник; подавальний механізм; завантажувальний пристрій

apron ~ стрічковий живильник

bin ~ бункерний живильник

bowl ~ чашковий живильник

chain ~ ланцюговий подавальний механізм

chute ~ лотковий живильник

disk ~ дисковий живильник

drum ~ барабанний живильник

magazine ~ магазинний живильник

mechanical ~ механічний живильник

plunger ~ плунжерний живильник

programmable ~ програмно керований (програмований)
живильник

rotary table ~ тарілчастий живильник; живильник типу
поворотного столу

screw ~ шнековий живильник; шнек, шнековий транспортер

shaker [vibratory] ~ вібраційний живильник

feedforward 1. попередження; попередження 2. прямий зв'язок;
випереджувальний зв'язок

feeding 1. подача 2. живлення (*див. тж feed*) // живильний

material ~ подача матеріалів

feeler щуп: чутливий елемент

fembot жінка-робот (*роботизований манекен*)

fence 1. огорожа, загорожа 2. запобіжний кожух

fettling очищення злитків

robotic ~ роботизоване очищення злитків

fiber 1. (*оптичне*) скловолокно 2. світловод, світлопровід 3. волокно;
нитка; волосок

optical ~ 1. оптичне скловолокно 2. світловод, світлопровід

fidelity точність (*відтворення*), правильність (*передачі інформації*)

field 1. поле; простір; сфера 2. поле, група розрядів (*кодового слова*)
3. галузь, сфера

~ **of application** галузь [сфера] застосування

~ of gravity поле тяжіння, гравітаційне поле
data ~ поле даних
deformation ~ поле деформацій (*зображення*)
electromagnetic ~ електромагнітне поле
gradient ~ поле градієнтів (*напр. зображення*)
image ~ поле зображення
instruction ~ поле команди
magnetic ~ магнітне поле
picture ~ поле зображення
receptive ~ рецептивне поле (*чутливого елемента*)
specialist ~ спеціальна галузь знань (*відображена в базі знань*)
vector ~ вектор поля
visual ~ поле зору

field-programmable програмований в умовах експлуатації

field-replaceable той, що допускає заміну в умовах експлуатації

figure 1. фігура; малюнок 2. цифра // позначати цифрами

~ of merit показник якості (*напр. керування*)

noise ~ коефіцієнт шуму, шум-фактор

filament нитка; волосина; волокно

fiber-glass скловолокно

file файл // формувати файл; заносити до файлу; зберігати у файлі

command ~ командний файл

control program ~ файл керуючої керівної програми (*робота*)

data ~ файл даних; інформаційний файл (*на відміну від програмного*)

detail ~ файл оперативної інформації, поточний файл

feature ~ файл ознак

master ~ головний файл; файл нормативно-довідкової інформації

object ~ 1. об'єктний файл 2. файл даних про об'єкти

part production ~ файл технологічних параметрів деталей

robot parameters ~ файл параметрів робота

routing ~ 1. файл технологічних маршрутів 2. файл трасування

setup ~ 1. паспортний файл 2. файл завантаження

tool-life ~ файл терміну служби інструменту

visual calibration ~ файл (*параметрів*) калібрування СТЗ

filling заповнення

contour ~ заповнення контуру (в обробці зображень)

film 1. плівка; тонкий шар 2. фотоплівка

filter 1. фільтр // фільтрувати 2. фільтр (апаратні та/або програмні засоби фільтрації інформації)

air ~ повітряний фільтр

analog ~ аналоговий фільтр

band-pass ~ смуговий фільтр

band-stop ~ (смушковий) загороджувальний [загороджувальний, режекторний] фільтр

Bessel ~ фільтр Бесселя

Butterworth ~ фільтр Баттерворт

coding ~ кодувальний фільтр

comb ~ гребінчастий фільтр (з кількома смугами пропускання)

compensating ~ 1. вирівнювальний фільтр; коригувальний фільтр
2. компенсаційний (світло) фільтр

critically damped ~ критично демпфований фільтр

data ~ інформаційний фільтр

digital ~ цифровий фільтр; дискретний фільтр

high-pass ~ фільтр верхніх частот, ФВЧ

Kalman ~ фільтр Калмана

light ~ світлофільтр

low-pass ~ фільтр нижніх частот, ФНЧ

matched ~ узгоджений фільтр (максимізує співвідношення сигнал/шум у вихідному сигналі)

median ~ медіанний фільтр (зменшує шум в зображеннях або сигналах)

model-reliant ~ фільтр, що залежить від моделі

optical ~ оптичний фільтр

pattern matching ~ 1. фільтр з узгодженням образів 2. фільтр із перевіркою збігу кодів або образів

selective ~ вибірковий [селективний] фільтр

smoothing ~ згладжувальний фільтр

zero-crossing ~ фільтр нульового контуру (що виділяє лінію нульового рівня під час обробки зображень)

filtering фільтрація

digital ~ цифрова фільтрація

homomorphic ~ гомоморфна фільтрація

logical ~ логічна фільтрація

matched ~ узгоджена фільтрація

median ~ медіанна фільтрація

spatial frequency ~ просторова частотна фільтрація

thresholding ~ порогова фільтрація; фільтрація шляхом порівняння з порогом

Wiener ~ вінеровська фільтрація

finder 1. видошукач, візир 2. пеленгатор; прилад для виявлення

3. далекомір

corner ~ блок або оператор виявлення куточків (*на зображеннях об'єктів*)

direction ~ пеленгатор; прилад для визначення напрямку (*на ціль*)

distance ~ далекомір

edge ~ блок або оператор виявлення країв (*об'єктів на зображенні*)

range ~ далекомір

view ~ видошукач

finding виявлення; відшукання; перебування 2. *мн.* отримані дані; відомості

edge ~ виявлення [знаходження] країв (*об'єктів на зображенні*)

fault ~ відшукання несправностей

orientation ~ визначення орієнтації (*об'єкта, напр. за допомогою СТЗ*)

position ~ визначення місцезнаходження

range ~ визначення відстані; визначення дальності

findpath 1. пошук шляху; пошук маршруту (*мобільного робота*)

2. пошук траєкторії

finger 1. палець; губка (*захватного пристрою*) 2. штифт 3. покажчик, стрілка

articulated ~ шарнірний палець

detection ~ штифт сприймання (у тактильному сенсорі)

easy-to-remove ~s знімні пальці; знімні губки

gripper ~ палець [губка] захватного пристрою; палець [губка] захвату маніпулятора

index ~ 1. фіксатор; стопорний штифт 2. «вказівний палець» (*антропоморфного захватного пристрою*)

pressurized ~ палець що змінює форму (*за подачі стисненого повітря*)

robot ~ палець (*захватного пристрою*) робота

finish 1. закінчення; кінець 2. оздоблення; доведення; чистова обробка // обробляти; обробляти начисто

surface ~ шорсткість поверхні; якість (оздоблення) поверхні

finishing 1. завершення 2. остаточна обробка

robotic ~ роботизовані операції обробки

finite кінцевий; обмежений

fireman пожежний/ пожежник/вогнеборець

robot(ic) ~ робот-пожежний

firm 1. фірма 2. твердий; міцний; щільний; стійкий

engineering ~ проєктна фірма, конструкторська фірма

robot-producing ~ фірма-виробник роботів

firmware 1. програмоване устаткування 2. програмно-апаратні засоби
3. програми ПЗУ; вбудовані програми

fit 1. посадка; розмір зазору// входити без зазору; щільно прилягати

2. припасування // припасовувати, точно відповідати; підходити

clearance ~ посадка із зазором

close ~ 1. точна посадка; туга посадка 2. точне припасування

exact ~ 1. нерухома посадка 2. точне припасування

loose ~ вільна (нещільна) посадка

tight ~ туга посадка

fitting 1. припасування; посадка (*під час складання*) 2. згладжування;
узгодження; підбір (*кривої*) по точках

curve ~ підбір або креслення кривої по точках

least squares ~ підбір методом найменших квадратів

robot ~ пуск і налагодження робота

fix 1. встановлювати 2. закріплювати; затискати; фіксувати 3. місце розташування

fixed 1. нерухомий; стаціонарний 2. закріплений; фіксований

fixing 1. установка 2. (за) кріплення; фіксація // кріпильний;
фіксувальний 3. *мн.* спорядження; обладнання; оснащення

detachable ~ роз'ємне кріплення

elastic ~ пружне кріплення

rigid ~ тверде кріплення

fixture затискний пристрій; кріплення; фіксатор

component turning ~ затискач поворотного типу

programmable ~ програмно-керований (*програмований*) затискний пристрій

quick change ~ швидкозмінне затискне пристосування

weld ~ затискний пристрій під зварювання; фіксатор зварюваних деталей

workholding ~ затискний пристрій для деталей; фіксатор деталей

flag прапор, прапорець; ознака (*сигналізує про подію, що відбулася*)

flange фланець

arm ~ фланець руки (*робота*)

coupling ~ сполучний фланець; стяжний фланець

gripper ~ фланець захватного пристрою; фланець захвату маніпулятора

end-effector ~ фланець робочого органа

hand ~ фланець захватного пристрою руки (*робота*)

manipulator ~ фланець маніпулятора

ring ~ кільцевий фланець

wrist ~ фланець зап'ястя (*руки робота*)

flare 1. відблиск 2. розтруб; (*конічне*) розширення

flash 1. спалах; блиск; відблиск 2. лампа-спалах

flat 1. площина // плаский 2. грань; фаска 3. настил 4. горизонтальна ділянка (*траєкторії*); плато

flexiarm 1. гнучка рука (*робота*) 2. рука (*робота*) з багатьма надмірними ступенями рухливості

flexibility 1. гнучкість: еластичність 2. (*функціональна*) гнучкість; перебудова

arm ~ гнучкість руки (*робота*)

computing ~ обчислювальна гнучкість, гнучкість обчислень

control ~ гнучкість керування

expansion ~ гнучкість за нарощування, гнучкість за розширення (системи)

gripper ~ гнучкість захватного пристрою; еластичність захватного пристрою

machine ~ 1. гнучкість верстата [машини] 2. гнучкість верстатного парку

manipulating ~ маніпуляційна гнучкість

manipulator ~ 1. гнучкість маніпулятора 2. маніпуляційна гнучкість

operation ~ операційна гнучкість; експлуатаційна гнучкість

process ~ гнучкість технології, технологічна гнучкість

product ~ номенклатурна гнучкість, гнучкість номенклатури plot(*виробів*)

production ~ виробнича гнучкість

programming ~ гнучкість програмування

replacement ~ можливість гнучкої заміни (*напр. інструменту*)

routing ~ гнучкість маршрутизації

software ~ 1. гнучкість програмного забезпечення 2. гнучкість, досягається завдяки програмному забезпеченню; програмна гнучкість

structural ~ 1. гнучкість [нежорсткість] конструкції 2. структурна гнучкість

volume ~ гнучкість за обсягами випуску (виробів)

flexible 1. гнучкий, нежорсткий; згинальний (про конструктивний елемент) 2. гнучкий; багатоцільовий; легко пристосовується; перебудований (*на виконання різних завдань*)

flexion згинання (*маніпулятора в зчленуванні*)

flexspline гнучке зубчасте колесо (*хвильового редуктора*)

flexure 1. вигин; кривизна; викривлення; прогин 2. відхилення

flip-flop 1. (*двопозиційне*) реле 2. тригер

floating 1. плаваючий; незакріплений 2. астатичний

floor 1. підлога; настил; перекриття 2. майданчик

assembly ~ 1. монтажний майданчик 2. складальний цех

magnetic ~ магнітна підлога

testing ~ випробувальний стенд; випробувальна площадка

floor-mounted змонтований на підлозі, підлоговий

flow 1. потік // потоковий 2. процес; перебіг 3. алгоритм; порядок виконання (*дій*)

~ **of material** матеріальний потік

control ~ 1. процес керування 2. алгоритм керування

data ~ потік даних; інформаційний потік

failure ~ потік відмов

information ~ інформаційний потік

motion ~ послідовність рухів

optical ~ оптичний потік

program ~ 1. хід, перебіг [процес виконання] програми 2. блок-схема програми; алгоритм програми

flowchart блок-схема

process ~ блок-схема технологічного процесу

flowcharting складання [розробка] блок-схем

flowgraph блок-схема (програми)

flowsheet технологічна карта

fluctuation 1. флуктуація; випадкова [нерегулярна] зміна 2. відхилення; коливання; варіація

fluid 1. рідина // рідкий; плинний 2. газ

pressure ~ гідравлічна рідина

fluidics гідравлічний (*привід*), флюїдика

fluted рифлений; гофрований

flux потік

luminous ~ світловий потік

flyback зворотний хід (*променя розгортки в СТЗ*)

flywheel маховик

FMS [flexible manufacturing system] гнучка виробнича система, ГВС

conveyor-based ~ гнучка виробнича система конвеєрного типу

dedicated ~ спеціалізована гнучка виробнича система

engineered ~ замовна гнучка виробнича система (сконструйована за технічними умовами замовника)

modular ~ модульна гнучка виробнича система
random ~ нерегулярна гнучка виробнича система (*здатна до довільної зміни виробів*)
rotational part ~ гнучка виробнича система з випуску деталей (*turny mil*) обертання
sequential ~ послідовна [регулярна] гнучка виробнича система (*випускає різні вироби партіями*)
show-room ~ демонстраційна гнучка виробнича система
turnkey ~ гнучка виробнича система, що здається «під ключ»

focus фокус // фокусувати; наводити на різкість

focusing фокусування; наведення на різкість

folding 1. згинання; складання // доладний 2. згортка, згортання

follow 1. стежити; відстежувати 2. повторювати 3. впливати; витікати

follower 1. стежить пристрій стеження; ланка стеження; пристрій відстеження 2. повторювач 3. ведений елемент (*передачі*) 4. програма або оператор простеження

accomodating edge ~ оператор простежування контурів (*об'єктів на зображенні*) з акомодациєю

cam ~ кулачковий пристрій стеження

contour ~ оператор простежування контурів (*об'єктів на зображенні*)

curve ~ 1. оператор простеження кривих (*на зображенні*)
2. графобудівник

emitter ~ емітерний повторювач

line ~ оператор простеження ліній (*на зображенні*)

path ~ пристрій [система] відстеження траєкторії

seam ~ пристрій відстеження зварного шва

following 1. стеження; відстеження; простежування 2. спостереження
3. наступний

contour ~ 1. простежування контурів (*об'єктів на зображенні*)
2. рух уздовж заданого контуру, відстеження контуру (*робочим органом робота*)

curve ~ 1. простеження кривих (*на зображенні*) 2. рух уздовж заданої кривої, відстеження кривої

path ~ рух уздовж заданої траєкторії, відстеження траєкторії; рух заданим шляхом

route ~ рух заданим маршрутом

seam ~ відстеження зварного шва

trajectory ~ рух уздовж заданої траєкторії, відстеження траєкторії

follow-on наступна модель, модифікація

follow-up 1. жорсткий зворотний 2 пристрій стеження // стежити, відстежувати 3. календарний контроль

foolproof захищений від невмілого звернення, *проф.* «захищений від дурня»; не вимагає кваліфікованого обслуговування

foot 1. стопа [опора] ноги (*крокуючого робота*) 2. ніжка; стійка

footprint опорна поверхня; площа основи

forbidden заборонений; закритий

force 1. сила, зусилля 2. змушувати; змушувати 3. форсувати

accelerating [**acceleration, accelerative**] ~ прискорювальна сила

back electromotive ~ протиелектрорушійна сила, протиерс

balance [**balancing**] ~ врівноважувальна сила

bearing ~ несуча здатність; навантажувальна здатність; вантажопідйомність (*конструкції*)

breakaway ~ 1. сила відриву; сила рушання (*з місця*) 2. руйнівна сила

centrifugal ~ відцентрова сила

centripetal ~ відцентрова сила

compensation ~ сила компенсації; компенсуюча сила

compliant ~ податливе зусилля

component ~ складальна сила

compressive ~ стискне зусилля

control ~ керівне зусилля

Coriolls ~ сила Коріоліса, коріолісова сила

counteracting ~ протидійна сила протидії; протидія

coupling ~ 1. сполучна сила, сила зв'язку 2. сила взаємовпливу (*ступенів рухливості робота*)

critical ~ критичне зусилля

cross ~ поперечна сила

damping ~ демпфувальна сила

decelerating [**deceleration, decelerative**] ~ гальмівна сповільнювальна сила

directing ~ спрямовувальна сила

distributed ~ розподілена сила; розподілене навантаження
drive ~ 1. зусилля, розвинуте приводом 2. рушійна сила
driving ~ рушійна сила; тягове зусилля
dynamic ~ динамічне зусилля; динамічне навантаження
elastic ~ пружна сила; сила пружності
electromotive ~ електрорушійна сила, ЕРС
equilibrant ~ врівноваження
external ~ зовнішня сила
friction(al) ~ сила тертя
generalized ~ узагальнена сила
gravitation (al) [gravity] ~ сила гравітації, сила тяжіння
grip(ping) ~ зусилля захоплення
horizontal ~ горизонтальна сила
inertial ~ сила інерції, інерційна сила
interacting ~ сила взаємодії
internal ~ внутрішня сила
joint ~ 1. сила, що діє в зчленуванні (*маніпулятора*) 2. сумарна [загальна] сила 3. *мн.* об'єднані зусилля
lateral ~ поперечна сила; бічна сила
motive [moving] ~ рушійна сила
net ~ рівнодіюча (*результуюча*) сила
normal ~ нормальна сила, сила, спрямована по нормалі
pinch(ing) ~ сила стиснення (*захватного пристрою*)
pressing ~ сила притискання, притискна сила; сила тиску
propulsive ~ рушійна (*вперед*) сила; штовхальна сила
rated ~ розрахункова сила; номінальна сила
reacting ~ сила реакції; сила протидії
resistance ~ сила опору
resultant ~ рівнодійна [результуюча] сила
robot ~ зусилля, яке розвиває робот
rotary (rotation(al)) ~ обертальна сила, обертальне зусилля
side ~ бічна сила
single ~ зосереджена сила
starting ~ пускове зусилля; сила, що долає тертя або інерцію спокою
tangential ~ дотична [тангенціальна] сила, сила, спрямована по дотичній
tractive ~ тягове зусилля; сила тяги
turning ~ обертальна сила, обертальне зусилля
upward ~ підйомна сила; сила, спрямована вгору
vectorial ~ вектор сили

forced 1. вимушений; примусовий 2. форсований; посилений

forearm передпліччя (ланка маніпулятора між ліктьовим і зап'ястним шарнірами)

forecasting 1. прогнозування 2. прогноз, передбачення

collision ~ прогнозування зіткнень (робота з перешкодами)

demand ~ прогнозування попиту

exponentially smoothed ~ прогнозування за методом експоненційного згладжування

fault ~ прогнозування несправностей

long-range ~ 1. довгострокове прогнозування 2. довгостроковий прогноз

material requirements ~ прогнозування матеріальних потреб

motion ~ прогнозування руху

moving-average ~ прогнозування за методом ковзного середнього

short-range ~ короткострокове прогнозування

2. короткостроковий прогноз

forging кування

robotic ~ роботизоване кування

fork 1. розгалуження, розвилка 2. вилка // вилчастий, вилкуватий

conditional ~ розгалуження (програми) за умовним переходом

gripping ~ вилчастий, вилкуватий захватний пристрій

program ~ розгалуження програми

form 1. форма; вид; тип 2. контур; контур 3. формувати; утворювати

4. бланк документа

analog ~ аналогова [безперервна] форма (сигналу)

analytic(al) ~ аналітичний вираз

blob ~ обрис плями (на зображенні)

conjunctive ~ кон'юнктивна форма; кон'юнктивний вираз

digital ~ цифрова [дискретна] форма (сигналу)

disjunctive ~ диз'юнктивна форма; диз'юнктивний вираз

linear ~ лінійна форма, лінійна цільова функція (у задачах оптимального керування)

object ~ 1. форма об'єкта 2. контур об'єкта; контур об'єкта

quadratic ~ квадратична форма

reduced ~ перетворена форма; зведена форма

skeleton ~ 1. схематичне зображення 2. скелетна (графічна) модель

true ~ 1. природна форма (неперетворена) 2. прямий код (числа)

formality формальність, формалізованість

formalization формалізація

AI ~ формалізація в термінах штучного інтелекту

format 1. формат // задавати формат, форматувати 2. форма (*подання*)

data ~ формат даних

fixed ~ фіксований [жорсткий] формат

free ~ вільний [довільний) формат

image ~ формат зображення

instruction ~ формат команди

matrix ~ таблична форма; матрична форма

menu ~ форма (*діалогу*) типу вибору (з) меню

packed ~ упакований формат (*даних*)

formation формування; створення; складання; освіта

concept ~ формування понять (*у III*)

image ~ формування зображень (*в СТЗ*)

plan ~ формування плану (*дій робота*)

robot motion ~ формування рухів робота

word ~ словотвори (*у синтезаторах мови*)

formatless неформатований, безформатний

forming 1. формування 2. штампування

robotic ~1. роботизоване формування 2. роботизоване штампування

formula 1. формула; (*аналітичний*) вираз 2. склад; композиція

asymptotic ~ асимптотична формула

Bayes' ~ формула Баєса, баєсова формула

closed ~ замкнута форма; замкнутий вираз

design ~ розрахункова формула

forward kinematics ~ аналітичний розв'язок прямої кінематичної задачі

interpolation ~ інтерполяційна формула

inverse kinematics ~ аналітичний розв'язок зворотного кінематичного завдання

inversion ~ формула зворотного перетворення

Newton-Euler ~ формула Ньютона – Ейлера (*чисельного вирішення диференціальних рівнянь*)

recurrence ~ рекурентна формула

formulation формулювання; постановка (*завдання*); визначення
model ~ визначення моделі; розробка моделі
problem ~ постановка завдання; формулювання завдання

foundation основа; фундамент

fragment фрагмент (*напр. зображення*) // розбивати на фрагменти

frame 1. рама; каркас 2. рамка; кадр (*зображення*) 3. група [блок] даних
4. система відліку; система координат 5. кадр (*у ШІ*)

action ~ кадр програми дій (*робота*)

bed ~ станина; рама заснування

full ~ повний кадр

generalized coordinate ~ система узагальнених координат

generic ~ родовий кадр; кадр-прототип

hierarchical ~ ієрархічна система фреймів

knowledge ~ кадр знань

movable ~ 1. рухома рама (*основи роботи*) 2. рухома система координат

object-centered coordinate ~ система координат щодо об'єкта

picture ~ 1. рамка зображення; кадр зображення 2. система координат, пов'язана з картинною площиною

problem ~ кадрове подання завдання, кадр завдання

rigid ~ жорстка рама; твердий каркас

role ~ рольовий кадр

scanning ~ кадр розгортки

solution ~ фреймове подання рішення, фрейм рішення

video ~ 1. кадр зображення; рамка зображення 2. система координат, пов'язана з відеодатчиком

viewer-centered coordinate ~ система координат щодо спостерігача

world ~ 1. система координат світу (*робота*) 2. фрейм світу

wrist ~ система координат, пов'язана із зап'ястям (*маніпулятора*)

frame-based заснований на фреймовому поданні

framework каркас; кістяк; конструкція

conceptual ~ система понять (*у базах знань*)

logical ~ логічна основа

framing 1. формування кадру; кадрування 2. кадрова синхронізація

free 1. звільняти // вільний; незакріплений 2. холостий (*про хід*)

freedom 1. свобода 2. люфт; проміжок
motion ~ ступінь рухливості (*маніпулятора*)

free-standing автономний

freeze 1. фіксувати; зупиняти; *проф.* «заморожувати» (*напр. ступінь рухливості робота*) 2. «зафіксувати положення» (*команда в мові програмування*)

freeze-frame стоп-кадр (*в СТЗ*)

frequency 1. частота 2. повторюваність

angular ~ кутова частота

audio ~ звукова частота

base ~ основна частота, частота основної гармоніки

clock ~ тактова частота

conversion ~ частота перетворення

cutoff ~ частота відсічення; частота зрізу; гранична [критична] частота

frame ~ кадрова частота

free ~ власна частота; частота вільних коливань

fundamental ~ основна частота, частота основної гармоніки

horizontal ~ частота рядків

instruction ~ частота (*слідування*) команд

input ~ частота вхідного сигналу

natural ~ власна частота

resonance [resonant] ~ резонансна частота

scanning ~ частота розгортки

spatial ~ просторова частота

switching ~ частота перемикання

sync ~ частота синхронізації

undamped natural ~ власна частота без загасання; власна частота незагасних коливань

vibration ~ частота коливань; частота вібрацій

video [vision] ~ відеочастота; частота відеосигналу

voice ~ частота мовного діапазону

friction тертя

~ **of motion** тертя руху, кінематичне тертя

~ **of rest** тертя спокою, статичне тертя

backlash ~ тертя мертвого ходу

dry ~ сухе тертя
fluid ~ рідинне тертя
joint ~ тертя в зчленуванні
no-load ~ тертя холостого ходу
rolling ~ тертя кочення
sliding ~ тертя ковзання
static ~ тертя спокою, статичне тертя
viscous ~ в'язке тертя

friendliness зручність поводження (з системою): *проф.* дружлюбність, дружність (системи стосовно користувача)

friendly зручний, *проф.* дружній, доброзичливий
user ~ зручний для користувача, *проф.* дружній до користувача

front 1. передня сторона // передній 2. фронт
(im)pulse ~ фронт імпульсу
wave ~ фронт хвилі
front-end ~ інтерфейс програми для взаємодії з користувачем
intelligent ~ інтелектуальні засоби попередньої обробки даних

frontlighting підсвічування [освітлення] спереду (в СТЗ)

fulcrum 1. точка опори (*важеля*); вісь шарніра; центр шарніра; центр обертання 2. точка докладання сили; моментний полюс

full-function з повним набором функціональних можливостей, функціонально повний

full-scale повномасштабний; у натуральну величину

full-screen повноекранний, на весь екран

function 1. функція; призначення; дію // функціонувати; діяти; працювати 2. *мат.* функція, функціональна залежність 3. (*функціональний*) підрозділ, (*функціональна*) група (*напр.* розробників)

adaptive ~ функція адаптації (*робота*)
additive ~ адитивна функція
analog ~ безперервна функція
AND ~ функція І, кон'юнкція
autocorrelation ~ автокореляційна функція

Bayes decision ~ баєсова вирішальна функція
Boolean ~ булева функція
characteristic ~ характеристична функція
circuit ~ функціональне призначення схеми
composite ~ складна функція
compulsion ~ вимушувальна функція (у рівняннях руху)
continuous ~ безперервна функція
control 1. керівна функція 2. функція (*системи*) керування; дія (*системи*) керування
correction ~ коригувальна [поправна] функція, функція корекції
correlation ~ кореляційна функція, функція кореляції
cost ~ функція витрат
criterion ~ критеріальна функція, функція критерію
cross-correlation ~ взаємно-кореляційна функція
decision ~ вирішальна функція, функція вибору рішення
decision-making ~ функція прийняття рішень; прийняття рішень
describing ~ характерна функція
Dirac ~ функція Дірака, дельта-функція
discriminant ~ дискримінантна [дискримінувальна, розрізнявальна] функція
distribution ~ функція розподілу
driving ~ функція, що задає
entity-to-entity ~ функція, що задає зв'язок між об'єктами (*бази даних*)
error ~ функція помилок; інтеграл (*імовірності*) помилок
essential ~s життєво важливі функції
evaluated ~ обчислене значення функції
executive ~ організуюча [диспетчерська] функція 2. функція виконавчої системи
explicit ~ явна функція
exponential ~ експонентна [показова] функція
feedback ~ 1. функція [завдання] зворотного зв'язку 2. функція [функціональна залежність], що реалізується схемою зворотного зв'язку
forcing ~ змушувальна функція (у *рівняннях руху*)
generalized ~ узагальнена функція
Gibbs ~ функція Гіббса (*енергія прискорення механічної системи*)
goal ~ цільова функція; функція критерію, функція критерію
Hamiltonian ~ функція Гамільтона
harmonic ~ гармонійна функція
homogeneous ~ однорідна функція
implicit ~ неявна функція

intelligent ~ завдання штучного інтелекту, інтелектна функція
interpolating ~ інтерполююча функція
intrinsic ~ вбудована функція
inverse ~ зворотна функція
Lagrangian ~ функція Лагранжа, лагранжіан
library ~ бібліотечна функція (*передбачена бібліотекою програм*)
likelihood ~ функція правдоподібності
linear ~ лінійна функція
logic(al) ~ логічна функція
maintenance ~ група супроводу; група експлуатації; група ремонту
majority ~ мажоритарна функція
membership ~ функція приналежності (*у нечітких множинах*)
multiple-valued ~ багатозначна функція
NOT ~ функція НЕ, заперечення
objective ~ цільова функція
OR ~ функція АБО, диз'юнкція
penalty ~ штрафна функція, функція штрафу
piece(wise) continuous ~ шматково-безперервна функція
piece (wise) linear ~ шматково-лінійна функція
planning ~ 1. функція (завдання] блоку планування 2. група планування
polynomial ~ поліноміальна функція
power ~ ступенева функція
programmed ~ запрограмована функція
pulse ~ імпульсна функція
quality ~ функція якості
ramp ~ функція (*часу*)
random ~ випадкова функція
rate-distortion ~ залежність спотворень (*напр. зображень*) від швидкості передачі (*інформації*)
response ~ 1. частотна характеристика 2. функція відгуку
robot ~ 1. призначення робота; функція [завдання] робота
routine ~ 1. стандартна функція; підпрограма 2. стандартна дія
search ~ функція пошуку; пошукова функція; пошук
sensitivity ~ функція чутливості
service ~ 1. сервісна функція 2. група обслуговування
single-valued ~ однозначна функція
spectral ~ спектральна функція
spline ~ *mat.*сплайн-функція, сплайн
state-to-state ~ функція зміни станів
step ~ ступінчаста функція; стрибкоподібна функція
support ~ група підтримки

switching ~ перемикальна функція

table ~ таблична функція

test ~ 1. перевірна [контрольна] функція 2. група випробувань

threshold ~ порогова функція

transfer ~ 1. передатна функція 2. функція перетворення

transient [transition] ~ перехідна функція

trigonometric ~ тригонометричні функції

vector ~ векторна функція, вектор-функція

weight(ing) ~ вагова функція

functionality 1. функція; призначення 2. дієвість 3. функціональність; функціональні можливості

high ~ широкі функціональні можливості

function-compatible функціонально сумісний, сумісний за функціями

functioning функціонування, робота; дія

function-oriented функціонально-орієнтований

fuse 1. (*плавкий*) запобіжник 2. плавка перемичка (в ПЗУ)

external power supply ~ запобіжник зовнішнього джерела живлення

mechanical ~ механічний запобіжник; механічний захисний пристрій

fuse-programmable програмований

fusing злиття, об'єднання (*напр. ділянок зображення*)

fuzzy 1. розмитий; нечіткий 2. розпливчастий (*про зображення*)

Література

1. Шуневич Б. Частотний англійсько-російський словник з робототехніки. *Учен. зап. Тарт. ун-ту*. Тарту, 1985. Вип. 711. С. 117-126.
2. Шуневич Б. Структурні і функціональні характеристики англійської термінології з робототехніки : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Б. І. Шуневич. Львів, 1991. 215 с.
3. Англійсько-український частотний словник базових термінів з робототехніки / Шуневич Б. Львів : СПОЛОМ, 2023. 80 с.

Словники, стандарти

1. Карачун В. Я. Англо-український словник-довідник скорочень у галузі комп'ютерної техніки. Київ : Знання, 2000. 158 с.
2. Коссак О. М. Англо-український словник з інформатики та обчислювальної техніки. Львів : СП «БаК», 1995. 304 с.
3. Горюшина Г. Н.; Лозова Н. Є.; Тараненко О. О.; Фридрак В. Б.; Мельник Н. Ю.; Нечитайло О. І.; Родніна Л. О. ; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні ; Інститут української мови ; НАН України. Київ : Наук. думка, 2001. 1040 с. (Словники України).
4. Словник української мови Томи 1-14 (А-ПРЕФЕРЕНЦІЯ) / Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2015 – 2024. URL : <https://sum20ua.com/?wordid=195562&page>
5. Український орфографічний словник / Уклад. : Чумак В. В.; Шевченко Л. Л.; Ярун Г. М.; Шевченко І. В. - Київ : Довіра, 2005. (Словники України).
6. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2019. 257 с. URL : <https://www.ulif.org.ua/system/files/pravopus-new.pdf>
7. Fachwortschatzsammlung Handhabe und Industrierobotertechnik: Deutsch-Englisch-Russisch. – Zwickau: Ingenieurhochschule, 1982. 31 s.
8. Fachwortschatzsammlung Industrierobotertechnik: Deutsch-Englisch-Franzosisch-Slowakisch-Russisch. – Zwickau: Ingenieurhochschule, 1985. 145 s.
9. Jablonowsky J., Posey J.W. Robotics terminology. *American Machinist*, 1985. Vol. 129, № 10. P. 1271-1303.
10. Robotertechnik: Englisch-Deutsch-Franzosisch-Russisch. Berlin: VEB Verlag Technik. 273 s.
11. Special Issue-Activities for International Standardization of Robots ISO / TC 184 / SC2 / WG1 // *Robotto, Robot*, 1986. # 53. P. 1-23.

Джерела

Науково-технічна література (200 джерел), яка використана проф. Шуневичем для укладання Рукопису словника з робототехніки – понад 12 000 лексичних одиниць, л.о. (1980-1985 рр.)

Сучасна література (2019-2024 рр.)

1. Cen S. Ego-Motion Estimation and Localization with Millimeter-Wave Scanning Radar: PhD Thesis. Oxford, United Kingdom, 2019. URL: https://www.robots.ox.ac.uk/~mobile/Theses/Cen_Thesis_2019.pdf
2. Cen S., Newman P. [Radar-only ego-motion estimation in difficult settings via graph matching](#). *IEEE International Conference on Robotics and Automation*, 2019. URL: <https://arxiv.org/pdf/1904.11476.pdf>
3. FANUC. URL: <https://www.fanucamerica.com/products>
4. Hanwha_Hcr-12. Manual. URL: <https://www.manualslib.com/manual/2796734/Hanwha-Hcr-12.html?page=15#manual>
5. Fawzy, I., Mossa, M., Elsayy, A., & Diab, A. Enhancing the Performance of Power System under Abnormal Conditions Using Three Different FACTS Devices. *International Journal of Robotics and Control Systems*, 4(1), 1-32. 2024. URL: doi:<https://doi.org/10.31763/ijrcs.v4i1.1229>
6. Karthick, K., Dharmaprasanth, R., & Sathya, S. Predictive Modeling of Energy Consumption in the Steel Industry Using CatBoost Regression: A Data-Driven Approach for Sustainable Energy Management. *International Journal of Robotics and Control Systems*, 4(1), 33-49. 2024. URL: doi:<https://doi.org/10.31763/ijrcs.v4i1.1234>
7. Zahraoui, Y., Moutchou, M., Tayane, S., Fahassa, C., & Elbadaoui, S. Induction Motor Performance Improvement using Super Twisting SMC and Twelve Sector DTC. *International Journal of Robotics and Control Systems*, 4(1), 50-68. 2024. URL: doi:<https://doi.org/10.31763/ijrcs.v4i1.1090>
8. Liang, Y., Lijia, C., & Changyou, F. Research on Indoor 3D Reconstruction Technology Based on Semantic Visual Simultaneous Localization and Mapping. *International Journal of Robotics and Control Systems*, 4(1), 88-104. 2024. URL: doi:<https://doi.org/10.31763/ijrcs.v4i1.1266>
9. Abualigah, L., Izci, D., Ekinici, S., & Zitar, R. Optimizing Aircraft Pitch Control Systems: A Novel Approach Integrating Artificial Rabbits Optimizer with PID-F Controller. *International Journal of Robotics and Control Systems*, 4(1), 354-364. 2024. URL: doi:<https://doi.org/10.31763/ijrcs.v4i1.1347>
10. Furizal, F., Ma'arif, A., Rifaldi, D., & Firdaus, A. Comparison of Convolutional Neural Networks and Support Vector Machines on

Medical Data: A Review. *International Journal of Robotics and Control Systems*, 4(1), 445-462. 2024. URL: [doi:https://doi.org/10.31763/ijrcs.v4i1.1375](https://doi.org/10.31763/ijrcs.v4i1.1375)

11. Farag, W., Abouelela, M., & Helal, M. Finding and Tracking Automobiles on Roads for Self-Driving Car Systems. *International Journal of Robotics and Control Systems*, 3(4), 704-727. 2023. URL: [doi:https://doi.org/10.31763/ijrcs.v3i4.1022](https://doi.org/10.31763/ijrcs.v3i4.1022)

Довідкове видання

**Шуневич Богдан Іванович, д.пед.н, к.філол.н., професор,
Власовець Віталій Михайлович, д.т.н., професор,
Дерпак Олена Володимирівна, к.філол.н., доцент,
Турчин Ірина Михайлівна, к.пед.н., доцент.**

Англійсько-український словник термінів з робототехніки та машинного зору (Частина I)

За редакцією

проф. Богдана Шуневича, проф. Віталія Власовця

Авторська редакція

Відповідальний за випуск Борис Корпан

Підписано до друку 24.12.2024. Формат 60x84/16.
Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 9,88
Наклад 300 пр. Зам. № 24/12

Видавництво “СПОЛОМ”

79008, Україна, м. Львів, вул. Краківська, 9.

Тел.: (380-32) 297-55-47. Е-пошта: spolom_lviv@ukr.net.

Свідоцтво суб'єкта видавничої діяльності:
серія ДК, № 2083 від 02.02.2005 р.

Друк ФОП Корпан Б.І.

Львівська обл., Пустомитівський р-н., с. Давидів, вул. Чорновола. 18

Е-mail: bkorpan@ukr.net тел. (093) 480-6141

Код ІНДРФО 1948318017, Свідоцтво фізичної особи-підприємця:
В02 №635667 від 13.09.2007